Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کر

(نـــاول)

سلطان باش خېل افـریـدے

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــــر

ټـول حقـوق مـحفـوظ دي

د کتـاب نـوم
کـر
صنف
نـاول
لـيکوال
سلطان بـاش خېل افـريـدے
اهتمـام
نـثـار محمدﷺ خـان
کمپـوزنـګ
ارشـاد خـان (پـښـتـو اکـېډيـمـي)
اشـاعت
٢٠١٣
شمېر
٥٠٠
بـيعـه
٢٠٠ روپـۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــر

رابـطه

03339090161

00971557747917

د مونـدلـو درکـونـه

- یـونـیـورسټـي بُـک ایـجنسي خېبربـازارپـېښور، پـښتـونـخـواه
- پـښتـو اکېډیـمي بُـک شـاپ پـېښور یـونـیـورسټـي
- پـاک امـارات پـښتـو ادبـي ټـولـنـه ، مـتحده عرب امـارات

تــړون

د

الله

پـه نـوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــــر

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـه نــاول ,, کـر ،، څـو خـبـرې

دلـتـه مـاتـه پـه دې تـحـقـيـقـي بـحـث کـښـې پـرېـوتـل نـهٔ دي پـکـار چـې د پـښـتـو د نـاول ابـتـدا چـا او کـلـه کـړې ده ؟

مـيـاں حسيب ګـل کـاکـاخېـل د ډپـټـي نـذيـر احمد د ,, مـراة الـعـروس،، پـښـتـو کـښـې د ,, نـقـش نـګـيـن،، پـه نـوم د تـرجـمـې نـه ابـتـدا کـړې ده کـه د ډپـټـي نـذيـر احـمـد د يـو بـل نـاول ,, تـوبـة الـنـصـوح،، نـه مـيـاں مُحمَّد يـوسف کـاکـاخېـل پـه هـم دغـه نـوم تـرجـمـې نـه کـړې ده او کـه د پـښـتـو وړمـبـنـي افـسـانـه نـګـار سيد راحت زاخېـلـي تـه د پـښـتـو وړومـبـنـي طبعزاد نـاول لـيـکـلـو اعـزاز هم حـاصل شوے دے ــ زهٔ پـه دې بـحـث کـښـې هم نـهٔ پـرېـوځـم چـې پـښـتـو تـه نـاول د کـوم لـوري او د کـومـې ژبـې نـه راغـلـے دے ـ

دغـه بـحـث تـحـقـيـق غـواړي او تـحـقـيـق د مـحـقـقـانـو ، څـېـړنـکـارو کـار وي ــ الـبـتـه دغـه خـبـره کـول بـه مـنـاسـب وي کـه اووايـو چـې افـريـدي قـبـيـلـه کـښـې شـاعـران ، اديـبـان او نـور نـثـر نـګـاران کـه د پـښـتـو د نـورو قـبـيـلـو او خـېـلـونـو نـه پـه شـمـېـر کـښـې زيـات نـهٔ وي نـو کـم تـرې نـه هـم نـهٔ دي ــ د قـاسم عـلـي خـان افـريـدي نـه ئـې راواخـلـه تـر سلطان بـاش خېـل افـريـدي پـورې پـه تـعـداد او پـه مـعـيـار د هـر يـو مـعـيـاري لـيـکـونـکـي سره اوړه پـه اوړه بـرابـر دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

خو تـر څو پـورې چې د نـاول لـیکلو خبـره
ده نـو بـاک ئې نـۀ ګڼم کـه اووایم چې
دلـتـه د نـاول د صنف بـرخـه ډېـره کـمـه ده
بـلـکې د ګـوتـو د شمېـر نـه هم کـمـه او
ډېـره کـمـه ـــ
خدائـے خبـر دې لـور تـه افـریـدي
لـیکـوالـو پـام ولـې نـۀ دے ګرځولـے ـــ تـر
څو چې زمـا خیـال دے نـو د افـریـدو
وړومـبـنـے نـاول مـرحوم سـاغـر افـریـدي د ,,
نـوي کـهـول ،، پـه نـامـه لـیکـلـے دے ـــ دوېـم
نـاول طاهـر افـریـدي (راقـم) د ,, کـانـړو
کـښې رګـونـه ،، پـه نـوم لـیکـلـے او اوس دا
دے سلطـان بـاش خېل د ,, کـر ،، پـه نـامـه
نـاول اولـیکـلـو او دغـه شان ئې د نـاول
لـمن کـښې د خـپـلې بـرخې شمېـر زیـات کـړو ـــ
د اردو ژبې نـاول نـګـار مـنشي پـریـم چـنـد
یـو ځائـے لـیکـي :-
,, یـو نـاول نـګـار تـه پـکـار دي
چې هـغـه یـو نـوټ بُـک ځـان سره
اوسـاتـي ،،
د مـنشي پـریـم چـنـد ددې خبـرې نـه دا
مطلب واضحه کـیـږي چې چونـکې نـاول یـوه
اوږده طویـلـه قـیـصه لـري او هـغـه قـیـصه
کـښې د وخت سره سره ځائې پـه ځـائې ډېـر
شونـي او نـاشونـي واقـعـات مخې تـه راځي
نـو مـمـکـنـه ده چې د نـاول لـیکـونـکي نـه
هـغـه شونـي نـاشونـي واقـعـات هېـر یـا تـېر و
بـېر شي ـــ
زۀ نـۀ پـوهـېږم چې د ,, کـر ،،
نـاول نـګـار ښاغـلي سلطـان بـاش خېل بـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کر

ددغه ناول ليکلو موده کښې ځان سره
نوب بُک يا ډائري ايښې وي او که نه ـ
خو تر څو چې د مسؤدې د لوستو نه پس
زما خيال دے نو به اووايم چې ښاغلي
باش خېل نوټ بُک يا ډائري ځان سره
بيخي نۀ ده ايښې ځکه چې د مسؤدې د
لوستو نه ښکاره کيږي چې ښاغلي باش
خېل د ناول د ليکلو اراده په جذباتي
انداز هېڅکله نۀ ده کړې ـ که څۀ هم د
ناول قيصې ځنې ځائې فلمي رنګ خپل کړے
دے خو دا څۀ د عېب خبره ځکه نۀ ده چې
د ناول کينوس ډېر ارت وي او هغۀ کښې
هر رنګ تصوير ځائيدلے شي ـ

زما مطلب دا دے چې ښاغلي باش
خېل دغه ناول ښۀ په سړه سينه او په
حاضر ذهن ليکلے دے او هغه د نيک او
بد کردارونو نه هېڅ متاثر شوے نۀ دے
ـ د ناول ټول کردارونه سلطان په خپل
ګرفت کښې ساتلي دي ـ او خپلې خود سرئ
ته ئې نۀ دي پرېښي او هم دغه د يو ښۀ
ليکوال خوبي ګڼلے کيږي چې هغه د قيصې
د کردارونو نه متاثره نۀ شي بلکې هغه
څۀ خپلو لوستونکو ته د قلم په ژبه
اووائي او اوښائي څۀ چې د هغۀ مقصد
وي ـ

,, کر ،، ډېر په لا محدود سوچ او
وسيع نظر سره ليکلے شوے دے ـ دلته
ددې خبرې ښکارۀنه هم مناسب ګڼم چې
ښاغلي سلطان باش خېل ددې ناول په

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوران کښې خپله نظریه او خپله مدعا او فلسفه هم ښکاره کړې ده ـ
,, ودود صېب ،، دترقي پسندنظریې یو علامتي کردار دے چې د پرمختګ ، د رسم رواج خلاف او د علم رڼا د خـــوروـلـــو قائل دے ـ هغه ژوند پرست دے او د خپل اعتقاد په لاره د راستۍ او اعتدال پېغام ورکوي ـ د اردو ژبې افسانه نګار منشا یاد یو ځائې لیکي :-

,, کوم یو هم تحریر ، خصوصاً د ناول بنیادي خوبي دا پکار ده چې هغه لوستونکے په خپل ګرفت کښې واخلي او پخپله په لوستونکي ، ځان کښې د لوستو صلاحیت اولري ،،

او په دې حواله به زهٔ اووایم چې د سلطان باش خېل افریدي په ناول کښې دومره خوبي ضرور شته چې خپل لوستونکے په خپل سحر کښې راګېر کړي او تر هغې ئې کلک نیولے وي چې تر څو ئې ناول اختتام ته نهٔ ي رسولے ـ
که څهٔ هم دې ناول کښې سلطان ځینې ځائې کښې د ډېر اختصار نه کار اخستے لکه د ودود صېب د اولني ژوند حالات ، بیا د سکینې وادهٔ په ډېره لنډه خلاص کړے شوے دے ـ په فرید مقدمه ، ګواهان وړاندې کول او بیا سزا او سزا کښې د نیک چلنۍ په سبب معافي او نور داسې حالات او واقعات دي چې ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې لکه لیکوال دي دوران کښې سترتیا محسوس کړې وي او یا دا هم کېدے شي چې سلطان باش خېل لکه د نورو معیاري لیکوالو ځینې واقعات د خپلو لوستونکو محسوساتو ته په دې اعتماد پریښیوي چې د هغۀ لوستونکي به نوره قیصه پخپله سرته اورسوي ـ

بهر حال ددې هر څۀ باوجود دغه ناول په دې تول پوره دے چې ,, کر ،، یو معیاري ناول دے او سلطان باش خېل افریدي د یوښۀ شاعر سره د ښو معیاري ناول نګارانو په صف کښې ځان ځائې کړو ـ

زۀ په دې خبره کښې هېڅ باک نۀ ګنم که اووایم چې د سلطان باش خېل ناول ,, کر ،، د پښتو د ډېرو معیاري ناولونو مینځ کښې د کېښودلو جوګه دے ـ

زۀ ددې خبرې نه هم انکاري نۀ یم چې دې ناول کښې ځینې ځائې کښې نیمګړتیاوې محسوسېږي خو ددې سره هم ,, کر ،، دغه خصوصیت لري چې خپل لوستونکے پخپل ګرفت کښې اونیسي او دې ته ئې اولمسوي چې هغه دې خامخا او زر نه زر تر اختتام اورسوي او هم دا د یو ښۀ لیکوال غټه کامیابي ګڼلے کیږي ـ

زۀ خوشحال یم چې ما د پښتو یو ښۀ ناول اولوستو او زۀ په دې هم ویاړم چې زما د افریدو قبیله کښې، موده پس

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

سهي ولـې يـو معيـاري شـاعرۍ سره ،
معيـاري نـثر لـيكـونـكـے دې مـېدان تـه را
اووتـو ـ پـه قـلـم ئـې بـركت شه ـ
طـاهـر افـريـدي
كـراچۍ
۳۱ اكـتـوبـر
۲۰۱۲ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رنـــا کـــر

,, کـر ،، یـو اصلاحي نـاول دے ــ د نـوي دور د معـاشرتـي بـدلـون د تـحریک پـه پس مـنظر کښې د پـښتـنـو د اصلاح پـه غرض لـیکلـے شوے ښـکاري او پـه دې لـحاظ یـو مقصدیـت لـري دا ښـاغلے مقصد اکـثر د ادب پـه ذریـعه تـر لاسه کـیږي ــ د اولـس د پـوهې او شعور بـېدارولـو دپـاره مؤثـره ذریـعه هم د ادب ده ــ سلطان بـاش خېل افـریـدے د یـو ویښ ذهن څښتن بـاشعوره شاعر و ادیـب دے ــ هغه د خپلې ټـولـنې یـو فـعال غړے دے ــ د پـښتـو پـه رسمونـو او د پـښتـونـولـۍ پـه اقـدارو ښـۀ خبـر دے ــ یـو بـالـغ فـکر لـري چې څومـره ښـۀ شاعردے هـومـره ښـۀ نـثـرنـګـار هم دے ــ

,, کـر ،، ئې وړومـبـے نـاول دے او پـوره کـوشش ئې کـړے دے چې د نـاول د لـیکلـو ټـول لـوازمـات پـه کـار راولـي خو د نـاول د لـیکلـو څـۀ ټـاکلې قـاعدې او معیارونـه داسې نـۀ وي چې د هغـو پـه پـېمانـه ئې فـنـي نـاپ تـول اوکـړے شي ــ نـاولـونـه تـاریـخي هم وي ، رومـانـي هم او اصلاحي هم ــ ولـې کـه د نـاول پـه فن خبـره کـیږي نـو بـیـا هم ــ ــ ــ ,, نـاول ،، پـه ساده ژبـه کښې یـوه قـیصه بـیانـول وي ــ داسې قـیصه چې د انـسانـي ټـولـنې او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

بـنـیـادم د ژونـد د روزمـره واقـعـاتـو او لانـجـو مـعـامـلـو تـه د بـیـان داسې انـداز خوښ کـړے شي چې د لـوسـتـونـکي دلـچـسـپـي پـکـښې پـېـدا شي څرګـنـده ده چې دا یـو سـاده بـاده بـیـان نـهٔ وي ـ یـو قـیـصې یـا قـیـصۍ تـه یـو پـلاټ جـوړ کـړے شي ـ د کـرداارونـو انـتـخـاب چې کـردار نـګـاري ورتـه وئـیـلـے شي ـ مـنـظر نـګـاري او د مـکـالـمـه نـګـارۍ هـنـر غـواړي ـ

د ,, کـر ،، بـنـیـادي مـوضـوع د رڼـا او د تـیـارې د ازلـي جـنګ او کـشـمـکـش قـیـصـه ده ـ د رڼـا نـه مـراد د عـلـم رڼـا ده او تـیـارهٔ د جـهـالـت تـیـارهٔ ده ـ خـېـر او شـر د ازلـه سـره پـه جـنـګ دي او دا خـېـر او شـر هـم د بـنـیـادم د ذات پـه وسـلـه ,, اسـلـحـه ،، سـره پـه خـپـلـو کـښې جـنـګـیـږي ـ

سـلـطـان افـریـدي د پـښـتـانـهٔ د مـعـاشـرې د پـښـتـونـولـۍ د قـدرونـو د زوال لـه تـاثـره د جـهـالـت او غـفـلـت د خـورو تـیـارو پـه شـپـه کـښې د سـحـر د زیـري ورکـولـو او د رڼـا دخـوب تـعـبـیـر د رښـتـیـا کـولـو پـه غـرض خـپـل تـخـلـیـقـي صـلاحـیـت پـه دې نـاول کـښې څـرګـنـد کـړے دے ـ

سـلـطـان خـپـل یـو ,, نـظـم ،، د مـیـنـې سـنـدره کـړے دے او د مـیـنـې ددغـه سـنـدرې نـه ئې د نـاول د قـیـصې تـانـه بـانـه یـا تـار و پـود سـاز کـړے دے ـ د تـعـلـیـم ضـرورت او پـه بـدلـیـدونـکـیـو حـالاتـو کـښې د امـن لـه ضـرورتـه راپـېـدا شـوي احـسـاس تـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ئې د قـیصې رنـګ ورکـړے دے ــ چې تـر ډېـره حده کـامـیـاب ښکـاري ــ
سلطان چې پـه دې نـاول کـښې کـومـه قـیصه راخستې ده کۀ هر څو هغه د ټـولـې پـښتونـخوا د ټـولـنیز ژونـد احاطه خو نـۀ کـوي پـه یـوۀ خاص فـیـوډلـي معـاشره کـښې داسې کـیـږي او نـۀ د ټـول پـښتـانـۀ نـفسیـات پـه دغه شان دي کـوم چې پـه کـردارونـو کـښې ښکـاري ولـې بـیـا هم د بـدمعـاشئ پـه دې مـاحـول کـښې اکـثر داسې کـیـږي ــ د ودود صېب او د سرور خان او دلاور خان کـردارونـه هر چـرتـه وي ــ یـو د خېر او د رڼـا علامـت او بـل د شر او جهـالـت ــ
داسې د نـاول مـنظر نـګـاري هم ښۀ ده ــ مـکـالـمـه ئې زورداره ده ولـې ځـیـنې ځـایـونـو کـښې غېر ضروري طوالـت یـو واعظانـه رنـګ اختـیـار کـړے او څۀ ژور فـلـسفـیـانـه انـداز د سکـول د مـاشومـانـو د فـکـر د رسایـئ نـه لـرې ښکـاري خو ژبـه ئې روانـه او پـستـه ده نـو ډېـر ثـقـالـت نـۀ مـحسوسېږي ــ
د ,, کـر ،، کـردار نـګـاري د تـنـقـید پـه زد کـښې راتـلـے شي پـکـار ده چې د نـومـونـو سره سره پـکـښې د کـردار کـړو وړو تـه تـوجه ورکـړے شوے وے ــ جامـه پـېـزار بـه دومـره ضروري نـۀ وي خو د یـو مـخصوص کـلـچر د کـردار وجـودي کـړۀ وړۀ بـیـانـول اهمـیـت لـري ــ داسې پـه پـلاټ هم خـواري پـکـار ده او سلـطـان دغه خـواري ښۀ کـړې ده ــ پـلاټ ئې ډېـر خـوریـدو تـه نـۀ دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــر

پریښې ، راکښلي او تړلي پلاټ کښې ئې
دا ټول کردارونه ځائې کړي دي چې د
سلطان د ناول نګارئ قدرت ښکاره کوي ـ
په منظر نګارئ ئې ډیره توجه شاید په
دې نۀ ده ورکړې چې د پښتونخوا
جغرافیائي رنګ او د کلیو ابادئ هم یو
شان وي داسې جزیات بیانول کۀ هر څو
افادیت لري ولې د زورداري قیصې اصل
غایت کلائمکس او انجام په نظر کښې
ساتل پکار وي ـ د ,, کر ،، د قیصې د
پلاټ په ځینو برخو کې د اپنټي کلائمکس
حالت په نظر راځي خو ډیر په دې نه
محسوسیږي چې انجام ته ئې یو تجسس
پیدا کړے شي ـ

د ناول په ذریعه د اولسي شعور
بیدارولو کښې سلطان کامیاب ښکاري ـ د
قلم او د ټوپک مقابله ئې په زورور
انداز کړې ده ـ یقیني وه چې ګټه به
اخر هم د قلم وي ـ د امن ضرورت د
ټولې دنیا دے او نن سبا خو یو عالمي
تحریک هم ښکاري ـ که سیاست پکښې نۀ
وي نو بیاخو ښۀ تحریک دے او له هر چا
زیات د امن ضرورت پښتانۀ تۀ دے ـ ځکه
چې د عالمي سیاست د بل کړي اور په
لمبو پښتونخوا سوځي او د سلطان
افریدي په وړاندې ددې سبب د پښتنو
جهالت او غفلت دے ـ که چرې پښتون د
ټوپک په ځائې قلم په لاس کښې واخلي نو
شاید چې ټولنه کښې امن راشي او ترقي
او پرمختګ په امن کښې کیږي ـ وروولي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

او اتـفـاق د پـښتـانـهٔ ضرورت دے او پـه ,,کـر،، کښې دې ضرورتـونـو تـه اشارې شوي دي ــ
پـه مـجـمـوعي ډول ,, کـر ،، يـو ښهٔ اصلاحي نـاول دے ــ کـامـيـاب کـوشش دے ــ د نـن دور پـه دوه درې نـاول نـګـارانـو کښې د سلطان بـاش خېل د نـاول نـګـار پـه حېث اضافـه د پـښتـو د تـخـلـيـقـي ادب دپـاره يـو زيـرے دے ــ نـاول پـه پـښتـو کښې ډېـر کم لـيـکـلے کـيـږي ــ دا د جـديـد دور يـو اهم نـثري صنف دے چې د اولـسي پـوهې ، تـفـريـح او د زدکـړې مـؤثـره ذريـعـه ده ــ
سلطان بـاش خېل افـريـدے د ستـائـيـلـو وړ دے چې د نـاول لـيـکـلـو او د نـاول پـه ذريـعـه د پـښتـانـهٔ د ټـولـنـې د اصلاح اعلٰـى مـقـصد ئـې تـر سره کـړے دے ــ دا يـو کـامـيـاب اغاز دے ــ زهٔ مـبـارکـي ورکـوم او هم ئـې مـنـنـه کـوم چې مـاتـه ئـې پـه دې ښکـلـي نـاول د څو کـرښو لـيـکـلـو دپـاره اووې ــ

ډاکـټـر راج ولـي شاه خـټـک
حـيـات ابـاد پـېښور

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـر د ګـلـو کـړه چې سيـمـه دې ګـلـزار شي

نـهٔ مې هوش پـاتـې دے او نـهٔ
راسره خيـال پـاتـې دے
بـس خـو يـو نـقـش مې د مـات زړهٔ پـه
ديـوال پـاتـې دے
د قـدرتـونـو نـه دې څـار شم سل
جـوابـه اوشو
خو هر نـظر کـښې د اولې ورځې
سوال پـاتـې دے

د ژونـــــد د لا مـتـنـاهي رنـګـونـو ډېـرې شرحې ، ډېـر تـفـسيـرونـه اوشوــ ــ ــ ــ بـيـا چې دې لـېونـۍ تـنـوع تـه سړے ګـوري نـو واقـعي وربـانـدې سر اوګـرځي ــ هو ! دا هم ده چې پـه دې مـقـام ډېـر انـحصار د تـمـاش بـيـن يـا لـوسـتـونـکي د نـظر پـه رسـايـۍ او ارتـکـاز هم دے ــ چې د خـپـل ايـقـان تـر څـنـګـه د کـوم رنـګ پـه کـومـه شرحـه او تـوضيـح تـر کـومـه حـده رسي ــ او د کـوم دلـيـل د غـرهٔ پـه دامـان کـښې د خـپـل شعـور، خـپـل وجـدان د کـاروان خيـمې لـګـوي ، پـړاؤ اچـوي ــ او دلـتـه ئې د اطـمـيـنـان ريـښتـونـے تـنـاسـب څـومـره وي ــ خـو کـه دا د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــر

ازل پیچیده شخړه په هم دې ځائې پرېږدو او تسلیم کړو چې وړاندې :

د کاروان ګرد او غبار
کښې پټه درده
هره لاره نارسا ده ځکه
خاندم

یا یو قدم بل واخلو لږ نور مخکښې لاړ شو ـ د حېرت له بامه !

د حېرت په غونډۍ ناست یمه په
هېڅ هم نۀ پوهېږم
دا واعظ ولې په ما خپل دلیلونه
خېژوي

زۀ د هغه سرچینې لټون کښې مست
او خراب ګرځم
دا په مخه په رنګونو چې رنګونه
خېژوي

خو غم دا دے چې د حېرت په دې غونډۍ کښېناستو ته دې هم دنیا کله پرېږدي ـ ـ ـ ـ ـ رنګونه دي کنه !
دلته د ژوند هغه بیخي مخامخ (حقیقتونه به ورته اووایو) ولاړ وي ـ کوم چې د تیارې او رڼا حدبندي کوي ـ کوم چې کرښه راکاږي ـ کوم چې د لارې د تعین فیصله کوي ـ کوم چې ټوله قیصه په دوؤ برخو کښې ویشي ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

میـنـه ، کـرکـه ، نـکـهـت ، تـعـفـن ، سـپـیـن ، تــور ، ورځ ، شـپـه ، ښـهٔ ، بـد ، رحـم ، ظـلـم ، نُـور ، ظـلـمـت ـ د عـلامـاتـو د ا سـلـسـلـه اوږده ده ـ مـا وې چې د حیـرت نـه بـه وړپـسـې مـخـکـښـې نـهٔ ځـو خـو بـیـا هـم

ظلمتوں کے حوالے
سے بھی
کچھ بتا دو اُجالو ہمیں

بـس ـ ـ ـ نـور جنګ تـه راځـو ـ د خیـر او شـر ازلـي مـعـرکـې تـه ـ د مـخـامـخ عـمـلـي ژونـد سـپـیـن او تـور تـه ـ ـ ـ ـ ـ ـ ـ والله ګـرانـې خـبـرې دي ـ مـنـیـر نـیـازي وائـي :

بدلنا چاہتا ہوں اس زمیں
کو
یہ کارِ آسماں کیسے
کروں میں

ځـکـه ـ ـ ـ چې پـس د هـمـه زړهٔ چـاودون ـ ـ ـ هـمـه زړهٔ چـاودون ، دنـیـا بـیـا هـم جـنـت نـه شـي !!! نـو زړهٔ خـو مـات شـي ـ خـو هـغـه د تـنـوع خـبـره بـیـا رامـخـې تـه شـي ـ د اثـبـات دتـسـلـسـل کـرداروнـه بـیـا اوازکـا ـ

شکو ۂ ظلمت شب سے تو
کہیں بہتر تھا
اپنے حصے کی کوئی شمع
جلاتے جاتے

قـیـصـه پـخـوانـۍ ده بـس مـنـظـرونـه ئـې نـوي دي ـ اوس دې اتـش نـمـرود تـه څـوک د خـپـلـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

بـرخې د اوبـو څاڅکے اچوي او څوک پـوکـے ورکـوي ـ
زۀ سلطان بـاش خېل افـريـدي تـه د خپـل زړۀ پـه دلـيـل مبـارکـي ورکـوم او بـخـتـور ئـې بـولـم چې لار ئـې خطا نـۀ کـړه ـ او د خپـل زړۀ درد تـر دې مـرامـه راوسـتـو چې نـن د خېـر د لـلـمـو کـر ګـر دے ـ
د سلـطـان ,, کـر ،، د قـلـم د تـقـدس او حـرمـت پـلـوشـه دے ـ د رڼـا مـشـال پـه لاس د خپـل ريـښـتـونـي درد هم رکـاب سلـطـان د نُـور پـېـرزوئـنـې ډالـۍ کـوي ـ
پـښـتـو کـښې مـتـل دے چې ,, سوځي هغه ځـائـے چې اور پـرې بـل وي ،، نـو فـطـري خـبـره ده چې وړومـبـے د بـقـاء او تـعـمـيـر احساس لـه ځـانـه اغـاز کـيـږي ـ
سلـطـان هم داسې کـړي دي ـ نـن چې د وخت رفـتـار تـېـز شوے دے ـ نـن چې نـا مـوافـق تـغـيـرات د بې رحـمـۍ حـدونـو تـه رسي ـ نـن چې يـو ويـشـتـمـه صدي ده او پـښـتـون اولـس د سيـالـۍ نـه پـريـوتـے ،
زپـلـے او د جهـان پـه ګـړنـګـونـو کـښې پـريـشـانـه پـروت دے ـ د ,,کـر،، لـيـکـوال ورتـه ددې ټـولـو پـرهـرونـو مـرهم د مـيـنـې ، پـيـرزوئـنـې ، بـرداشت ، تـحـمـل ، انـسـانـيـت ، حقـانـيـت ، قـربـانـۍ، استـقـامـت ، علـم او قـلـم د لازوالـه کـيـمـيـا نـه کـشـيـد کـوي او دا پـېـغـام ئـې چې لـه ځـانـه اغـاز کـړے نـو بـيـا ئـې تـر ځـانـه مـحـدود نـۀ دے سـاتـلـے ـ بـلـکـه عـالـمـګـيـرې مـعـنـې ئـې وربـخـښـلـې دي ـ پـه دې مـقـام زۀ ,, کـر ،، تـۀ افـاقـي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــــر

نــاول وئـیـلـو کـښې تــردد نــۀ مـحسوسوم ــ ــ
ــ چې انـګـازه ئې خـیـژي ــ

د پـیـرزوئـنـو د ګـل پـانـې دي بـې
سـودې نــۀ دي
زمــا جذبــې زمــا د ذات پــورې
مـحدودې نــۀ دي
د مـحبت د لافــانـي جذبــې قــائـل
یـم عـلـي
زمــا خـبـرې پــه نـفـرت بــانـدې
الــودې نــۀ دي

او دلــتــه ئې شر تــه شکست ورکـړے دے ــ د پـښتـو د نـور افـسانـوي ادب بـحث پــه خـپـل ځـائــےولـې د نــاول پــانـه ئې هـومـره ډکـه نــۀ ده څـومـره چې پـکـار وه ــ ددې عـوامـل هـر چـا تــه مـعـلـوم دي هـم هـغـه ددې ژبــې د لــیـک لــوست ، قـدردانـۍ او د اظـهــار د وسیـلـو مـحدودیـت !!!!

خـو دا امـر د خوشګـواریـت بــاعـث دے چې مـزل پــه څـۀ نــا څـۀ صـورت کـښې جـاري دے ــ نــاول لــیـکـل بلا شبـه چې ګـران کــار دے ــ بـشپـړه مـطـالـعـه ، مـشاهـده ، یـکـسوئــي ، تــخـلـیـقـي اسـتـعـداد ، ریـښتـونــے فـکـري اپــروچ ددې فــن بــنـیـادي غـوښتـنې دي ــ

سلـطـان بــاش خـېل افـریـدي کـهـنـه مـشق شـاعـراونـثـر نـګـار دے ــ او د نــاول پــه لــوستـو دهـغـه د فــنـي ګـرفـت انـدازه پــه غـوره تــوګـه کـیـږي ــ

د ,, کـر ،، وړومـبـۍ نـیـمـائـي ډیــره مـؤثـره ده ــ او دومـره فــنـي لـطـافـت لــري چې سړے دځـان سره بــوځـي ــ ددې جـنـت جـنـت

(c) ketabton.com: The Digital Library

، درانهٔ اوخواږهٔ ماحول نه زړهٔ راوتل
نهٔ غواړي محسوسه شي چې

دل سے جو بات نکلتی ہے اثر رکھتی ہے

بیا ورپسې چې ناول د ژوند د ترخو
حقیقتونو سره مخ دے ـ نو هغه وړومبنے
د خوب او خیال جهان چې د مینې او
تعمیر په ګل ګل جذبو کښې رنګ دے ـ د
جبر د کردارونو د تورو عکسونو په
موجودګئ تب جن شي ـ
دلته د ناول اسلوب بدل شوے دے ـ د
ډېر محسوساتو ځائے واضح تر واقعاتي
هنګام اختسے دے او په یو موقع خو
لوستونکے اووائي چې دا د کومې دنیا
نه کومې ته راغلم ـ خو چې دا تب جن
تاثر ، دا درانهٔ ، په حواسو خوریږي
لیکوال په هنر ، اختتامي برخې ته
بتدریج هم هغه زړهٔ راښکونکے ورک شوے
جهان راژوندے کړي ـ او د لوستونکي
مینه پرې ماته کړي ـ د شګفتګئ
فنکارانه څادر اوغوړوي او د تکمیل یو
احساس شان اوشي ـ
ناول کښې سسپنس موجود دے ـ کردار
نګاري ئې د لوړې پائې ده ـ خصوصاً د
ودود صېب کردار خو بیخي د هیرولو نهٔ
دے ـ لیکوال ناول کښې پېغام ورکړے دے
خو په داسې انداز چې د خپلې نظریې بې
ځایه ابلاغ ئې ترې نه نهٔ دے جوړ کړے
ـ بلکه زړهٔ ورسره په خپله هر څهٔ مني
ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

د نـاول پـه مـيـنځ کښې څۀ واقـعـات داسې
دي چې ذهـن ئې پـه اسـانـی سره نـۀ
تـسـلـيـمـوي ــ خـو کـه پـه حـقـيـقـت پـسـنـدی ورتـه
اوګـورو نـو ددې نـه ور سېوا پـېښې هم
زمـونـږ چـاپـېـرچـل کـښې خـورې ورې دي ــ
سلطـان لـهـجه پـه شعـوري طـور داسې
اسـتـعـمـال کـړې ده چې د اعـتـدال او جدت
احساس ورکـوي ــ نـاول ډېـر ضخيم نـۀ دے
خـو پُـر مـغـز ضرور دے ــ
,, کـر ،، د سلطـان بـاش خېل افـريـدي لـه
اړخـه پـښـتـو ادب ، پـښـتـون اولـس او هـمـه
انـسـانـيـت تـه يـوه درنـه تـحـفـه ده ــ چې پـه
يـو وخـت د هـغـه د پـاخـۀ فـن او فـکـر
مـتـنـاسب کـړۀ وړۀ لـري ــ
او چـرتـه مې لـوسـتـي وو چې ، حسن د
تـنـاسب نـوم دے ــ

پـه درنـاوي
علـي افـريـدے
پـي ايـچ ډي
سکـالـر
پـښـتـوڅـانـګـه پـېښور
يـونـيـورسټي
۳۰ سـتـمـبـر ۲۰۱۲ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

،، کــر ،،

لــه هر څۀ اول د لــوئـے الله ډېــر شکر ګزار
یم چې مــاتــه ئې د ،، کــر،، د لــیکلـو
تــوفـیق راکــړ ـ
مــا د ډېـرې لــوئې عرصې نــه ددې
نــاول د لــیکلـو دپــاره ځــان سمولــو
راسمولــو خــو زۀ کلــه هم خپلــو مـختـلفـو
اضطرابــي کېفــیتــونــو او ذهنــي انــتشار
ددغه ګران کار سرتــه رسولــو تــه ، چې د
مـکمل ذهنــي یــکسویـۍ او ارتــکاز مـتقــاضي ؤ
، پــرې نــۀ شودم ـ څــو څو وارې مــې د
لــیکلــو پــه خــاطر قــلم پــورتــه کــړو خــو هر
وار بــه د خپــل انــدرون نــه مــنع کــړے شوم
ـ کلــونــه کلــونــه ددې د لــیکلــو دپــاره
هڅېدم ـ خــاکــه مــوجــوده وه ، کــرداروـنــه
راسره وو، واقــعات راسره لــکه د حقــیقت
پــراتــۀ وو خــو د ،، کــر ،، د لــیکلــو
خــواهش او ارمــان چې دکــوم درد پــه اساس
ؤ ، مــا خپــل فــکري ربــط د هغې شایــان شان
نــۀ ګــنړلــو ـ شایــد د شعر د لــیکلــو پــه شان
مــې دلــتــه هم آمــد غوښتــو او زۀ وئــیلــے شم
چې د نــهو مــیــاشتــو پــه عرصه کښې سر تــه
رسېدلــے ،، کــر ،، مــا پــه یــو داسې کېفــیت
کښې لــیکلــے دے چې زۀ ورتــه عطا وئــیلــے
شم ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

زۀ د خپلو یارانو مئینانـــــو منندہ کـــوم چې خپـــلې شــې پېرزوئـنې ئـې تـر ما را اورسولـې ــ فـیروز خـان افـریـدي ، اسلام ګـل شېرزاد ، حېدر بـنګش ، یـوسف خـان دیـوانـه ، عظمت خـان خـلـیـل ، فـېض الـرحمـان ساده ، حسن افـریـدے ، انـور زیـب انـور ، احـمـد سعـیـد اتـل ، خـان سعـیـد افـریـدے ، سید ثـروت فـراق شېرازي ، عبـدالـولـي الـفـت ، مخملـین اورکـزے ، اختـیـار الله اختـیـار ، ظفـر خـان وزیـر ، شاعـر رحمـان شاهـد ، بـهـرام خـان نـواب ، انـصاف بـوري خېل ، عصمت سورانـي ، سید صابـر شاه صابـر ، زیـن ﷴ ،حفـیـظ ختـټک ، طاهـر زمـان بـې نـوا ، شاه پـور افـریـدے ، فـیـروز خـان صادق ، اصغر خـان مـومـنـد ، اعتبـار حسېن ، عـارف افـریـدے ، انجنئیـر سهېل افـریـدے ، واجـد ـــ کـے ــــ حسېنـي ــ

په خـاصه تـوګـه د نـاصر خـان بـونـیـري ، شېرولـي خـان اورکـزي ، پـروفـېسر علـي افـریـدي ، پـروفـېسر امـین تـنـهـا ، ﷴ اصف جـان ، حضرت بـلال خـلـیـل ، غفـور خـان مـینـګـل او ابـراهـیـم بـیـتـنـي مـنـندوئ یـم چې د خپـلـې مـیـنـې ، اخلاص او ډېـرې دلـچسپـۍ پـه بـنـیـاد د هغـه وخت نـه ، چې نـاول د لـیـک د عمل نـۀ تـیـریـدو ، تـر دې دمـه چې د چاپ مـرحلـو کـښې دے ، زمـا سره مـسلسل پـه رابـطه کـښې پـاتـې شوي دي او پـه ګـنـټـو ګـنـټـو ئـې راسره پـه ,, کـر ،، د خـیـال تـبـادلـه کـړې ده ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

د خپلې پاک امارات پښتو ادبي ټولنې د غړو او خليجي او نورو خارجي هېوادونو کښې مېشته هغو همه ؤ پښتنو ليکوالو ملګرو چې راسره ئې د احساس د اشتراک په بنياد رابطه ساتلې او خپلې پښتنې پېرزوئنې ئې تر ما رارسولې ، د زړۀ له کومې مننه کوم ـ

د کمپوزر ارشاد خان هم مننه کوم چې د ,, کر ،، کمپوزنګ ئې په ډېره مينه او دلچسپئ سره اوکړو ـ

د محترم طاهر افريدي ، محترم ډاکټر راج ولي شاه خټک او ګران پروفېسر علي افريدي مننه چې په ناول باندې راکړي نظرونه ئې ماته د نور توان باعث دي ـ

د ورور نثار ﷴ خان شکريه چې د ,, کر ،، د چاپ طرف ته ئې ګام زما نه وړاندې پورته کړو ګني له ما به د تادئ کولو باوجود تاخير خامخا کيدۀ ـ

په درناوي
سلطان باش خېل
افريدے

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, د رڼـا خوب بـه تـعـبـیـر
تـه رسومـه ،،
زۀ ډیـوه یـم تـورتـمـونـه
ختـمـومـه

وډُود صېب وئـیلـو وئـیلـو کښې غلـے شو او
خپل د لـسو کـالـو زوئـے فـریـد تـه ئـې پـه
غور اوکـتـل چـې زنـې تـه ئـې لاس ورکـړے ؤ
او د مـیـنـې سـنـدرې تـه غوږ نـاست ؤ ــ
,, د مـیـنـې سـنـدره ،، دې شعـرونـو تـه دا
نـوم ودود صېب ورکـړے ؤ او هره شپـه بـه
مـاشوم فـریـد د ودود صېب نـه ,, د مـیـنـې
سنـدره ،، خـامـخـا اوریـدلـه او ورسره
ورسره بـه ئـې تـرې بـلا ډېـر تـپـوسونـه هم
کـول او ددې نـه علاوه بـه ئـې تـرې هره
ورځ د یـوې نـوې قـیـصې فـرمـائـش هم کـولـو
چې ودود صېب بـه خـامـخـا پـوره کـولـو ــ نـن
د مـعـمـول خلاف فـریـد ډېـر غلـے غلـے ؤ ،
ودود صېب ورتـه یـو څـو شیـبـې پـه ژور نـظر
اوکـتـل خو څۀ مـعـنٰـی ئـې اخذ نـۀ کـړے شوه
ــ پـوئـې نـۀ شو چـې نـن د اوریـدو پـه
دوران کـښې د فـریـد څۀ بـل رنـګ خـامـوشي
ددۀ انـهـمـاک دے او کـه ذهـنـي غېـر حـاضري
خو بـهـر حـال د هغۀ پـه مـعـصومـو سـتـرګـو
کـښې مـوجـود ورک ورک شانـې تـاثـر د ودود
صېب پـه زړۀ کـښې سوال نـیـم ضرور
راپـورتـه کـړے ؤ ، ودود صېب بـیـا ګـویـا
شو ــ
,, زۀ کـرمـه پـه قـدم قـدم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګـلـونـه
خـورومـه پـه هـر لـوري
نـکـهـتـونـه
زۀ راوړم دلـتـه د مـیـنـې
مـوسمُـونـه ،،
خـپـل وطن تـه مـنـزلـُـونـه
مـنـزلـُـونـه
د ازغـو نـه هـره لاره
پـاکـومـه
زۀ ډیـوه یـم تـورتـمـونـه
ختـمـونـه

فـریـد تـپـوس اوکـړو ,, بـابـا جـانـه ! مـیـنـه څـۀ ده ؟ ،،

ودود صیب ورتـه ډېـر پـه مـیـنـه مـسکـے شـو ,, مـیـنـه ژونـد دے ،،

,, او ژونـد څـۀ شـے دے ؟ ،، د مـاشـوم فـریـد پـه زړۀ کـښې څـۀ خـبـره خـامـخـا وه ـــ د ودود صیب جـهـانـدیـده نـظـر د فـریـد د مـخ تـاثـرات لـوستـل ، ډېـر پـه مـلائـمـت سـره ئـې اووې ,, ژونـد مـیـنـه ده ، د بـابـا ځـانـه ! مـیـنـه چـې نـۀ وي نـو د ژونـد هېـڅ مـعـنٰـی نـۀ پـاتـې کـیـږي لـکـه چـې پـه وجـود کـښې سـاه نـۀ وي ،،

د فـریـد پـه مـخ د تـذبـذب تـاثـر اوس هـم ؤ تـپـوس ئـې اوکـړو ,, بـابـا جـانـه ! سـتـاسـو سـره زمـا مـیـنـه ده ، دا ژونـد دے ؟ ،،

,, او ،،

,, دا کـافـي ده ؟ ،، فـریـد مـاشـوم شـانـې تـپـوس اوکـړو او ودود صیب بـې اخـتـیـاره اوخـنـدل ,, د مـیـنـې بـاب ډېـر لـوئـے دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

بــچــے!،، د ودود صېب د شفـقـت نـه ډکـې
لـهجې کـښې د جـهـان خـوا ږۀ وو ,, دا د هېڅ
يـوې رشتـې پـورې مـحـدوده نـۀ ده ، د مـيـنـې
هزار ــ صد هزار رنـګونـه دي ، اړخونـه
دي ، دا آفـاقـي جذبـه ده ، مـيـنـه د هر
ذي روح سره پـکـار ده ، د هر څۀ سره
پـکـار ده ،،
فـريـد د عـادت مـطـابـق لـږ سوچ اوکـړو او
بـيـا ئـې اووې ,, خـو شفـيـقـے پـه مـا ښۀ نـۀ
لـګـي بـابـاجـانـه ! دا ژونـد نـۀ دے ؟ ،،
ودود صېب ډېـر پـه مـيـنـه مـسکـے شو ,, د
هر رنـجش ، هر خفـګـان او خـوښې نـاخـوښې
شاتـه څۀ عـوامـل ، څۀ خـبـرې خـامـخـا وي ،،
,, هغـه د وفـا سره شر کـوي ،،
,, او وفـا دربـانـدې ښۀ لـګـي ؟ ،،
,, هغـه زمـا مـلـګـرې ده ! ،، فـريـد پـه
مـضبـوطه لـهجه کـښې اووې او ودود صېب بـې
اختـيـاره اوخـنـدل ــ ودود صېب د انـسـانـي
مـزاج او طبـيـعت پـه دغه اړخونـو او
بـاريـکـيـو پـوهېدو خـو بـيـا هم هغۀ ضروري
ګـنـل چې د حکمت دغه خـوا ږۀ زړونـو او
ذهنـونـو تـه بـهر حـال رسول پـکـار دي او
هغـه بـه دغه درس ورکـولـو ، ددغې اسمـانـي
جذبـې ، ددغې لـوئـې نـظريـې وضاحت بـه ئـې
کـولـو ، يـوائې فـريـد تـه نـه بـلـکې خـپـلـو
ټـولـو شاګـردانـو تـه د تـسلسل سره، کـوم
چې پـه سبـاؤن سکـول کـښې د ودود صېب سره
داخـل وو او ودود صېب بـه پـه ډېـر يـقـيـن
سره دا خـبـره کـولـه چې د سبـاؤن سکـول نـه
فـارغ طـالـب عـلـم بـه کـرکـه او نـفـرت زړۀ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې نـهٔ لـري ، هغه بـه خـپل چـاپېرچل او معـاشرې تـه يـوه نـادره تـحفـه وي ـ ودود صېب خـپل ژونـد سبـاؤن سکـول تـه وقـف کړے ؤ ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

٥

سباؤن سکول د ودود صېب د ډېر خواهش باوجود هم په ريحان آباد کښې ولې جوړ نۀ شو ، دا يوه ځان له قيصه ده ـ ريحان آباد چې څومره لويه علاقه وه هومره پکښې تعليمي پسماندګي ډېره وه ـ ودود صېب غوښتل چې سباؤن سکول دلته قايم کړي ـ ګل کلے هر څو که د ودود صېب آبائي علاقه وه خو چونکې يو خو ډېره وړه وه او بل يو سکول نيم پکښې ؤ هم ، نو د ډېرې آبادۍ او د تعليمي سهولتونو د زيات کمي په سبب ئې د سکول جوړولو دپاره ريحان آباد زيات خوښ ؤ ـ دلته د کروندې د پټو په شکل کښې کافي زمکه وه چې د ودود صېب د مور بي بي په نوم وه ـ د ودود صېب مور د خپل مور پلار يکي يوه لُور وه ، د هغوي نور اولاد نۀ ؤ ، هغوي خپل ټول جائيداد د خپلې لُور په نوم کړے ؤ ـ ودود صېب چې ترې اجازت اوغوښتو نو خوشحاله شوه ، خپل بچي ته ئې ډېرې دعاګانې ؤکړې ,, خدائے دې کامياب کړه بچے ! دا خو ډېره ښۀ خبره ده ـ په ريحان آباد کښې به ډيوه بله شي او ددې لوئے نېک کار ثواب به زما مور او پلار ته هم رسي ـ برياله شې زويه ! ،، د ريحان آباد شپېتۀ في صده علاقه د سرور خان وه ، د زور او تعلقاتو ئې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا عالم ؤ چې د قامي او صوبائي اسمبلۍ ممبران به ورته سلام ته راتلل ، بلا پوليس افسران ئې تالي څټ وو ـ د ظلم قيصې ئې مشهورې خو وې خو چا به له ويرې ښکاره وئيلے او کولے نۀ شوې ـ د ريحان آباد د خلقو مثال د غلامانو ؤ، د چا چې په دغه علاقه کښې لږه ډېره زمکه وه د هغوي نه ئې جبراً د نشت په بيعه اخستې او په خپله نامه اړولې وه او د چا چې لا پاتې و ه نو دا وئيل به زيات مناسب وي چې هغوي ته سرور خان لا اوزګار نۀ ؤ ـ

ودود صېب د خپلو پټو په غاړه ګرځيدو او اندازه ئې کوله چې د سکول د جوړولو دپاره به کوم ځائے زيات مناسب وي، د هغه کچه لارې طرفته او که نه بالکل آخر کښې د پاخۀ سړک سره نيزدې ـ ـ ـ ـ ـ ! ودود صېب په هم دغه سودا کښې بوخت ؤ چې د سرور خان جيپ د کچه لارې نه په تيزۍ سره د پټي طرف ته راتاؤ شو او د ودود صېب سره بالکل نيزدې اودريدو ـ دوه کسان شاته سيټ کښې سره د ټوپکو ناست وو ـ سرور خان د ډرائيور سره اخوا سيټ کښې ، په اوږه کښې طماچه اچولې ، غزيدلے شان ناست ؤ او ډېر په عجيبه نظر ئې ودود صېب ته کتل ـ

,, خان پخېر رالئ ،، ودود صېب مطمئنه شان مسکا کښې اووې ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

,, ودوده ما اوریدلي دي چې دلته څۀ سکول مُول جوړوي،، د سرور خان په لهجه کښې د تکبر ټول رنګونه شامل وو ـ

,, او خان ـ اراده خو مې ده ،، ودود صېب په قلاره اووې ,,ددې خلقودپاره ، دلته نیزدې ، د سکول ډېر زیات ضرورت دے ،،

,, زما نه دې تپوس نۀ دے کړے ،، هم هغه د غرور نه ډکه لهجه وه ـ

,, د نیکۍ کار دے خان ، ستاسو مرسته خو به خامخا وي ،، ودود صېب د سرور خان په مدعا او ارادو پوهېدو ـ سرور خان څۀ ساعت د ودود صېب طرف ته په بې تاثره سترګو کاتۀ بیا ئې د پټو د سلسلې طرف ته ګوته اوږده کړه ,, ودوده ! دا ټوله علاقه زما ده ، ګېر چاپېره ، خواۀ شا ، لرې نیزدې ـــــــ ستا پټي شته دي خو یو خو تۀ د ګل کلي ئې او بل ستا دغه پټي ګوره ټول زما په زمکه کښې رانوتلي دي ـ زما دا خیال دے چې ستا نه ئې په بیعه واخلم ، په دې به درسره زۀ څۀ وخت خبره کوم ، تۀ دې دا سکول بل چرته جوړ کړه ،، خبره په ودود صېب انتهائي بده اولګېده خو ځان ئې قابو اوساتلو ـ د هغۀ سره ددې خبرې احساس ؤ چې دا وخت د سرور خان سره خبره ورانول نورې زیاتې مسئلې پېدا کولے شي ـ

,, تا ماته جواب رانۀ کړو ،، د سرور خان لهجه سپوره وه

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, زۀ بـه پـرې سوچ اوکړم ،، ودود صېب پـه تـحمل سره اووې

,, سوچـونـو کـښې تـاوان دے ودوده ـ ـ سکـولـونـه ، کـتـابـونـه دې بـل خـوا يـوسه ،،

سرور خـان اوغـرمـبـېـدو او ډرائـيـور تـه ئـې د تـلـو اشاره اوکـړه ـ جيپ پـه تـيـزۍ سره حرکت اوکړو او څۀ ساعت پس پـه کـچـه لاره ، د پـاخۀ سړک پـه لـور پـه ډُوړو کـښې پټ روان ؤ ـ

ودود صېب د صدمـې پـه حـالـت کـښې ؤ ـ هغـه تـه انـدازه وه چې د سرور خـان د رضامـنـدۍ نـه بـغـېـر سکـول پـه ريـحـان آبـاد کـښې جوړېـدل او روانـېـدل نـامـمکـنـه خبره ده ـ سرکـاري اهـلـکـاران ئې پـه مـوټـي کـښې وو ، تـر ډېـره بـره بـره پـورې ئـې لاس ؤ ـ قـانـون خـو پـه سرور خـان بـانـدې بـيـخي پـه ټـپـو ؤ ـ ـ ـ ـ خـو سبـاؤن سکـول خـو د ودود صېب خـوب ؤ ، هغۀ خـپـلـو خـلـقـو تـه څۀ خـوارۀ پـېـرزو کـول غوښتـل ، خـو پـه لاره کـښې داسې خنډ پـېـدا شو چې هغـه ئـې د لـوئـې صدمـې سره مـخ کـړو ـ مـور بـې بـې ئـې تـسلـي ورکـړه ,, ولـې بـچـے ! دنـيـا څۀ ورانـه خـو نـۀ ده ـ يـو ريـحـان آبـاد خـو نـۀ دے ـ خـپـل کـلـي کـښې ئـې جـوړ کـړه ـ کـل کـلـي کـښې ! خـوشبُـو چـا قـېـد کـړه ده، تـۀ پـل خـو پـورتـه کـړه او بـيـا گـوره چې ددې خـوارۀ تـر کـومـه پـورې رسي ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, مـوري خو ـــ ـــ ـــ ـــ ـــ ،،
,, نـه بـچـے ! د حکمت لـمن مۀ پـرېـږده ـــ د مـاتـيـدو نـه يـو قـدم پـه شا تـلـل ډېـر ښۀ وي ـــ د جـهـالـت مقـابـلـه پـه علم او حکمت پـکـار ده ،،
د ودود صېب زړۀ خبـره اومـنـلـه او د ريـحـان آبـاد نـه تـقـريـبـاً پـنـځوس شپېـتۀ مـيـلـه لـرې د هغۀ خپـل کـلـي ، ګل کـلـي کښې د سبـاؤن سکـول بـنـيـاد کـيښودے شو ـــ
ودود صېب بـه خدائـے خبـر چې وادۀ کـلـه کـولـو خو د مـور بـي بـي خواهش ئې ؤ چې کـور تـه دې دغه خوشحـالـي زر نـه زر راشي او دا ځۀ ، خپـلـه ايـنـګـور ئې هم خـوښه کـړې وه ـــ د ودود صېب د تـپـوس نـه بـغـېر ـــــــــــــــ د افـضل لالا لُـور ـ سکـيـنـه !
دا جيـنـۍ ئې د مـاشومـتـوب نـه خوښه وه ـــ ورتـه بـه ئې اکـثـر وې
,, تـا بـه ودود تـه کـوم ،، او هغې کم ګـو جيـنـۍ بـه زر سر ټـيـټ کـړو او اوس خو ئې خبـره هم تـقـريـبـاً پـخه کـړې وه ـــ ودود صېب د مـور بـي بـي پـه خوشحـالـۍ خوشحـال ؤ ، بـل د هغې صحت هم ډېـر روغ نـۀ ؤ او د ودود صېب دې طرف تـه خـاص فـکـر ؤ نـو د انـکـار يـا د نـور تـاخيـر خو سوال نـۀ پـېـدا کـېـدو ـــ
ودود صېب د ټـول کـلـي د سترګـو تـور ؤ ، وادۀ ئې پـه سادګـۍ سره کـول غوښتـل خو د کـلـي خلـقـو خو داسې مـستـي جوړه کـړه چې د هغۀ نـه ئې دوه درې خطـا کـړل ـــ دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

ډمامې ، دا ګډاګانې، ټاخ ټوخ ګو چې
ددۀ د مزاج برخه نۀ وو خو د یارانو
دوستانو او د کلي دخلقو د بې کچه
مینې وړاندې ئې وسله کیښوه ـ هغه ددې
خبرې قائل ؤ چې د مینې په هر حال کښې
قدر پکار دے ـ ملګري به چې ورپورې
کلک شول نو دے به هم په ګډا ور اووتو
ـ دا بیله خبره چې چل به بیخي نۀ
ورتلو د ،، داسې ګرم ټنګ ټکور دے په
حجره کښې ،، په مصداق ئې ـ ـ ـ په
حجره کښې موجود ټولو همزولو او
کشرانو ګوته ګرمه ساتلې وه ـ چې هله
ګُله به کله ډېره زیاته شوه نو ودود
صېب به سر اونیولو او اوبه ئې خندل ـ
هلته په کور کښې زنانه ؤ د مور بي بي
نه کلهم واک اخستے ؤ، جینکو به چې
ډولکے وهلو نو څنې به د مور بي بي نه
چاپېړې شوې ،
،، ته به هم زمونږ سره ګډیږې ،،
،، هلکو دا زما د ګډاګانو عمر خو نۀ
دے ـ ما پریږدئ چې د مېلمنو خیال
اوساتم ،،
،، داسې دې چرته پریږدو ، مېلمانۀ
هیچرته نۀ ځي ،،
مور بي بي به چې مجبوره شوه نو هسې
به ئې ورسره لاسونه داسې پورته شان
کړل خو په دې ئې خلاصے چرته کېدو ـ
،، ښه څه مونږ ته ودود لالا را اوغواړه
،، یوې جینۍ په هوا کښې لاس اوګډولو ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

,, ګـوره هغـه حجره کـښې د مېلمـنـو سره
دے ،،
,, را اوئـې غـواړه ،، رعـايـت نـۀ مـلاوېـدو
مـور بـې بـې نـور څۀ کـړي وے ــ يـو مـاشـوم
ئـې چې ورپـسې واسـتـولـو نـو ايـلـه ئـې خلاصے
نـصيب شو ــ ودود صېب چې راغـے نـو جيـنـکـو
هغـه خپـلـه ګېره کـښې واخسـتـو ــ
,, ودود لالا زمـونـږ مـتـاـئـي کـومـه ده ؟ ،،
,, زمـونـږ تـحـفـه ودود لالا ،،
ډولـکـے غـږيـدو ، شـور ؤ نـو خـبـرې ئـې پـه
زوره زوره کـولې ــ
,, مـا تـه زمـا د خويـنـدو هـر فـرمـايـش
مـنظـور دے ،،
,, ښۀ سـوچ اوکـئ ودود لالا ! ،، يـوې
جيـنـۍ پـه شـرارت سره اووې
,, مـا خپـلـه خـبـره اوکـړه ،، ودود صېب
مـسکـا کـښې اووې ,,حـکـم کـوئ ،،
,, پـخـه ؟ ،،
,, پـخـه ! ،،
,, مـونـږ تـه بـه ګډېـږې ودود لالا ــ دلـتـه
، ډولـکـي تـه ،، يـوې بـلې جيـنـۍ اووې ،
اوس د ودود صېب وار خطا شـو ، دا خـو
ئـې پـه خيـال ګـمـان کـښې هـم نـۀ وه چې
داسې فـرمـائـش بـه تـرې کـيـږي ــ ټـولـې
جيـنـکـۍ مـسکـۍ کـيـدلې او د ودود صېب
اطمـيـنـان زيـر زبـر کېدو ــ ــ ــ وار خطا
وار خطا ئـې اووې ،
,, نـه ــ ــ ــ نـه دا خـو څۀ خـبـره نـۀ
شـوه ــ ــ ــ تـاسـو ــ ــ ــ ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, ولـې نـۀ شوه خبـره ،، د ودود صېب خبـره پـرې کـړے شوه ,, ژبـه دې کـړې ده ، انـکـار مـنـکـار دې نـۀ چلـيـږي ،،
پـه دې سختـه مـرحلـه کـښې د ودود صېب ذهـن پـه تـيـزۍ سره کـار کـولـو ، د تـېښـتـې لار ئـې کـتـلـه خـو داسې مـعـمـولـي حـصـار کـښې خـو نـۀ ؤ راګـېر چې دومـره پـه اسانـه ئـې ځـان خلاص کـړے وے، لـچـک ضروري ؤ ــ
,, ښـه ځـه ټـيـک ده ، خـو تـاسـو يـو اړخ تـه خـو شـۍ کـنـه ، داسې ځـنـګـه ګـډېـدے شم ،، او هـم دلـتـه د جـيـنـکـو پـه عـقـل واورې اوورېـدې ــ ــ ــ ودود صېب تـه چې ځـنـګـه لاره د يـو طرف نـه صفـا شوه نـو دوه خـپـلـې او دوه پـردۍ ــ ــ ــ دومـره پـه تـيـزۍ سره ئـې د دروازې پـه لـور ټـوپ کـړو چې چـا تـه د پـوهـېدلـو هـډو مـوقـع مـلاؤ نـۀ شوه ــ
ودود صېب پـه ستنـه خـو نـه شُو کـتـلـے هـغـۀ تـه دا وخت صرف دروازه ښکـاريـده الـبـتـه پـه خـپـل شا ئـې يـوه لـويـه او بـلـنـد آهـنـګـه خـنـدا ضرور واوريـده چې ئـې ورسره دا وخت هـېڅ سروکـار نـۀ ؤ ــ

O

مـور بـې بـې ډېـره خـوشحـالـه وه ــ د خـپـلـې ايـنـګـور نـه خـو ځـاريـده ــ بـيـا بـيـا بـه ئـې پـه تـنـدي ښکـل کـړه او ډېـرې دعـاګـانـې بـه ئـې ورتـه اوکـړې ــ نـن بـيـا پـه کـور کـښې د سپـېلـنـو ډُوزه ختـه ــ ودود صېب اوخـنـدل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

,, مور جاني ! د سپېلنو قحط به راځي په وطن کښې،،

,, دا بد نظر په شا کوي ـ دا کله نۀ ختمیږي ،، د مور بي بي جواب ؤ ـ

,, خو د څو ورځو نه ئې دودپدل ډېر زیات شوي نۀ دي ؟ ،، ودود صېب مُسکي مُسکي د سترګو په کونجونو کښې د سکینې طرف ته اوکتل ـ

,, ولې نه ! زما کور دې خدائے د بد نظر نه اوساتي ، سکینه بچۍ مې دې خدائے دنظره نۀ کړي ،، مور بي بي ډېر په مینه اووې ـ

,, دا غوا ؟ ،، ودود صېب څان داسې حېران غوندې کړو ـ د ودود صېب په خبره سکینې سر ټیټ کړو او مُسکۍ غوندې شوه ـ هغه د ودود صېب د مینې په دغه انداز پوهېده ـ

,, نه ـ ـ نه ،، د مور بي بي په لهجه کښې ناز ؤ ,, د سکینې خو ثاني نشته ، زما خو پرې کور جنت دے ،،

,, خبرې نۀ ورځي مورې ،، د ودود صېب په لهجه کښې هم هغسې شوخي وه ـ

,, سکینه په زړۀ ګوره او په زړۀ ئې اوره ،، مور بي بي په ډېر باور سره اووې

,, زما انتخاب دومره معمولي نۀ شي کېدے ،،

د سکینې په راتلو سره کور کښې ښکلے بدلون راغلے ؤ !

(c) ketabton.com: The Digital Library

٥

په سباؤن سکول کښې د تعمیراتي کار او زیبائش او آرائش د تکمیل باوجود هم چې لا تدریسي عمل شروع شوے نۀ ؤ نو د هغې لویه وجه دا وه چې لا د سکول سټاف نیمګړے ؤ ، ودود صېب د نظر او نظریې خاوندان لټول ـ هسې خو به هره ورځ ګڼ شمېر کسان د انټرویو دپاره راغلۀ خو د ودود صېب د ژورې پوهې لرونکي او په زړۀ او ذهن صحت مند کسان پکار وو نو انتخاب به پکښې په مشکل د یو کس نیم اوشو ـ د تاخیر سره سهي خو بالآخر دغه مرحله هم ترسره شوه ـ اوس د ودود صېب د خوښې او معیار مطابق سټاف کار کولو ته موجود ؤ ـ

سباؤن سکول په دوؤ حصو ویشلے شوے ؤ ـ یوه حصه د پرائمرئ وه ، تر څلورمه پورې چې پکښې هلکانو او جینکو به یو ځائے سبق وئیلو ، د هغې دپاره د زنانه سټاف انتخاب شوے ؤ، دا ځانله حصه وه او د پینځم جماعت نه واخله تر لسمه پورې صرف هلکان وو او دهغوي دپاره سټاف هم نارینه ؤـ

د ودود صېب نظریه وه چې د ماشومانو خبره جُدا ده ، هغوي بیخي سپېځلي وي ، زړونه ذهنونه ئې د هر قسم آلائش نه پاک او بالا وي خو عاقل بالغ جینکئ او هلکان چې ګډ تعلیم حاصلوي نو دا د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خودکشی نـه علاوه نـور هېڅ نـۀ دي او بـيـا ـ ـ بـاالـخصوص پـه داسې مـعـاشره کښې خـو مـخـلـوط تـعـلـيـم بـيـخي زهـر دے چـرتـه چې د مـاديـت پـرستی زور وي ، کـردار سـازي د نـشت بـرابـره وي ، اخـلاقـي بـيـمـاری زيـاتـې وي او د تـحـفـظ احـساس پـه سلـګـو وي ـ هُں ! دا بـيـلـه خـبـره کـه څـوک د خـپـلـو اسلامـي او پـښـتـنـي اقـدارو نـه لاسونـه ويـنـځـلـو تـه تـيـار وي ـ

مـيـټـنګ شروع ؤ ، ودود صېب د خـپـلـو خـبـرو پـه دوران کښې د خـپـل ټـول سټـاف نـه مـخـتـلـف تـپـوسونـه هـم کـول ، د هـغـوي نـظـر بـه ئې هـم غـوښـتـو ـ

،، خـو بـهـرحـال داخـوب ريـښـتـيـاکـول يـو لـوئـے چـيـلـنـج ضرور دے،،

ودود صېب د خـپـلـو خـبـرو پـه آخـر کـښې اووې

،، مـونـږ دا چـيـلـنـج قـبـلـوؤ سر ! ،، عديـل پـه سنـجـيـدګـی سره اووې ،،پـه دغـه حـوالـه زمـونـږ ذمـه واری دومـره لـويـې او ډېـرې دي چې زۀ ګـنـم چې زمـونـږ سره د دمـې ګـنـجـائـش بـيـخي نـشـتـه ،،

،، سر د احـساس خـبـره ده ،، فـېـضان اووې

،، زمـونـږ د نـړی د قـامـونـو سره سيـالـي ډېـره نـيـمګـړې ده او زمـونـږ سره تـر ټـولـو اهم آپـشن هم دغـه دے چې مـونـږ خـپـل را روان نـسـل د عـلـم او هـنـر پـه کـالـوښـائـسـتـه کـړو او د سيـالـی دغـه لـوئـے جـنـګ تـه ئـې تـيـارکـړو ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

فـي مـيـل سـټـاف پـه خـپـل سـائـيـډ نـاسـت ؤ ـ
مـس عـائـشـه اووې ,,سـر! دومـره ګـرانـه هـم
نـۀ ده خـو عـزم پـکـار دے ـ مـونـږ بـه
بـريـالـي کـيـږو خـو کـه د خـپـل نـوي کـهـول
سـوچ او فـکـر تـه د آګـهـی او ادراک وسـلـه
ورکـړو ،،
مـس ښـکـلا اووې ,, مـونـږ د خـپـل اولـس
مـحـرومـی نـۀ شـو لـيـدے سـر! مـونـږ پُـر عـزم
يُـو ،،
هـر چـا خـپـل خـپـل اظـهـار کـولـو ـ د ودود
صـېـب پـه مـخ مـسـکـا وه ، پـه سـتـرګـو کـښـې ئـې
يـو ښـاغـلـے يـقـيـن ځـلـيـدو ـ ګـويـا شـو ,, زۀ
فـخـر کـوم چـې مـاتـه خـدائـے سـتـاسـو پـه شـان
ښـکـلـے ټـيـم راکـړے دے ـ دا صـحـيـح خـبـره ده
د يـو مـاشـوم د شـخـصـيـت پـه جـوړولـو او
سـازولـو کـښـې د اسـتـاد کـردار د هـر چـا نـه
لـوئـے وي ـ د مـور پـلار نـه هـم ـ او مـونـږ
بـه خـپـل دغـه کـردار لـوبـوؤ د يـوې ښـې او
مـثـالـي مـعـاشـرې د تـشـکـيـل دپـاره ، تـر
څـوچـې مـونـږ سـاه اخـلـو ، څـو چـې مـونـږ
ژونـدي
يُـو ،،
مـيـټـنـګ تـر کـافـي وخـت جـاري ؤ !

ο

د مـور بـي بـي انـتـقـال د ودود صـېـب دپـاره
لـويـه صـدمـه وه ـ څـو ورځـې خـو بـيـخـي ګُـنـګ
سُـنـګ ؤ ـ دنـيـاورتـه څـۀ داسـې ورانـه
ورانـه غـونـدې ښـکـاريـده ـ د سـبـاؤن سـکـول

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستـاف چې ودود صېب بـه ورتـه د احساس
مـلـګـري وئـيـل ، هغـوي ئـې هم غم غلط نـهٔ
کـړے شو ــ څهٔ ورځې پس چې لـږ پـه خـود
کـښې شـو او کـومـه وړومـبـۍ خـبـره ئـې مـحـسوس
کـړه او ورتـه خـوشحـالـه شو هغـه دا وه چې
د کـور مـعـمـولات بـيـخي نـهٔ وو بـدل ، هغـه
مـعـمـولات کـوم چې ئـې د مـور بـي بـي سره
ژونـدي وو پـه هغـو کـښې لـږه هم تـبـديـلـي
نـهٔ وه راغـلې نـو لـکـه چې سـتـرګې ئـې
اوغـړيـدې ، سکـيـنـې تـه ئـې اوکـتـل ودود
صېب پـه اول ځل دومـره پـه شدت سره
سکـيـنـه مـحسوس کـړه ــ د مـور بـي بـي خـبـره
ئـې د احساس پـه جـهـان کـښې انـګـازه
انـګـازه شوه ــ
,, سکـيـنـه پـه زړهٔ ګـوره او پـه زړهٔ ئـې
اوره ــ زمـا انـتـخـاب دومـره مـعـمـولـي نـه
شي کېدے ،،
نـور خـو لا څهٔ چې سکـيـنـې بـه اوس مـونـځ هم
پـه هغـه جـانـمـاز کـولـو کـوم چې د مـور بـي
بـي ؤ ــ سکـيـنـه خـو بـه ورتـه هر ساعت لاس
پـه نـامـه ولاړه وه خـو ودود صېب پـه غم
کـښې دومـره ډوب ؤ چې دا هر څهٔ ورتـه نـهٔ
ښکـاريـدل ــ خـو اوس ــ ــ ــ ــ ــ !
سکـيـنـې تـه ئـې ډېـر پـه مـيـنـه اووې ,,
سکـيـنـې ! مـا خـو ګـنـل جـوړ تـهٔ ريـښتـيـا غـوا
ئـې ،،
سکـيـنـه د خـپـل عـادت مـطـابـق مسکـۍ شوه ،
سـتـرګې ئـې ورپـورتـه کـړې ، هغـه خـوشحـالـه
شوه ــ د مـور بـي بـي د وفـات نـه پـس نـن

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړومبی ورځ وه چې د ودود صېب په مخ د ژوند رنګونه خوارۀ وو ـ
,, زۀ د خپل خدائے ډېر شکر ګزار یم سکینې ! چې ماته ئې ستا په شان د ژوند ملګرې راکړه ،،
د سکینې په زړۀ کښې لکه د ټول عمر خوشحالي په یوه لمحه کښې راجمع شوه ـ هغې ته بس د خپل خاوند ، د خپل مجازي خدائے هم دغه رضا پکار وه ـ
,, او **هن** ! تۀ ماته دا نوم ولې نۀ اخلې ؟ ،، ودود صېب هسې تندے داسې تریو شانې کړو ـ
,, ښځه خپل خاوند ته نوم اخلي ؟ ،، سکینې په قلاره اووې
,, اوه ـ ـ ـ ـ ،، ودود صېب بې اختیاره اوخندل ,, ولې نه ! دې کښې څۀ عېب خو نشته ـ پخوانو ښځو به نۀ اخستل ! ،،
,, دا وضاحت خو هم اوکړئ کنه چې ولې به ئې نه اخستل؟،، سکینه مسکی شوه ـ
,, اوس هم ډېرې ښځې د خپل خاوند نوم نۀ اخلي ،،
,, اُم م م ـ ـ ـ ـ ـ ـ ،، ودودو صېب ځان ناجانه غوندې کړو ,, تاته به پته وي ، زۀ خو نۀ یم خبر،،
,, بې ادبی کښې راځي ،، سکینې ورو شانې اووې
,, دا بې ادبي منظوره ده ـ ستا د خولې نه خپل نوم اوریدل غواړم ، ماته ښۀ لګي ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

سکینه په سوچ کښې شوه ,, تش نوم خو درته نۀ شم اخستے ـ ګرانه ده ،،
,, لکی ورپورې تړل غواړې ؟ ،،
,, او ،،
,, یعني ؟ ،،
,, ودود صېب به درته وایم ،، د نامې د اخستو سره د سکینې په سترګو کښې د ښائست بلا رنګونو برېښنا اوکړه ـ
,, هم ـ ـ ـ ـ دا هم ښۀ ده ،، ودود صېب سکینې ته په غور کتل ـ په لهجه کښې ئې شوخي او شرارت ؤ ,, یو ځل بیا اووایه ،،
د سکینې په مخ د حیا سُرخي خوره شوه د ښائست او حیا د رنګونو ډکې سترګې ئې ورو شان ورپورته کړې ، ورو شان ئې اووې
,, ودود صېب ،،
د ودود صېب د محسوساتو جهان کښې څۀ جنتي شان کېف خور ؤ ـ د خپل وجود دشته والي یو دلربا احساس ؤ !

ابتداء کښې ، سکول کښې د ماشومانو تعداد کم ؤ خو اوس د خواؤ شا د کلیو نه هم خلقو خپل بچي په سباؤن سکول کښې د داخلې دپاره راوستل ـ سباؤن سکول کښې د ماشومانو د غېر حاضرۍ شرح د نشت برابر وه ـ ودود صېب په دې خبره مطمئن او خوشحاله ؤ چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

ماشومانو زړۀ دلته لګي او دا ددې
خبرې ثبوت ؤ چې د هغوي استاذان خپلې
ذمه وارئ په ښۀ توګه ترسره کوي ـ
سباؤن سکول کښې مستحق ماشومانو ته
يونيفارم او کتابونه وغېره مفت
ملاويدل او فيس به ئې هم معاف ؤ ـ
نن د کلي د لويې جرګه باز اکبر کاکا
سره څۀ مشران نور هم سکول ته په چکر
راغلي وو ـ
اکبر کاکا خندل ,, زما نمسے خو زما
نه داسې تپوسونه کوي چې حيران
شم ورته ـ ـ ـ ـ کله کله خو ئې راسره
جواب هم نۀ وي ،،
ودود صېب مُسکے شو ,, دا خو ابتدا ده
اکبر کاکا ! مخکښې ګورئ ، او جواب خو
د هر سوال خامخا وي البته داسې اکثر
کيږي چې مونږ ځنې حقيقتونو ته سترګې
غړول نۀ غواړو ، مونږ د خپلو رسمونو
رواجونو او بلا ډېرو خرافاتو غلامان يُو
چې په سوب ئې زمونږ اجتماعي ارتقاء
هم سړه ده نو مونږ د خپلو غفلتونو او
کوتاهيو په وجه باوجود ددې چې زمونږ
سره ئې ښۀ جاج او جواب وي ، د خپل
نوي کهول د سوال د جواب نۀ يُو ،،
د اکبرکاکا جرګه باز طبيعت ؤ ـ غلے
کله پاتې کېدے شو خو دلته خو ورسره
ماتې نه وې ـ ـ خبر لوڅي ئې دلته د
سپين بريکرو سره مخ وه ـ خو څۀ خو بۀ
ئې خامخا وئيل ، په ږيره ئې لاس
اووهلو,, تعليم ډېر ښۀ شے دے ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, تعلیم رڼا ده اکــــــبر کاکا ! دا د وګــــــړو او قــــامونو دپاره بینائي ده، ترقي ده ، سیالي ده ـ دا چې نۀ وي نو هر خوا تورتم دے ـ لوئے تورتم ،،

ګل شان لالا سر اوخوځولو ,, او ! هم دا حقیقت دے ـ خو کله به وي چې زمونږ دغه ارمان پوره شي ! ،،

ساده خلق په ساده خبرو پوهیږي ـ ودود صېب اوخندل ,, لالا ! یوې ښځې د بلې ښځې نه تپوس اوکړو چې خورې دا لښکر څۀ ته وائي ؟ نو هغې ورته اووې چې ستا خاوند او زما خاوند چې سره یو شي نو هم دې ته لښکر وائي ـ ـ ـ مونږ که نن هم خپله خپله برخه ایمانداري د خپل چاپېرچل د سینګار دپاره ګډه کړو ، خپل اخلاص مېنځ ته راوړو ، خپل خواهشات کم کړو او د خپلو بچو په لاس کښې کتاب ورکړو نو زمونږ ټول ارمانونه به پوره کیږي ،،

,, خو وخت به ډېر غواړي ،، اکبر کاکا اووې

,, زمونږ غفلتونه هم د مودو مودو نه دي اکبر کاکا !،، ودود صېب اووې ,, په یوه ورځ کښې هېڅ هم نۀ بدلیږي ـ وخت خامخا پکار وي خو د رڼا د خوریدو یو خوشحالوؤنکے احساس د هغه ټول عمل په دوران کښې بهر حال ضرور موجود وي کوم چې د وګړو د توان د زیاتولو سبب

(c) ketabton.com: The Digital Library

جوړیږي او د منزل غیږې ته پرې رسیدۀ اسانيږي ــ ،،

حاجي ارسلان چې تر اوسه خاموش ناست ؤ ، ګويا شو ,, زۀ خو ډېر نۀ پوهيږم بچے ! خو دا پوهيږم چې ستا خبرې ډېرې ښې دي ، زۀ د خپل نمسي ددې خبرې سره هم اختلاف نۀ لرم چې ماته وائي چې بابا څۀ بې مالګې ژوند دې تېر کړے دے چې سبق دې نۀ دے وئيلے ــ مونږ به دعادرته کوؤ ،،

,, ستاسو مرسته هم پکار ده حاجي صېب ! ،، ودود صېب ورته مسکا کښې اووې ,, د خپلو بچو د خپل نوي نسل په لاس کښې د کتاب او قلم ورکولو په مشن کښې تاسو ډېر لوئے کردار لوبولے شئ ــ تاسو مشران يئ ، ستاسو خبره ، ستاسو کوشش ډېر زيات اهميت لري ،،

د چائې څښلو په دوران کښې هم ډېرې خبرې د بحث لاندې راغلې !

د افسر خان د مرګ خبر د ريحان آباد د خلقو دپاره ډېر بد خبر ؤ ــ ريحان آباد مړاوے مړاوے ؤ ــ افسر خان د سرور خان کشر ورور ؤ خو د هغۀ نه بيخي بدل ؤ ــ بيخي جدا ــ طبيعت کښې ئې نرمي وه او هر ممکن کوشش به ئې دا ؤ چې د ريحان آباد خلق د سرور خان د عتاب او ظلم نه بچ وي ــ افسر خان به

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــر

د ریحان آباد خلقو ته د لاسه ورکوله ،
د سرور خان په ظلم زور به ئې ترې
معافي غوښته ـ د هغوي سره به
کښېناستو پاسیدو، غم ښادۍ کښې به ئې
شریکېدو ـ سرور خان د هغۀ دغه
عادتونو ته په ښۀ نظر نۀ کتل خو څۀ
ئې کړي وے ـ کشر خان فطرتاً هم داسې ؤ
په دې حقله ئې د چا خبره نۀ اوریده ـ
د افسر خان مرګ څنګه او په کومو حالا
تو کښې اوشو ددې هیچا ته پته اونۀ
لګېده ـ صرف زورے خبر ؤ چا چې د سرور
خان په حکم کشر خان ته په شودو کښې
زهر ورکړي وو او بیا لرې ورځې پس
سرور خان د زوري کار هم تمام کړو ـ
اوس د خپل دغه جرم صرف سرور خان ته
پته وه او بس !
میاشت نیمه پس د افسر خان وادۀ ؤ ـ
افسر خان په دې خبره ډېر خفه ؤ چې
سرور خان په ریحان آباد کښې سکول
جوړیدو ته ولې پرې نۀ ښوؤ ـ هغه به د
سرور خان په سوچ او نظر حېران هم ؤ
او پرېشان هم ـ ورته ئې اووې ,, خان
لالا ! تاسو ته پرې څۀ تکلیف دے که
سکول دلته جوړ شي ؟ ،،
,, ستا عقل لا خام دے افسر خانه ! ،،
سرور خان ورته برند اوکتل ,, ددې
خلقو به ژبه اوشي ، سترګې به ئې اوشي
ـ ـ بیا به درته لاس په تندي نۀ ږدي ،
بیا دې خانې لاړه ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, عزت خو هغه وي خان لالا چې د چا په زړۀ کښې د چا دپاره وي ــ ظلم او زياتےخوکرکه او نفرت په زړونو کښې پېدا کوي،،
,, آه ، ها ــ ها ــ ها ،، سرور خان متکبرانه خندا اوکړه ,, زور دې مۀ هيريږه افسر خانه ! خوبونه مۀ وينه ــ د زړونو زمانې لاړې ــ دغه زمکه خو به يوه ورځ ودود په ما پخپله خرڅوي ــ ښۀ په خوښه ــ خو بس دومره ده چې نن ئې خوښې ته مۀ پرېږده ــ داسې خوښې ته چې په دغه زمکه ئې ورسره پښې کلکيږي،،
د افسر خان طبيعت او مزاج بيخي بدل ؤ ــ خبره پرې ښۀ اونۀ لګېده ــ ,, فېصلې خو دبره نه کيږي خان لالا ــ تاسو دا ولې هيروئ،، د سرور خان په مخ د ناګوارئ يورنګ څړيکه اوکړه ــ ډېر په ژور نظر ئې کشر خان ته اوکتل ــ دغه وخت ؤ چې سرور خان اوويريدو ــ د خپل زوئے دلاور خان په خانئ ــ چې لا هلک ؤ خو خوبونه ئې ورته ډېر لوئے لوئے ليدل ــ د سرور خان په فطرت کښې کمينګي پوره پوره شامله وه ــ د افسر خان د وادۀ د تياريو د شروع کېدو سره سرور خان څۀ داسې نامعلومه شان بې چينې محسوسوله او داسې نورې ډېرې مبهم مبهم شان خبرې، چې په زړۀ او ذهن کښې به ئې پټېدې او ښکاره کيدې خو دا هر څۀ بې ربطه او بې عنوانه وو

(c) ketabton.com: The Digital Library

، سرور خان خپلو دغو کېفیتونو ته ځۀ
نامه او معنٰی نۀ شوه ورکولے ـ خو بهر
حال هغه هر ځۀ د وخت سره سره د مربوط
کېدو په لور روان وو او نن د سرور
خان شیطاني ذهن په دې خبره صفا شو چې
هغه ځۀ غواړي ـ کشر خان د خپل خان لالا
د اندروني کشمکش نه بې نیازه په صوفه
کښې ډډه وهلې ، ښکلے ښکلے ناست ؤ ـ د
سرور خان دننه د غلاظتونو بدبو په
خورېدو وه ـ هغه ته اوس په ټول ریحان
آباد کښې د لارې خنډ افسر خان
ښکاریدو، د افسر خان وجود د سرور خان
په زړۀ او ذهن کښې موجود د دلاور خان
د خانئ تصور مجروح کولو ، دغه لمحو
کښې ئې فېصله اوکړه ، سرور خان ډېر
په خاموشئ سره د کمرې نه بهر اووتو ـ

O

زورے د سرور خان خاص ملازم ؤ ـ د ډېرو
جرمُونو ، ظلمونو ئې شریک او راز دار
ؤ خو په دې خبره خو بیخي اوبوږنیدو ـ
په حېرانئ سره ئې مشر خان ته اوکتل ،
شونډې ئې اورپیدې ,,خان ـ ـ ـ ـ ـ !
،،
,, خولۀ بند زوریه ،، سرور خان
اوغرمبیدو ,, ځه ، ورځه ، کار نن نن
خلاص غواړم ،،
زوري ځۀ وئیل غوښتل خو سرور خان
وړاندې تېر شوے ؤ ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

زورے عادي مجرم ؤ او د سرور خان سره نیزدې هم ځکه ؤ چې هغهٔ به ترې کارونه د هم دې نوعیت اخستل ـ د زوري زړهٔ د کاڼي ؤ ـ خون خرابه ، قتل ، وهل ټکول د معمول د کارونو په شان ورته اسان وو ـ ضمیر ئې مړ ؤ خو په دې خبره اوبوږنیدو، خو په دې هم پوهېدو چې د انکار انجام څهٔ کېدے شي ، تور زړهٔ ئې د تور عمل دپاره اجازت ورکړو ، خپله بقا او غرض ئې په هر سوچ باندې مقدم اوګرځولو ، زوري ته پته وه چې د افسر خان کمرې ته د شودو ګلاس د کچن نه څهٔ وخت ځي ـ هغه ژوند کشه ګولۍ د زوري په موټې کښې بند وه کومه چې د افسر خان دپاره وه ـ کومه چې اوس اوس سرور خان ورکړې وه ـ

بله ورځ ټول ریحان آباد کښې د افسر خان د مرګ غوغا وه ، د ریحان آباد د خلقو خو د امېد ډیوه مړه شوه ـ د افسر خان د مرګ د خبر په اوریدو به خلقو ډیر په غم او حسرت سره یو بل ته اوکتل او د اندیښنو او ویرې سیوري به ئې په سترګو کښې نور هم سېوا شول ـ

د افسر خان آخري رسومات سرته د رسیدو سره سره زورے هم دمینځ نه غائب شو ـ سرورخان دومره کم عقل خو نهٔ ؤ چې ـ ـ ـ ـ ـ!

اوس د زوري په ځائے بل کس د سرور خان د ظلم او جبر د معاملاتو امام ؤ ـ تاؤ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

تـاؤ بـرېـتونـه ، سرې سرې سـترګـې ، بـد رنـګ او بـې مـالـګـې مـخ ــ
خـپـل نـوم ئـې چې هـر څـۀ ؤ خـو پـه مـالـګـین مـشهـور ؤ !

کـور تـه مـاشـوم څـۀ راغـے چې ودود صېب خـو د خـوشحـالـۍ نـه پـه جـامـو کـښې نـۀ ځـائـیـدو ــ بـیـا بـیـا بـه ئـې پـه غېږ کـښې واخـسـتـو ، پـه زړۀ پـورې بـه ئـې جـوخـت اونـیـوو ، ښـکـل بـه ئـې کړو ــ څـۀ پـه اجـنـبـي غـونـدې ژبـه کـښې بـه ئـې ورسره خـبـرې هـم کـولـې چې ودود صېب بـه ورېـانـدې خـپـلـه هـم نـۀ پـوهـېـدو او نـۀ بـه ئـې بـېـرتـه عـیـن هغـسې تـکـرارولـے شـوې الـبـتـه مـاشـوم بـه مـسکے ضرور شـو ورتـه ، پـښې لاسـونـه بـه ئـې اووهـل ــ څـۀ وو خـو د مـیـنـې زور ؤ چې ودود صېب بـه ئـې لـه ډېـره فـرطـه د خـپـلـې ژبـې ، لـفـظـونـو، تـکـیـو لـه حـده د اظـهـار او بـیـان څـۀ غېږ واضـح جـهـان تـه ور اووتـو چې د مـعـنـې جـامـه شـایـد ودود صېب پـخـپـلـه هـم نـۀ شـوه ور اوغـوسـتـے،خـو نـه ــ ــ مـاشـوم پـرې لـکـه چې پـوهـېـدو ــ پـه خـپـلـې وړې وړې مُـسـکـا او د پـښو لاسـونـو پـه والـهـانـه حـرکـاتـو بـه ئـې خـپـل رد عـمـل بـیـا بـیـا څـرګـنـدولـو او ودود صېب بـه چې د خـپـلـې مـبـهـم ژبـې پـذیـرائـي اولـیـده نـو نـور بـه هـم ورتـه پـه اکـړم بـګـړم سر شـو ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

نومونه ئې پرې تقريباً يو درجن بدل
رابدل کړل – د ګلونو سره نسبت لرونکي
نومونه ، د بادشاهانو نومونه ، خو
بيا بيا به ئې سر اوخوځولو –
,, نه – نه کنه – څۀ بله نامه – زما
د بچي په شان ښکلې نامه – زما د بچي
سره سمه نامه ،،
سکينې به د ودود صېب ددې ټولو
کېفيتونو په مينه ننداره کوله – ورته
مُسکئ شوه ,, چرته د پالوان نوم خوښ
کړئ ورته – دا دومره کُشتئ چې ورسره
تاسو ددې عمر نه کوئ نو خامخا به ترې
پالوان جوړيږي ،،
ودود صېب ماشوم په دواړو لاسونو کښې د
سر د پاسه اوچت کړو ,, پالوان خو به
ترې خامخا جوړيږي خو کُشتي به ددې تور
نظام سره کوي د انسان سره نه ،،
سکينې اوخندل ,, تاسو ورته د اوسه نه
دغه څۀ ښايئ – – – – تاسو هم – – –
– لا خو ماشوم دے – – – لا خو ئې خبرې
کول هم نۀ دي
زده ،،
ودود صېب ماشوم په ځانګو کښې ډير په
قلاره واچولو او ځانګو ته ئې ټال
ورکړو – ,, خبرې به هم زده کړي ،،
ودود صېب په خپل مخصوص انداز کښې
اووې ,, د دنيا په ډيرو ګرانو ګرانو
کارونو کښې يو ګران کار خبرې کول هم
دے – سکينې ! کمه لار ، کوم سبق چې يو
چا ته د هغۀ د عمر په ابتداء کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښودلے شي ـ هغه د هغۀ د عمر په هر پړاؤ مل ملګرے وي ، هغه ئې بنياد وي او ښۀ بنياد د اعلٰی ترين تعمير ضامن وي ـ پرورش او لار ښودنه د عمر په باقي حصو کښې هم سودمنده وي خو په ابتدا کښې خو چې څومره ډيره اوکړے شي هومره ښۀ ده ،،
سکينه د ودود صېب خبرو ته په مينه غوږ غوږ وه او د خپل عادت مطابق ورته مسکئ وه ـ ودود صېب ماشوم د ځانګو نه را اوچت کړو اوو د سکينې غيږې ته ئې اوسپارلو ـ
,, د مور غېږ د هر ماشوم اولنئ درسګاه وي ـ د هم دلته نه يو ماشوم د ژوند دپاره ، د امتحانونو نه ډک ژوند دپاره ابتدائي حرارت او آکسيجن اخلي ـ په هر وګړي د خپلې معاشرې ، خپل چاپېرچل په مختلفو حوالو حق او قرض وي ـ د هر وګړي فرض دے چې خپل بچي ، خپل نوے کهول خپل چاپېرچل ته د ښائست د تحفې په طور وړاندې کړي ،،
,, زما خو به کوشش وي چې ستاسو نه زده کړم او دۀ ته ئې اوښايم ،، سکينې اووې ,, خو خيال مو دے ـ ـ ـ ـ ؟
داسې خو به تر اوسه چرته هم نۀ وي شوي چې د يو ماشوم دې هره ورځ يوه نوې نامه وي ـ ،،
ودود صېب بې واره اوخندل ,, او ، دا خو ده ـ دا مينه هم څۀ عجيبه شے دے ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس ، نـوم مې ورلـه نـۀ خـوښېږي ــ تـا ورتـه خـوښ کـړے دے ؟ ،،
,, او ،،
,, څـه ښـۀ ده ــ زۀ بـه د کـړاؤ نـه خلاص شم ــ څـۀ نـوم دې خـوښ کـړے؟ ،،
,, پـه يـو شرط ! ،،
,, ام ــ ــ ــ هـم ــ ــ ــ ،، ودود صيب پـه شوخئ سره سکـينې تـه اوکـتل ,, څـه ټـيک ده ــ اووايـه ،،
,, هـم هغـه بـه ئـې نـامـه وي ــ بـدلـوئ بـه ئـې نـه ،،
,, خوښـه مـې ده ،، ودود صيب مُسکے شو ــ ,, زمـا د بـچي بـه فـريـد نـامـه وي ،،
,, فـريـد ،، ودود صيب پُـر خيـال انـداز کـښې اووې ,, فـريـد ــ فـريـدــ فـريـد ــ هـم م م م ــ ــ ــ ټـيک ده !! ،،
د نـومـونـو د بـدلـيدو رابـدلـيدو سلسلـه بـنـد شوه ــ مـاشوم تـه نـوم خـوښ کـړے شو ــ فـريـد ــ خو ودود صيب بـه ورسره هغـه د پـيـريـانـو پـه ژبـه کـښې خبـرې اوس هـم کـولـې او داسې د مـاشومـانـو پـه شان چې د خپـل عـادت نـه خلاف بـه ورتـه سکـينـه هـم د خـنـدا نـه شنـه شوه !!

O

کـلاس کـښې د ,, خـودي ،، پـه مـوضوع د ودود صيب لـکـچـر جـاري ؤ ــ
,, ــ ــ ــ ــ ــ ــ ــ ــ او دغـه جـوهـر ، دغـه حکـمـت هـر کـلـه چې وګـړو يـا قـامـونـو تـه حـاصل وي نـو د مقـام پـه بـلـنـدئ کـښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شک نـۀ پـاتـې کـيـږي ـ بـل تـه اسره کـول ،
نـورو تـه پـسخېدل ، لالـچ دراصل د خـپـل
حميت او غيـرت د سودا کولـو بـرابـر وي ـ
خودي مـونـږ تـه د مـحنت او جـهدِ مـسلسل
لارې نـۀ صرف ښائـي بـلـکې اسانـوي ئـې هم ـ
پـه ډېـرو اسانـو لـفظونـو کـښې تـاسو تـه
مـثـال درکـوم ـ زمـونـږ پـه پـښتنه مـعـاشره
کـښې پـه يـو څيز پسې زمـونـږ خلق خـپلې
ټـولې تـوانـايـئ خـپلـه ټـولـه انـرجي خرچ
کـوي او ډېـر خـلق خـو پـه دغـه بـاب کـښې د
جـائـز او نـاجـائـز عمل خيـال هم نـۀ سـاتـي
ـ تـاسو تـه پـتـه ده چې زۀ څۀ يـادوم ؟
،،
ودود صېب د څۀ ساعت دپـاره غـلـے شو ـ
پـه ټـول کـلاس ئـې يـو نـظـر واچولـو ـ ټـول
کـلاس خـامـوش ؤ ، همـه تـن گـوش ؤ ـ
,, سيـالـي ،، ودود صېب بـيـا گـويـا شو ,,
خـو زمـونـږ سيـالـي زمـونـږ د سمـاجي او
مـعـاشرتـي ضرورتـونـو ، رسم و رواج ، دود
دستـور او جـهـل عظيـم د اثـر نـه کـلـه هم
ازاده نـۀ شوه ـ مـونـږ کـلـه هم د خـپـل
ذات د سحر نـه اونـۀ وتـُـو ـ مـونـږ کـلـه هم
اعلیٰ انـسـانـي اقـدار او عـادتـونـه خـپـل نـۀ
کـړل ـ مـونـږ کـلـه هم خـپـل بـل ورور تـه د
ورور پـه سترگـه اونـۀ کـتـل ـ مـونـږ کـلـه
هم شعـوري طـور د رڼـا پـه لـور د تـلـو هڅـه
اونـۀ کـړه ـ ـ ـ ـ ـ ښه ـ اوس هم دغـه
سيـالـي چې مـونـږ ورتـه خـپـل ټـول ژونـد وقـف
کـړے دے ـ لـږ Changes پـکـښې کـوؤ ـ څۀ
پـکـښې Add کـوؤ او څۀ تـرې اوبـاسو نـو د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

,, خودی،، یو داسې شکلې او سپېڅلې شکل ترې سازیږي چې هم پرې مونږ ښائسته ، هم پرې زمونږ ژوند او چاپېرچل ښائسته او هم پرې زمونږ دنیا او آخرت روښانه او تابانه ـ دا ډېر لا محدود حجم لري ـ په دې کښې تاسو اسلامي اقدار او تعلیمات شامل کړئ ـ زمونږ د غلطو او فرسوده رسمونو سره خوښ نفس به لږ څۀ شور خامخا اوکړي خو تاسو به اوګورئ چې زمونږ د نفس هغه شور او بې ځایه احتجاج به انتهائي عارضي وي او د بلندئ او پستئ دغه کېدونکې ادراک او تمیز به زمونږ دپاره ډېر د توان او ډاډ باعث او خوشحالوؤنکې وي ـ مونږ ته به دا اندازه ډېره ښکاره کیږي چې مونږ د یو ډنډ نه را اوځو او د مقصد او مرام په یو روښانه سمندر کښې داخلیږو او هر کله چې اسلامي او پښتني اقدار خپله کښې غاړه غړئ شي او مونږ ته په نړئ کښې د خپلې سیالئ صحیح ادراک اوشي نو تاسو به ګورئ چې منظر بیخي بدل دے ـ تاسو په نړئ کښې په یو اعلٰی قائدانه مقام ولاړ یئ ـ تاسو غوښته نۀ کوئ ، تاسو ورکړه کوئ ، ستاسو سره مینه ده ، پېرزوئینه ده ، تاسو ښودنه کوئ ، تاسو اصلاح کوئ ـ تاسو به اوګورئ چې د عمل په لاره ستاسو سره حکمت او بصیرت ملګرے دے او ستاسو سسټم د وائرس نه بیخي پاک دے ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

علامـه صېب فـرمـائـي ،

رائی زورِ خودی سے پربت
پربت ضعفِ خودی سے
رائی

پــــــــه لـوئـے الله کـامـل یـقـین او تـوکل او خـپـلـه ایـمـانـدارانـه سعي او محنت ستـاسو د ،، خـودی ،، بـنـیـاد دي ـــ پـه دغه بـاب کـښې د فـکـر او نـظـر لـوړتـیـا او ژورتـیـا زمـونږ انـفـرادي او اجـتـمـاعـي ذمـه واری نـورې هم سپوا کـوي ـــ خـو نـن وخت ختم دے ـــ نن پـه دې حقـلـه ستـاسو تـپـوسونـه هم پـاتـې شـول ـــ پـه دې بـه بـیـا خبـره کـوؤ ـــ ټـیک ده ګـلـونـو ! ،،

o

فـریـد ، بـابـا وئـیـل زده کـړل ـــ

ودود صېب ، مـاشوم فـریـد پـه دواړو لاسونـو کـښې اوچت کـړو ـــ او جذبـاتـي لـهـجـه کـښې ئـې اووې ،، د بـابـا ځـانـه ! کـمـه ورځ بـه وي چې لـکـه د خوشبـو او رڼـا دې پـه خپـل چـاپـېـرچـل کـښې اوویـنـم ،، ودود صېب مـاشوم تـه پـه یـو مـخ کـتـل بـیـا ئـې ښکـل کـړو او پـه زړهٔ پـورې ئـې جوخت اونـیـوؤ ـــ سکـیـنـه مسکـی شوه ،، ګـرانـه ده چې تـاسو ئـې مـاشومـتـوب تـه پـریـږدئ ـــ تـاسو ورتـه د اوسه نـه دومـره لـوئـې لـوئـې او ګـرانـې ګـرانـې خبـرې کـوئ ـــ دے خـو لا پـه مـم پـوهـیـږي ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ودود صېب اوخندل ,, تېک ده خو دا مم څۀ ته وائي ـ لږ مې پوئې کړه ،،
سکينه هم په خندا شوه ,, مم ، مم وي نو ،،
,, هـــم ـ ـ ـ ،، ودود صېب په دلـــچسپئ سره اووې ,, مم ـ هېڅ يو خاص څيز ته نۀ وائي ـ مم ـ يو تصور دے ، د هر ماشوم دپاره د هر هغه ذائقه دار څيز يو زړۀ راښکونکے تصور ، کوم چې هغه خوړلے شي ـ دغسې بوؤ ، باوو يابوؤ بلا دا هم محض تصور دے چې مونږ ئې د خپلو ماشومانو په ذهنونو کښې شعوري يا غېر شعوري طور قائموؤ ، مونږ پرې خپل ماشومان يروؤُ چې په نتيجه کښې ئې د هغوي په ذهنونو کښې د يو داسې خوفناک شکل او هئيت تصوير او د وجود احساس جوړ شي چې څۀ خاص او ښکاره خدو خال هم نۀ لري خو په حواله ئې د ماشوم په ذهن او زړۀ کښې يو خوف ، يو نامعلوم شانې خوف ځائے جوړ کړي چې نفسياتي اثر ئې ورسره په څۀ نا څۀ صورت ټول عمر مل وي ـ ـ ـ ـ ،، ودود صېب لږ شان توقف اوکړو ـ سکينې به همېشه د ودود صېب ټولې خبرې ډېرې په غور اوريدې ـ ,, هر ماشوم ته يو صحت مند سوچ د ابتدا نه ورکول ډېر ضروري وي ,, ودود صېب اووې ,, د ماشومتوب د عمر ټولې خبرې د انسان په لا شعور کښې همېشه همېشه پرتې او محفوظې وي ـ په ښو خبرو او لارښودونو ئې شعور ښائسته

(c) ketabton.com: The Digital Library

او روښانـه وي او پـه بدو او جا هلانـه
خبرو ئـې عادتـونـه کـاږۀ ، عمل نـاقص او
مـبهم او ژونـد ئـې د بـې چیـنـی او
نـا همـواری سره مخ ـــ ـــ ـــ د مـعـاشرې د
ښکلا انـحصار پـه وګـړو وي ـــ ښۀ سوچ ، ښۀ
تـربـیت د ښۀ عمل ضامـن وي ـــ او ضروري
ده چې دا هر څۀ د اول نـه اوشي ،،
سکیـنـې بـه اکـثر د ځان د پـوهولـو دپـاره
د ودود صېب سره پـه داسې خبـرو کـښې
اختلافـي اړخ اخستـو ، اوئـې وې ،، خـو د
مـاشومـانـو خـو یـو خاص سوچ وي ، مـاشوم
غونـدې ذهن ئـې وي هغـوي پـه دومـره ژورو
خبـرو پـوهـول نـه وي مـمکـن ،،
،، بـالـکل ،، ودود صېب اووې ،، د
مـاشومـانـو ذهن او سوچ ورکـوټـے وي ،
هغـوي نـۀ پـوهـیږي خـو د هغـوي د پـوهـولـو
ضرورت ددې خبـرې نـه ښکـاره دے چې هغـوي
نـۀ پـوهـیږي ـــ ـــ ـــ مـاشومـان نـۀ پـوهـیږي
ـــ خـو لـوئـےخـو پـوهـه لـري کـنـه ـــ ـــ ـــ د
هر مـاشوم لار ښودنـه د هغـه د پـوهې
مطابـق پـکـار ده ، د هغـوي د وړو وړو
سوالـونـو ، جـوابـونـه د ژونـد پـحقـلـه د
مـختلفـو خبـرو وضاحـتـونـه ډېـر ضروري وي ـــ
ددې سره د هغـوي ذهن صفـا او مـعـتدل
پـاتې کـیږي چې پـه نـتیجه کـښې ئـې وروستـو
د لاشعـور د دنـیـا مـوسم هم صحت افـزاء او
د بې ځایـه شدتـونـو او اضطراب نـه بـچ وي
ـــ،، ودود صېب یـو ساعت تـه غلے شو او
پـه غور ئـې د سکیـنـې طرف تـه اوکـتـل ،
سکیـنـه غوږ غوږ وه ـــ ،، ګـوره کـنـه ـــ ـــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ ،، ودود صېب ګویا شو ,, د یو تازه
بوټي تصور اوکړه ــ چې په هر لحاظ سره
کمزورے وي ــ که پرې سیورے او اوبۀ
ډېرې وي او نمر پرې هډو نۀ لګي نو
هغه کمزورے پاتې شي او که مسلسل نمر
وي پرې او اوبۀ نۀ وي ورته نو له
تندې اوسوځي او ختم شي ــ یا که پرې د
پاسه نه د پانړو او وړو وړو ښاخونو
وزن زیات شي نو چونکې تنه ئې کمزورې
وي نو کوږ شي ــ بیا په داسې صورتحال
کښې خلق څۀ تدبیر کوي ورسره ؟ ،،
ودود صېب په خبره کښې تپوس
اوکړو ــ
,, اډانه ورکوي ،، سکینې په قلاره
اووې
,, بالکل ! ،، ودود صېب اووې ,,
اډانه ورکوي او هغه ښاخونه کومو چې
په تنه باندې بوج جوړ کړے وي هغه ترې
پرې کوي او دغه واړه تدبیرونه تر هغې
پورې وي څو چې د بوټي تنه مضبوطه شوې
نۀ وي ــ اوس ، د نګهداشت ددغه ټول او
مسلسل عمل نه پس هغه بوټے بوټے نۀ
دے ــ ــ ــ ونه ده ــ ــ ــ ــ ــ یوه
مضبوطه ونه ، مېوه داره او سایه داره
ونه چې نۀ خو څۀ د طوفان ، باد او
باران نه ویریږي او نۀ ئې د موسمونو
تغیّر د ژوند دپاره څۀ قسم ته خطره
جوړیږي اوس ددې ونې ولې یا بېخونه
په زمکه کښې دومره ژور تلي دي چې د
اوبو یا نمی سره ئې براه راست رشته

(c) ketabton.com: The Digital Library

جوړه کړې ده ـ اوس ددې ونې سره صرف
پېرزوئينه ده ـ ظرف دے ورسره ـ لوئے
ظرف ـ ددې ونې ښاخونه که پرې کيږي نو
دا نوره غټيږي ګڼيږي ، چې مېوه
اونيسي نو خپلې ځانګې راښکته کړي ـ
سکينې د خوشحال بابا شعر دے :

په بار داره ونه تل
وريږي کاڼي
ورته ګوره چې بار داره
ونه څۀ کا

نو زمونږ اصل ګټه خو دا ده چې مونږ
خپل ټول توان طاقت په خپل نوي کهول
خرچ کړو ـ دغه اصل سرمايه کاري ده ـ
د بوټي بهترين مثال دے د يو ماشوم د
ښۀ شخصيت او استحکام دپاره هم ددغه
ټولو خبرو ضرورت وي مينه ، ډاډ او
توجه ، د بدو خبرو نه په حکمت سره
منع کول د ښو خبرو دپاره همت او
تحريک ورکول ، هغوي ته د هغوي د
اهميت احساس ورکول، په هغوي اعتماد
کول ـ ـ ـ اوه ـ ـ ـ سکينې ! قسم په
هغه لوئے ذات، ډېر لوئے نتائج لري دا
خبرې بلکې اکثر خو ناقابل يقين!!،،
،, خو ټول خلق چرته پوهيږي په دې هر
څۀ ،، سکينې اووې ,,حقيقت دے چې دا
کيميا ده خو د عامو خلقو سره دا شعور
چرته ؟ ،،
ودود صېب اوخندل ,, سکينې ! دا زمونږ
خلق دي کنه ـ دوئي که نور څۀ دي او
کۀ نۀ دي خو سيالجن په هر حال کښې دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دغه حواله اثر ډېر زر اخلي ـ تهٔ ګورې څومره ډېرې خبرې ، چې په عملي شکل مخ ته راشي زمونږ په خواؤ شا کښې نو باقي خلق هم څنګه داسې پټ پټ ، په زړهٔ زړهٔ کښې په دؤ دؤ شي چې مونږ څنګه وروستو پاتې شو ـ د پښتو وطن دے کنه ،،

سکینه هم په خندا شوه ـ ,, او ، دا خو ده ـ ـ ـ دا خبره بالکل رښتیا ده ،،

,, هم ـ ـ ـ ـ ،، ودود صېب مُسکے شو

,, او دلته به هم خلق وروستو نهٔ پاتې کیږي ـ د علم د ضرورت د ادراک او شعور لرلو سره نهٔ سهي ـ په سیالۍ سره سهي خو وړاندې به راځي ـ او علم خو رڼا ده سکینې ! د نور سمندر دے ، سحر دے ، جادو دے څوک ئې چې یو وار غېږې ته راغے ، بې مینې ئې کله پرېږدي ـ پښتانهٔ ډېر عجیبه خلق دي سکینې ـ ـ ـ د ګټې کور خو کله نهٔ پرېږدي ـ بس خو چې دغه احساس ورته اوشي چې ددغه رڼا په حصول کښې څومره لویه ګټه ده ـ نو بس بیا ئې تماشه کوه ! ،،

سکینې خندل ,, تاسو خو ورته ورته نقشه جوړه کړې ده ،،

,, زما ارمان دے سکینې ،، ودود صېب ډېر په سنجیدګۍ سره د سکینې طرف ته اوکتل ,, زهٔ د خپلو خلقو جهالت او ناپوهي نهٔ شم کتے ـ ما ته د خپل چاپېرچل دغه کمزوري اړخونه ډېر تکلیف

(c) ketabton.com: The Digital Library

راکوي ـ او زما یقین دے چې مسلسل کوشش بهتري راوستلے شي ـ سباؤن سکول به که خدائے کوي ددغې نظریې لاندې د عمل د میدان ننګیالي تیاروي ـ د رڼا په لور سفر به څۀ وخت خامخا اخلي خو د منزل او مرام حصول ناممکن هر ګز نۀ دے او بیا دې ماشوم پالوان خو ـ ـ ـ ـ ـ ـ ،، ودود صېب ډېر په مینه د فرید طرف ته اوکتل چې د خپلې دلچپسۍ په وړې شان دنیا کښې د هر څۀ نه بې نیازه او بې پروا مشغول ؤ ـ ,, زما توان او طاقت نور هم سېوا کړے دے،، سکینې ماشوم فرید ته ډېر په مینه اوکتل ـ چې په یو لوئے شانې بال پسې ئې بیا بیا خړپوسې وهلې خو خپله وړه شان غېږه کښې ئې راګېرولے نۀ شو ـ

O

د سباؤن سکول رزلټ دې کال هم ډېر ښۀ راغلے ؤ ـ د پرچو د انتهائي سخت چیکنګ باوجود هم ماشومانو خپل قابلیت ښودلے ؤ ـ د میټرک خو د هم دې سکول دوه طالب علمان په یو بل پسې د ډېرو کمو نمبرو د فرق سره په ټوله صوبه کښې په ټاپ باندې وو ـ

ودود صېب ډېر خوشحال ؤ ـ د سټاف په هفته وار میټنګ کښې نن هم دغه خبر دبحث لاندې وه ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ودود صېب وئـيـل ،، ـــ ـــ ـــ ـــ تـاسو د
عمير خبـره واوريـده ـــ ـــ ـــ چې د خپل
ايـوارډ د اخستـو پـه مـوقـع ئـې اوکـړه ـــ ـــ
ـــ چې ، زمـا زړۀ پـه سکول کـښې هومـره
خوشحـال وي څـومـره چې پـه خپـل کـور کـښې،،
ودود صېب وار پـه وار د خپـل ټول سټـاف
طرف تـه اوکـتل ،، هم دغه اصل نـکتـه ده
او هم دغه زمـونـږ هدف دے ـــ ډېـر
مـاشومـان داسې هم وي چې پـه ظـاهره کلاس
کـښې نـاست وي ، سترګې د استـاذ طرف تـه
غړوي خو ذهـنـي طور غېر حـاضر وي ـــ ددې
مـختـلف وجـوهـات وي ـــ د کـور مسـائـل ، د
يـو مـاشوم ذهن وړې وړې پـرېـشـانـئ ، د
مـعـاشرې د نـاهـموارئ اثـرات نـامـنـاسبې
رويې او بـيـا خـاص طور د استـاذ بې ځـايـه
سخت ګـيـري او عدم تـوجه ـــ ـــ ـــ ـــ زمـونـږ
بـه ټـول کـوشش هم دغه وي چې زمـونـږ د
سکول مـاشوم د مـکمـل حسيـاتـو سره پـه
سکول او کلاس روم کـښې حـاضر وي ـــ دا
بـنـيـادي خبـره ده او ددې خـبـرې د يـقـيـنـي
کـولـو پـه صورت د ښې نـه ښۀ نـتـيـجه پـه
اسـانـئ سره تـر لاسه کېدے شي ـــ زۀ ستـاسو
پـه پـوهـه او مـحـنـت فـخر کـوم نـن زمـونـږ
ټـولـو دپـاره انـتـهـائـي د خـوشحـالـئ مقـام
دے چې زمـونـږ د نـظريـې او پـېـرزوئـنې سفـر
ډېـر ښۀ روان دے ،،
عديـل اووې ،، سر ! د مـاشومـانـو حـاضري
هم پـه ډېـر ښۀ تـسلسل سره ده ،،
،، دا ډېـره اهم خبـره ده ـــ ـــ ـــ ،،
ودود صېب پـه ټـول سټـاف بـانـدې نـظر

(c) ketabton.com: The Digital Library

واچول ــ ,, د يـو مـاشوم سكول تـه ريـګـولـر راتـلل او غير حـاضري نـۀ كـول دا خبـره ثـابـتـوي چې د هغۀ سكـول كښې زړۀ لـګـي هغـه ددې مـاحـول سره ، د خپـل سبق او د زده كـړې د سفـر سره وابـستګـي لـري ــ دا خبـره همېشه پـه نـظر كـښې اوسـاتـئ ــ ددې كـريـډټ بـې شك چې تـاسو تـه ځـي ــ زۀ ستـاسو ستـائـيـنـه كـوم ،،

مس شمـائـلـه اووې ,, سر ! د رزلـټ پـه حـوالـه پـه سكـولـز كـښې نـن سبـا ډېـر سخت Competition وي زمـونـږ دپـاره د خپـلـو كـامـيـابـو تـسلـسل نـور هم ضروري دے ،،

ودود صېب مـسكـے شو ,, تـاسو ښۀ وايـئ مـس شمـائـلـه خو د Competition تـصور د ذهـن نـه بـيـخي اوبـاسئ ــ ددې سره د اصل پـوهې د كمي پـه وجـه د نـقـل او سفـارش رجحـان هم زيـات شوے دے ــ تـاسو بـه اكـثـر ځـايـونـو كـښې كـتـلي وي چې د نـقـل كـولـو پـه سلسلـه كـښې خپـل استـاذان د شاګـردانـو مـرستـه كـوي ــ يـا دغسې د سفـارش او رشوت وبـا ــ اوس دوئـي څـوک پـوئـې كـړي چې دا څـومـره د نـقـصان نـه ډک عمل دے ــ مـحض د نـمـبـرو حـاصلـول هېڅ كـلـه سودمـنـده خبـره نـۀ ده ــ اصل شے پـوهـه ده ــ چې هېڅ كـلـه مـاتـې نـۀ خـوري ــ د نـظريـې او عمـل وسلـه چې د چـا سره وي د هغـوي فـتـح پـه هـر مـېدان يـقـيـنـي وي او زمـونـږ فـتـح بـه دا وي چې مـونـږ د سپـرلـو راتـګ تـه لارې هـوارې كـړو ، مـونـږ د ګـلـو كـر جـاري اوسـاتـو ــ او پـه دغـه حـوالـه زمـونـږ ذمـه وارۍ دومـره ډېـرې او

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوئې دي چې د دمې او غلطۍ ګنجائش خو راسره بيخي نشته د روايتي سفر نه به مونږ همېشه ځان په ډېره ساتو ، مونږ به ددې خبرې نه بې پروا ،چې خلق څه کوي ، خپل د نظريې سفر ، د يو لوئې مرام په لور جاري ساتو ،،

,, مونږ پُر عزم يُو سر ،،

,, هم دغه عزم زمونږ طاقت دے ،،

مس انيله اووې ,, سر!ځنې ماشومان ډېر زيات کُند ذهن دي،،

,, نفسياتي جاج ئې واخلئ ،، ودود صېب په سنجيدګۍ سره اووې ,, خصوصي توجه ورکړئ ــ د هغوي سره خبرې اوکړئ ــ د هغوي خبرو ته اهميت ورکړئ ــ په وړه وړه خبره ډېر ډېر شاباسے ورکوئ ــ ډاډ ورکوئ ــ هغوي ته بيا بيا دا احساس ورکړئ چې تاسو قابل يئ او په دغه حواله ورسره وخت په وخت خپل مشفقانه توقعات هم شئير کوئ ــ نو تاسو به ګورئ چې هغوي ورو ورو روانيږي ، پل اخلي ــ مينه مرهم دے مس انيله ! د هر مرض علاج دے پکښې ــ ډاډګيرنه او شاباسے د يو عام سړي نه سالار او سرخېل جوړوي ،،

,, يس سر ! دا حقيقت دے ،،

,, زمونږ معاشره ډېره پيچيده ده ،، ودود صېب اووې ,, او ددغه پيچيدګيو او ناهمواريو د بدو اثراتو نه زمونږ ماشومان هم بچ نهٔ پاتې کيږي ــ د دوئې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپـین سپـېځلـي ذهـنونـه چې دغه تـضادات او د انـسانـي فـطرت سره مـتصادم خـبـرې ویـنـي ، ګـوري او مـحسوسوي نـو لازم بـه د بـې چـینـۍ او بـې قـرارۍ سره مـخ کـیـږي کـه زمـا پـه وس کـښې وې نـو مـا بـه پـه سکـولـونـو کـښې سـائـیــــکـاټـس هـــــــم تـعیـنـات کـــــړي وې ـ دا ګـلـونـه ډېـر پـه بـې دردۍ سره پـامـال کـیـږي ـ او د چـا سره هـډو فـکـر نـشتـه ،،

د ودود صېب لـهجه قـدرې تـرخـه شـوه ،، بـهـر حـال ـ ـ ـ ـ ! دغه ټـولـې ذمـه وارۍ بـه مـونـږ اخـلـو ـ دغه مـسیـحائـي بـه مـونـږ کـوو ـ بـلـه هېڅ لار نـشتـه !! ،،

د فـریـد سکـول تـه د تـلـو نـن وړومـبـۍ ورځ وه ـ

،، ځـوان چـرتـه روان دې ؟ ،، د ودود صېب مـیـنـه ګـویـا شـوه

،، د چـرتـه چې بـابـا جـان روان دې ،، فـریـد بـلا تـوقـف جـواب ورکـړو سکـیـنـې د سکـول بـیـګ اوړو تـه ور واچـولـو او پـه تـنـدي ئـې ښکـل کـړو ـ ،، سکـول کـښې چې ځـۀ زده کـوې هغه بـه کـور کـښې مـاتـه هم ښائـې ،،

،، زۀ بـه دې اسـتـاذ شـم ! ،، فـریـد خـپـل واړه واړۀ لاسونـه د مـور د غـاړې نـه تـاؤ کـړل ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, او ،، سکینې خپل زوئے بیا ښکل کړو
,, زما بچے به زما استاذ شي ــ ــ ــ
زما بچے هوښیار دومره دے ،،
ودود صېب به وار په وار یو یو کلاس د
ټولو سره اخستو ــ پرائمري سیکشن کښې
خو به د ماشومانو سره خپله هم ماشوم
شو ــ ټول ماشومان به د خپل پرنسپل
صېب دغه کلاس ته ډېر زیات خوشحالیدل ــ
د یوې وړې غوندې ښائسته ښائسته
ماشومې نه ودود صېب
تپوس اوکړو ,, ستا څۀ نوم دے بچے ؟
،،
,, جي پلوشه ،،
,, جي پلوشه ــ ــ ــ که صرف پلوشه ،،
,, نه جي پلوشه ،، د ماشومې په مخ
خندا خوره شوه ــ
,, ښه ــ اوس د جي پلوشه نه ، نه جي
پلوشه شوه ،،
ټول ماشومان په خندا شول ، پلوشې هم
خندل ــ
,, ښۀ ، پلوشه بچے به مې څۀ جوړیږي
چې سبق اووائې؟ ،،
,, جي زۀ به ډاکټره جوړیږم ،، ماشومې
زړۀ ور زړۀ ور اووې
,, بالکل ،، ودود صېب د شفقت نه ډکه
لهجه کښې اووې ــ
,, پلوشه بچے خو به مې خامخا ډاکټره
جوړیږي ــ کښینه بچے،،
,, د رڼا خوب به تعبیر
ته رسومه ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ ډيـوه يـم تـورتـمـونـه
ختـمـومـه

,, د مـيـنـې سـنـدره ،، فـريـد پـه اول ځـل د ودود صېـب نـه پـه سـبـاۏن سـکـول کـښـې واوريـده او دومـره ئـې خـوښـه شـوه چـې هـر مـاسـخـوتـن بـه ئـې د ودود صېـب نـه ,, د مـيـنـې سـنـدره ،، د اوريـدو فـرمـائـش کـولـو چـې ودود صېـب بـه خـامـخـا پـوره کـولـو ــ وخـت تـيـرېـدو ــ ــ ــ ــ

ځۀ نـا ځۀ خـو راپـېـښـه شـي ــ ژونـد دے ، بـې تـغـيّـر ئـې کـلـه کـيـږي ــ دا دوه کـسـان د ريـحـان آبـاد نـه راغـلـي وو ــ د سـرور خـان پـېـغـام ئـې راوړے ۇ ــ مـکـرم او تـاريـخ ګـل ــ

تـاريـخ ګـل اووې ,, ودود جـانـه ! سـرور خـان سـتـاسـو د ريـحـان آبـاد ټـولـه زمـکـه پـه بـيـعـه اخـسـتـل غـواړي ــ مـونـږ پـه دغـه سـلـسـلـه کـښـې راغـلـي يُـو ،،

ودود صېـب مُـسـک شـو ، پـه مـتـانـت سـره ئـې اووې ,, فـى الـحـال زمـا څۀ اراده خـو نـشـتـه د زمـکـې د خـرڅـولـو ــ مـا ئـې څۀ ضـرورت نـۀ دے مـحـسـوس کـړے ،،

,, او ، خـو سـرور خـان تـه ئـې ضـرورت دے ،، تـاريـخ ګـل پـه کـلـکـو سـتـرګـو اووې ــ ودود صېـب اوخـنـدل ,, سـرور خـان تـه خـو خـدائـے ټـول ريـحـان آبـاد ورکـړے دے ــ د هـغـۀ پـه مـلـکـيـت کـښـې خـو زمـا پـولـې پـټـې ښـکـاري هـم نـه ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, ښکاري ودود جانه ،، تاريخ ګل لږ
شان په بدله لهجه کښې اووې ، کېدے شي
حکم ؤ ورته چې په څۀ لهجه کښې
خبرې کول دي ,, سرور خان وائي چې د
هغوي په زمکه کښې ستاسو پولې پټي د
پېوند په شان ښکاري ،،
د ودود صېب په مخ باندې د يوې لحظې
دپاره د ناګوارۍ سېورے تېر شو ,,
تاسو د ريحان آباد يئ ؟ ،، ودود صېب
په هواره لهجه کښې تپوس اوکړو —
,, او ،،
,, د شپېتۀ في صد نه زياته علاقه په
ريحان آباد کښې د سرور
خان ده — د ريحان آباد د خلقو سره خو
اوس تقريباً تقريباً چې صرف خپل کورونه
پاتې شوي دي — زمکې خو ترې په مختلفو
حيلو بهانو او يا په جبر او زور سرور
خان تر لاسه کړې دي — ډېر کم خلق دي
چې خپلې زمکې ئې سمبال ساتلې دي — —
— تاريخ ګله ! سبا که سرور خان
اووائي چې د هغه په سلطنت کښې دا د
خټو لوټو کورونه بد او بدرنګ ښکاري
نو بيا به تاسو څۀ کوئ؟ ،،
,, ښۀ به وي چې مونږ د کار خبره
اوکړو ،، مکرم شونډې پرانستې —
,, په ځنګل چې اور اولګي مکرم خانه
،، ودود صېب د مکرم په سترګو کښې
اوکتل ,, نو د هغې مړ کول ډېر ضروري
وي ګني يو شے هم سلامت نۀ پرېږدي ، هر
څۀ اوسوځوي ، د يوې ونې پسې بله ونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

، په يو بوټي پسې بل بوټے ، په هغو
کښې د مارغانو جالې ، په جالو کښې د
مارغانو بچي ، شينکے ، د ژوند او
ښائست احساس ورکوؤنکې تازګي ـ ـ ـ ـ
ـ ،، ودود صېب د يوې شيبې د خاموشئ
نه پس بيا ګويا شو ـ ,, د هر ظلم ،
هر زياتي مخ نيوے په ابتدا کښې ډېر
په اسانه کيږي خو که په اول کښې اونۀ
شي نو د هغې دا مطلب هر ګز نۀ وي چې
سترګې دې ترې پټې کړے شي ـ ټيک ده زۀ
که ستاسو خبره او هم منم ، زما خو
دلته هم ځائے ځيګه ، پوله پټے شته ـ
دا اور سبا که نور ،
ستاسو په لمن پورې شو ـ تاسو به څۀ
کوئ؟ تاسو خو خپل ځانونه خپله کمزوري
کوئ ! ،،
,, ودود جانه ! سرور خان زمونږ نه
ستا ,,او ،، يا ,, نا ،، غوښتي دي ،،
,, اوه ،، ودود صېب اوخندل ـ ودود
صېب د معاملې نازکئ ته رسيدو ـ ـ ـ
هغۀ دا وخت خبره ځنډول غوښته ـ په
سنجيدګئ سره ئې پرې سوچ کولو ـ د
اشتعال وخت نۀ ؤ ـ يوه اوږده ساه ئې
راښکه ,, ښۀ ده زۀ به پرې سوچ اوکړم
ـ څۀ داسې د تادئ خبره خو هسې نه ده
، نۀ سرور خان چرته تلے دے او نۀ زۀ
،، ودود صېب ته د سرور خان سوچ معلوم
ؤ ـ د لږ سوچ کولو نه پس ئې اووې ,,
او يا به داسې اوکړو ، د نيمې زمکې
سودا به د سرور خان سره اوکړم او

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

نیـمـه بـه زمـا سره پـاتـې شي ، زمـا د
مـودې نـه خـواهش دے چـې هـلـتـه سکـول او
کـالـج جـوړ کـړم ــ نـو کـه داسې وي نـو
راځئ بسم الله ،،
,, ښـۀ ده مـونـږ بـه سرور خـان تـه سـتـاسو
خبـره اورسوؤ ،،
تـاريـخ ګـل او مـکرم پـاسيـدل ــ
ودود صيـب تـه پـتـه وه چـې د نيـمـې زمکـې
پـه اخسـتـو خـو سرور خـان رضا کـيـږي نـه او
بيـا چـې لا پـاتـې ځـائـے کـښې د سکـول او
کـالـج د جوړيـدو شرط هم وي نـو بيـا خو
خبـره تـقـريـبـاً چې نـامـمکـنـه ده ــ ودود
صيب دا خبـره د څۀ مـودې دپـاره ځـنـډول
غوښتـلـه ــ خـو څـنـګـه ؟ پـه دې هډو نۀ
رسيدو ــ
مـاښـام هم د عـادت نـه خلاف غلـے او
پـريـشـانـه ؤ ــ
سکـيـنـې تـرې تـپـوس اوکـړو ,, تـاسو نـن
پـريـشـان غونـدې يـئ ، خيـر خـو دے ؟ ،،
,, خيـر دے سکـيـنـې ــ ــ ــ ــ هغـه سرور
خـان سړي رالـيـږلـي وو د ريـحـان آبـاد نـه
ــ ــ ــ سرور خـان زمـونـږ د هـلـتـه زمکـه
پـه بـيـعـه اخستـل غواړي ،،
,, الله دې خيـر اوکـړي ــ نـو دا دومـره
لـويـه خبـره ده چې تـاسو روټـۍ هم سمه
اونـۀ خوړه ؟ تـاسو هم کـنـه ــ ــ ــ کـلـه
کـلـه خو د مـاشومـانـو پـه شان وړو وړو
خبـر تـه پـريـشـان شئ ــ سـتـاسو خپـل
جـائـيـداد دے، سـتـاسو خپـلـه خوښه ده ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, سکـیـنـې ! تـهٔ دې خـبـرې تـه نـهٔ رسـې ـــ دا وړه خـبـره نـه ده ـــ د هـغـې زمـکـې حفـاظـت کـول ډېـر زيـات ضـروري دے ،، سکـيـنـې هېڅ اونـهٔ وې ، پـه سـوالـيـه انـداز ودود صېب تـه ځـيـره وه ,, داسې څـوک ګـورم چې د هـغـې زمـکـې کـرل ريـبـل سمـبـال کـړي ـــ هـغـوي تـه بـه هـم تـرې مـنـافـع وي او زمـکـه بـه هـم ـــ ـــ ـــ ـــ ـــ ځـه الله دې خـيـر اوکـړي ـــ اوبـه شي ـــ ـــ ـــ فـريـد څـهٔ شـو ؟ فـريـده بـچے ! ،،

o

نـن د اتـوار ورځ وه ـــ ودود صېب سحـر سحـر د فـريـد سـره د ګـپ شـپ تـيـاري کـړې وه ـــ ودود صېب خـپـل لاسـونـه شاتـه نـيـولـي وو ـــ

,, زمــــــا هــــــوښيار بـچے بــــــه اووائـي چې زمــــــا پــــــه لاسـونـو کـښې څـهٔ دي؟،، ودود صېب د فـريـد نـه تـپـوس اوکـړو ـــ

,, هـم م م م ـــ ـــ ـــ ـــ ،، فـريـد لـږ شان سـوچ اوکـړو ، بـيـا ئې پـه نـفـي کـښې سر اوخـوځـولـو ,, نـه بـابـا جـان ـــ ـــ ـــ نـهٔ شم وئـيـلے !،،

,, هـيـپـي بـرتـهـــ ډے ټـو يُـو ـــ ـــ ـــ هـيـپـي بـرتـهـــ ډے ټـو يُـو ،، ودود صېب پـه خـنـدا خـنـدا کـښې اووې او خـپـل لاس ئې را وړانـدې کـړو ـــ يـو ښکـلے پـيـن د شـيـشـې پـه کـور کـښې بـنـد د ودوود صېب د تـلـي دپـاسـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پــــــروت ؤ ـ د فــــريـــــد پـه ښکلي شکلي
مخ بې اختيـاره
خندا خوره شوه ـ
,, اوه بابا جان ـ ـ ـ ،،
,, هير وو درنه کنه ،،
,, بيخي رانه هير وو ـ خو تاسو ته
ياد وو ،،
,, له ما به څنګه هيريږي ـ ـ ـ دا
نېټه خو زما د بچي د پېدائش نېټه ده
،،
,, پين ډېر ښکلے دے بابا جان ـ
تهينک يُو ،، فريد پين لاس کښې واړولو
را واړولو ـ
,, قلم د ښکلا علامت وي د بابا ځانه !
دا د ښکلو خلقو خوښېږي ،،
,, بابا جانه ! تاسو ته دغه نېټه
څنګه ياده پاتې کيږي ؟ روغ کال ئې په
مېنځ کښې تېر شي ،،
ودود صېب ورته ډېر په مينه مُسکے شو
,, تهٔ د يو جنج تصور اوکړه ، ډېر خلق
، ګڼ شمېر خلق ، بيا په هغ جنج کښې ،
هغه ډېرو خلقو کښې د وادهٔ د ژنې تصور
اوکړه ـ په ټولو کښې ممتاز ښکاري که
نه ؟ د نظرونو مرکز وي او که نه ؟ ،،
فريد بې اختياره اوخندل ,, او بابا
جانه ! زهٔ ستاسو په خبره پوئې شوم ،،
,, هم م ـ ـ ـ ،، ودود صېب په مينه
ناکه لهجه کښې بيا ګويا شو ـ ـ ـ ,,
نو دغسې د ټول کال په ډېرو او ګڼ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمېر تاريخونو کښې ستا د زيبږېدنې تاريخ زما په ذهن کښې ځلاند او نمايان وي ،،
فريد به د ودود صېب خبرې ډېرې په غور سره اوريدې ، ذهين هم ډېر ؤ ، د ودود صېب سره ئې ګپونه شپونه ډېر وو نو د خبرو انداز ئې هم خوږ او برجسته ؤ ــ يو ساعت ته غلے ؤ ، غلے ؤ بيا ئې اووې ,, بابا جانه ! ستاسو د پېدائش نېټه څۀ ده؟،،
,, اوه ،، ودود صېب سر اوخوځولو ,, بدل رانه اخلې ؟ ،،
,, د پښتو وطن دے بابا جانه ! ،،
او ودود صېب د فريد په دې خبره ښۀ اوخندل ــ ,, ښۀ ده يار خو زما Date of Birth هم څۀ عجيبه غوندې دے ــ کلونه کلونه خو ئې پته هم نۀ لګي ،،
فريد په سواليه انداز د ودود صېب طرف ته کتل
,, ۲۹ فروري ،، ودود صېب اووې او د فريد په مخ د حېرانتيا او خوشحالۍ شريک تاثر بې اختياره خور شو ــ ,, اوه بابا جان څومره Unique ډېټ دے،،
ودود صېب مسکے شو ــ فريد د ودود صېب د غاړې نه لاسونه تاؤ کړل او ښکل ئې کړو ,, ستاسو په شان ،،
,, اوس تۀ هر کال ماته خو نۀ شې وِش کولے ،، ودد صېب مسکا کښې اووې ,, بدل خو دې پاتې شو ،،
,, او دا خو ده ! ،، فريد خندل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ودود صېب اووې ,, دغه ورځ نمانځل څۀ فرض نۀ وي بچے ، څنګه چې خلقو ترې رسم او روايت جوړ کړے دے ـ اصل مقصد دا دے چې مونږ هغه ټولې لوئې ورې خبرې يادې اوساتو او د يو بل سره ئې اظهار اوکړو ـ په کومو چې زړونو ته د خوشحالۍ احساس کيږي ـ دغه وړې وړې خبرې ، پېرزوئنې او د يو بل احساس د مينې سلسلې ته دوام ورکوي او د زړونو آلا ئشونه وينځي ،،
,, تهينک يُو بابا جانه ! ،، فريد ډير په مينه اووې
ودود صېب فريد په زړۀ پورې جوخت کړو ـ

o

د ودود صېب سره احساس ؤ چې د ريحان آباد د زمکو نه غافل نۀ دي پاتې کېدل پکار ـ ګو چې د سمبالښت دپاره ئې پرې کسان اچولي وو خو د ريحان آباد د طرف نه ئې خپله غېر حاضري محسوسوله ـ
,, د ګرمۍ چهټيانو کښې به ريحان آباد ته ځو،، ودود صېب سکينې ته اووې نو سکينه هم ډيره خوشحاله شوه ـ ,, ښۀ ده کنه ـ تاسو خو موده اوشوه بيخي شا کړې ده ورته ـ موربې بې خو به وخت په وخت خامخا تله ،،
,, ښۀ وائې ـ ـ ـ خو د سکول ذمه وارۍ هم ډيرې دي کنه ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

،، سکول خو اوس ډېر ښۀ روان دے ـ
ستاسو ستاف هم ډېر تکړه دے اوس خو
تاسو لږه ډېره دمه هم کولے شئ ،،
ودود صېب مُسکے شو ،، په دغه حواله چې
ماته کار او محنت ځومره دمه او سکون
راکوي زۀ ئې درته نۀ شم بیانولے ـ لا
خو مونږ بیخي په آغاز کښې یو سکینې !
لا ډېر زیات مزل پروت دے ـ ډیوه بلول
ـ ـ ـ د ډیوې نه ډیوه بلول ـ د رڼا
په لور سفر ـ مسلسل سفر ،، د ودود
صېب لهجه خوبولې شوه ـ
سکینې اوخندل ،، خدائے به ستاسو
ارمان پوره کړي ـ فکرجن کیږئ مه ـ
اوس خو دادے فرید هم کلک شو ـ ټولې
خبرې ستاسو په شان کوي ـ وخت خو د
باد په اوږو سور دے ـ ـ ـ زلمے دے که
خېر وي ،،
،، تیارې ډېرې زیاتې دي سکینې ـ کار
مسلسل پروت دے ،،
،، د ډیوې نه به ډیوه بلیږي کنه بابا
جانه ؟ ،، فرید عین د ودود صېب په
انداز کښې اووې نو سکینې او ودود صېب
دواړو اوخندل ـ ودود صېب په خوشګواره
لهجه کښې اووې ،،او ، د زړۀ سره ! د
ډیوې نه به ډیوه بلیږي کـــه خېر وي ـ
خامخا
به بلېږي ،،
،، بابا جانه ! نن تاسو ته د مینې
سندره زه اوروم ،، فرید اووې ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, ډاډ راکوې ؟ ،، ودود صېب فرید ته په مینه اوکتل ,, ښهٔ ده کنه ، اوواید بچے ،،
سکینې خو خپل بچي ته داسې په مینه کتل چې اوس ترې ځاریږي او که اوس ترې ځاریږي ـ

O

دا د ودود صېب د نیا نیکهٔ کور ؤ ـ سکینې خو لکه د سترګو په رپ کښې د ټول کور صفائي اوکړه ـ یو یو څیز ئې په سلیقې سره کیښودو ـ په ریحان آباد کښې د فرید ملګرتیا د ټولو نه اول د وفا سره جوړه شوه ـ وفا د فرید همزولې وه ـ کور ئې د هغوي د کور نه په لږه فاصله کښې ؤ ـ وفا د خپل مور پلار یکي یوه لُور وه ، پلار به ئې ټوله ورځ د ختو لُوټو مزدوري کوله ـ پلار به ئې زیات محنت کولو ، د هغهٔ ډیر خواهش ؤ چې وفا سبق اووائي ، وفا به د ریحان آباد یو ورکوټي غوندې مات جوړ سرکاري سکول ته تله ـ د هغې سره په دغه ماشوم عمر کښې هم د خپل مور پلار د محرومو او ارمانونو ډیر زیات احساس ؤ ـ هغه ډیره قابله وه ـ په ریحان آباد کښې د فرید وړومبۍ نالګي د شفیقې سره اوشوه ـ شفیقے فطرتاً جهګړ مار غوندې هلک ؤ ـ د فرید د اول ورځې نه خوښ نهٔ شو ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

,, وفـا تـهٔ څـويـم کـښې ئـې ,, فـريـد د وفـا نـه تـپـوس اوکـړو ـ
,, څـلـورم کـښې ،، وفـا اووې
,, زهٔ هم څـلـورم کـښې يـم ،،
,, اوس بـه دلـتـه سبق وائـي ؟ ،،
,, نـه ، مـونـږ خو خـالـي د ګـرمـۍ چـهـټـيـانـو کـښې دلـتـه راغـلي يُـو بـيـا بـه ځـو ،،
,, هـوم ورک بـه دلـتـه کـوې ؟ ،،
,, او کـتـابـونـه ، کـاپـۍ مـې راوړي دي ،،
,, ستـاسو د کـلي څـهٔ نـامـه ده ؟ ،،
,, ګـل کـلے ،،
,, ستـاسو کـوم کـور دے ؟ ،، فـريـد تـرې تـپـوس اوکـړو ـ
,, هغـه مخـامخ ـ ـ ـ شيـن ګـيـټ ئـې چـې دے ،،
,, زمـونـږ هغـه کـور دے د سپـيـنـې دروازې والا ،،
,, تـهٔ هـوم ورک کـوې ؟ ،، فـريـد تـپـوس اوکـړو
,, زهٔ خـو روزانـه هـوم ورک کـوم ،،
,, زهٔ بـه هـم درځـم ،،
,, راځـه کـنـه ،،
د فـريـد سره د وفـا مـور ډيـره مـيـنـه اوکـړه ـ پـه تـنـدي ئـې ښکـل کـړو ـ دعـــاګـانـې ئـې ورتــــه اوکـــړې ,, ستـا خـپـل کـور دے بـچـے ، زړهٔ ور راځـه ـ ـ ـ د وفـا سره سبق وايـه ،،
عفـت د کـور پـه کـار پـورې مصروفـه شوه او فـريـد او وفـا خـپـل کـاپـۍ کـتـابـونـه راواخستـل ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

٥

د دواړو ماشومانو سره به د کولو
دپاره د جهان خبرې وې ـ وفا به اکثر
حیرانــــه شــوه ـ ,, فریده ! تاته دې
دا ټولې خبرې بابا جان
ښائي ؟ ،،
,, او ـ ـ ـ ماته مې بابا جان هره
ورځ نوې نوې خبرې ښائي ـ ماته ډېر
خوند راکوي ،،
,, او د مینې سندره هم ـ هره ورځ ؟
،،
,, هره ورځ ،،
د وفا په سترګو کښې د محرومۍ سیوري
لاړل راغلل ـ
,, ته هم راځه کنه ،، فرید ورته اووې
,, زما بابا جان ډېر ښهٔ دے ،،
,, ما مې مور منع کوي ،، وفا په قلاره
اووې ,, وائي چې د چا کورونو ته مهٔ
ځه ،،
,, واه ،، فرید برند شو ,, او دا زهٔ
چې ستاسو کور ته درځم ،،
,, تهٔ خو هلک ئې ، مور مې وائي چې
جینکۍ بدې ښکاري ،،
,, هسې بدې ښکاري ـ ـ ـ ـ ،، فرید
هم هغسې په نیغه لهجه کښې اووې ,,
دغه مخامخ خو زمونږ کور دے ـ ځهٔ چې
ځو . زهٔ آپا جان ته خپله وایم ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, فـريـده ! ګـوره بـيـا بـه مـاتـه قـاريـږي ،،
,, هسې بـه قـاريـږي ــ ــ ــ تـۀ هم ــ ــ ــ ډارنـې ــ ــ ــ راځـه ،،
فـريـد روان شو او پـه ورۀ نـيـغ ورنـنـوتـو ــ وفـا ئـې شاتـه وه
,, آپـا جـان ،،
,, وئ دا خـو مـې فـريـد بـچـے راغـے ــ راځـه بـچـے ,, عفـت ورتـه پـه مـيـنـه اووې ،،
,, آپـا جـان ! تـاسو وفـا زمـونـږ كـور تـه ولـې نـۀ راپـريـږدئ ،،
,, نـه بـچـے ! مـا خـو نـۀ ده مـنـع كـړې ،،
,, دا خـو وائـي چـې مـاتـه مـې مـور وائـي چـې د چـا كـورونـو تـه مـۀ ځـه،،
عفـت پـه خـنـدا شوه ,, خـو تـۀ خـو زمـا خـپـل بـچـے ئـې ــ ــ ــ تـۀ خـو مـې ورتـه نـۀ ئـې يـاد كـړے چـې دومـره غـصه ئـې ،،
,, نـو وفـادې راځـي آپـا جـان ؟ مـونـږ بـه د بـابـا جـان نـه سبق زده كـوو،، فـريـد خـوشحـال شو ــ
,, بـالـكـل دې ځـي بـچـے خـو هـوم ورک دلـتـه كـوئ ،،
,, ټـيـک ده آپـا جـان ،،
دواړه مـاشومـان بـهـر را اووتـل ــ وفـا فـريـد تـه داسې پـه عجـيـبـه سـتـرګـو اوكـتـل ــ
,, ښۀ ده مـور مـې قـــــار نـۀ شوه ــ څـومـره كـم عقـل ئـې،،
,, عقـل دې سـتـا اومـبـارک شي ــ زۀ كـم عقـل ښـۀ يـم ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

لــږ ساعت پس بـيـا دوا ړو د دنـيـا جـهـان خـبـرې كـولـې ــ

O

,, بـابـا جـانـه ! سبـا بـه وفـا هـم زمـا سره راځي ، مـا ورتـه ستـاسـو نـه وئـيـل دي ،، فـريـد د كـاپـۍ پـه لـيـكـلـو لـيـكـلـو كـښـې اووې ــ
,, ښـۀ ده كـنـه د بـابـا ځـانـه ! خـامـخـا دې راځـي ،،
,, دا جـيـنـۍ خـوچـې زۀ هـم اوګـورم چـې تـۀ پـرې دومـره مـئـيـن ئـې ،،
سكـيـنـې پـه مـيـنـه اووې ,, كـه خـوښـه مـې شـوه نـو ــ ــ ــ ــ ــ ــ ،،
,, بـابـا جـانـه ! ،، فـريـد پـه ګـيـلـه مـن انـداز ودود صـېـب تـه اوكـتـل ــ
,, سكـيـنـې ! د مـاشـومـانـو سره پـه خـيـال خـبـرې كـيـږي ،، ودود صـېـب د فـريـد د ګـيـلـې جـواب اوكـړو ــ
,, بـابـا جـانـه ! هـغـوي ډېـر غـريـبـانـان دي ــ خـو وفـا ډېـره قـابـلـه ده ــ هـغـه پـورې سكـول كـښـې سبـق وائـي ــ هـغـه هـم څـلـورم كـښـې ده ،،
,, عـلـم د چـا مـيـراث نـۀ دے بـچـے ــ هـر څـوک ئـې حـاصـلـولـے شي او پـكـار ده چـې ددې د ضـرورت احـسـاس د هـر چـا سره وي ــ دا يـوه ډېـره لـويـه او اهـمـه فـريـضـه ده ،،
بـلـه ورځ فـريـد او وفـا دواړه د ودود صـېـب خـبـرو تـه غـوږ نـاسـت وو ــ د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کر

سکینې خو دغه ښکلې ښکلې
شان ماشومه
دومره خوښه شوه چې ځاریده ترې ـ
,, او هن ! ،، ودود صېب وفا ته ډېرپه
مینه او شفقت سره اووې ,, ته هم ما
ته بابا جان وایه ،،
,, ښه جي ! ،،
,, ښۀ جې نه ـ ـ ـ ښۀ بابا جان ،،
,, ښۀ بابا جان ،، د وفا په مخ مُسکا
خوره شوه ـ
د ودود صېب او سکینې د بې کچه مینې
سره خو د وفا زړۀ دومره لوئې شو چې د
اظهار نه بهر ، هغې غریبې دومره مینه
چرته لیدلې و ه ـ پلار به ئې ټوله ورځ
په مزدورۍ تېره کړه او چې د ماښام به
کور ته راغے نو سترے ستومانه به ؤ ،
روټۍ به ئې اوخوړه او اکثر به اودۀ
هم زر شو ـ مور به ئې ورسره خپله
برخه ځار قربان کول خو دلته خو څۀ بل
جهان ؤ ـ دلته خو وفا د ټولو د سترګو
داسې تور شوه چې که چرې یوه ورځ به
رانغله نو سکینه به ورپسې پخپله تپوس
ته لاړه ـ
د مینې د سندرې د اوریدو وخت هم اوس
بدل شو ـ اوس په اوریدونکو کښې وفا
هم شامله وه ، ودود صېب به ورسره د
کورس کتابونه هم ډسکس کول او ورسره
به د هغوي په نورو ډېرو خبرو کښې هم
شامل ؤ ـ د مینې د سندرې د اوریدو

(c) ketabton.com: The Digital Library

فـرمـائـش بـه د بـابـا جان نـه اوس د فـریـد نـه علاوه وفـا هم کـولـو ـ

,, د اغیـارو لـمسون نـهٔ مـنم
هـوښیـار یـم
زهٔ د خپـل چاپـېرچل تـل
نـوے سینـګار یـم
د ژونـد هـر یـو امـتحـان
لـره تـیـار یـم ،،
زهٔ هېڅ کـلـه غـافـل نـهٔ یـمـه
بـېدار یـم
مـورې! سـتـا د الاهـو پـت
بـه پـالـمـه
زهٔ ډیـوه یـم تـورتـمـونـه
ختـمـومـه

دواړه مـاشومـان د مـینـې سندرې تـه غـوږ غـوږ وو ـ

د دوئـې د کـورونـو سره نـیـزدې ورکـوټـے غونـدې مـېدان د دوئـې د لـوبـو د کـولـو ځـائـے ؤ ـ

د ګـڼ شمـېر مـاشومـانـو مشغـولا بـه اکـثـر د شفـیـقـې د لاسه ورانـیـده څـهٔ نـا څـهٔ لانـجـه خو بـه ئـې جوړه کـړه ـ جـهـګـړه بـه ئـې ډېـره پـه شوق کـولـه د خپـلـو ټـولـو هـمـزولـو مـاشومـانـو سره بـه نـیـغـیـدو ـ لـسـتـوڼـې بـه ئـې بـره کـړل او بـبـر بـه شو ـ

,, راځـه کـنـه کـه دومـره تـکـړه ئـې ،،

انـداز ئـې ټـول د لـوفـرانـو ؤ ، ګـو چې مـاشوم ؤ ـ

فـریـد بـه ورتـه اکـثـر اووې ,, شفـیـقـه ! تـهٔ د هـر چا سره جـهـګـړې ولـې کـوې ؟ ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, څه ، څه ،، هغۀ به داسې په فلمي انداز کښې لاس پورته کړو ,, خپل کار کوه ـ ـ ـ او زما نوم شفيقے دے ښه ـ شفيق نه ،،
,, خپل نوم په خپله ورانوې ،،
,, څه ، څه ـ ـ ـ تاته دې چې پلار دا کومې ښې ښې خبرې ښائي کنه ـ دا دې په جېب کښې واچوه ـ د بدمعاشانو نومونه وي هم داسې ,, شفيقے به داسې په سينه کښې ډډ شو ـ
حال دا شو چې شفيقے به ؤ نو فريد به د خپلو همزولو ماشومانو سره نۀ لوبيدو ـ يو اړخ ته به کښېناستو ـ وفا به هم اکثر لوبه پرېښوده ـ
شفيقي به په فخر سره وې ,, زما پلار خو ما ته پخپله سيګرټ راکوي ،، او داسې پيخه غوندې به ئې هم ورسره اوکړه ـ
,, واخله بچے اولګوه دم ،،
شفيقے نن بيا د وفا سره خخ ؤ ـ
,, ګوره شفيقيه ! ما تاته هېڅ نۀ دي وئيلي ښۀ ،، وفا به تېزه لهجه کښې اووې ـ
,, تۀ ټګي کوې ،، شفيقے برند ؤ
,, ما کله ټګي کړې ده ؟ ،،
,, کوې ټګي ،،
فريد ئې مېنځ ته راغے ـ ,, پرېږده شفيقيه ! يو خو تۀ په وړه وړه خبره لانجه جوړوې ،،
,, څه ، څه دا تۀ ډېر مُلا راغلے ئې ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــــر

,, سمه دمه لوبه ستا د لاسه ورانه شي ،،
,, ښهٔ ده کنه چې ورانيږي ،،
فريد ، وفا د لاس نه اونيوه ـ ,, راځه وفا ! پريږده ئې ،،
وفا په جک ترې نه خپل لاس خلاص کړو ـ
فريد حيران حيران ورته اوکتل ـ داسې کچه غوندې هم شو ـ
,, تاته پته نشته چې هلکان د جينکو لاسونه نهٔ نيسي ،،
وفا اووې او د فريد د مخ رنګ سور غوندې شو ـ د خپلو همزولو په وړاندې د وفا په دې خبره د کچه کېدو وجه وه ، غصه وه يا که څهٔ بله داسې جذبه چې فريد پرې خپله هم نهٔ پوهېدو ـ
شفيقي په زوره زوره اوخندل ـ
,, ښه راځه ـ پريږده لوبې موبې ـ هوم ورک به اوکړو ،،
وفا په تېز نظر سره د شفيقي طرف ته اوکتل او روانه شوه ـ ماشوم فريد ته د وفا دغه خبره ډېره عجيبه غوندې ښکاريدلې وه ـ
,, وفا تهٔ هم عجيبه ئې ـ د ټولو په وړاندې دې زهٔ دومره کچه کړم ،،
وفا اووې ,, فريده ! مور مې وائي چې بده خبره وي ـ هلکان د جينکو لاسونه نهٔ نيسي ،،
,, ما د هلته نه را روانولې ـ شفيقي درسره شر کولو ،، د فريد په لهجه کښې اوس هم ، هم هغه ګيله وه ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, خو خبرې خو په خولۀ کیږي کنه ــ په پښو لاسونو نه ،، وفا فرید ته اوکتل ــ
,, فریده ! د مور پلار خبره منلو کښې فائده وي تۀ دې د بابا او مور خبرې نۀ منې ؟ ،،
,, زۀ خو منم ،،
,, زۀ هم منم ــ داجي مې وائي چې د مشرانو ټولې خبرې د اولاد د فائدې دپاره وي ،،
,, بابا جان مې هم وائي ،،

O

د دیارلسو کالو دلاور خان په ایښې شوؤ مختلفو نخښو باندې صحیح صحیح ډزې کولې ــ سرور خان ډېر په فخر سره د خپل زوئے طرف ته کتل ــ
,, مالګینه ! دلاور خان یوه نخښه هم خطا نۀ کړه ــ ګورې ! ،،
مالګین د خوشامدئ نه د غاښونو نمائش اوکړو ــ ,, بالکل خان! آخر زوئے د چا دے ،،
,, هم ،، سرور خان په تکبر سره سر اوخوځولو ــ
,, خان ! ،، مالګین شیره شیره اووې
,, کشر خان ټول ستاسو په پل روان دے ــ خدائے ئې د نظره مۀ کړه ،،
سرور خان په زوره اوخندل ــ ,, لا خو تماشه کوه مالګینه ــ د دلاور خان د

(c) ketabton.com: The Digital Library

خـانـۍ خـو بـه خـلـق مـثـالـونـه ورکـوي ـ بـس دغـه تـعـلـيـم دې هـم سر تـه اورسـوي ،،
،، کـشـر خـان تـه د تـعـلـيـم څـهٔ ضـرورت دے خـان ـ هـر څـهٔ خـدائـے ورکـړي دي ،،
سـرور خـان بـيـا يـوه لـويـه قـهـقـهـه اوکـړه
،، دنـيـا ډيـره لـويـه ده مـالـګـيـنـه ! يـو ريـحـان آبـاد خـو نـهٔ دے ـ دلاور خـان بـه اسـمـبـلـۍ کـښې نـهٔ کـښـيـنـي ؟ ،،
،، او خـان دا خـو ده ،،
،، خـانـي کـه دومـره اسـانـه وے نـو هـر لـلـو پـنـجـو بـه خـان وے ،،سـرور خـان پـه مـتـکـبـرانـه انـداز سره اووې ،، زور غـوا ړي ، زور ـ ورشـه نـخـښې بـيـا سـمې کـړه ،،
دلاور خـان پـه بـلـه نـخـښـه شـسـت اخـسـتـو !

O

ودود صېب وار پـه وار د ريـحـان آبـاد د ټـولـو مـشـرانـو سره لـيـدل کـتـل کـړي وو ـ هـغـهٔ پـه قـلاره د هـغـوي پـه سـوچ ځـان پـوهـولـو ـ ودود صېب چې دا اولـيـدل نـو کـافـي مـايـوسـه شـو چې د هـغـوي پـه زړونـو او ذهـنـونـو د سـرور خـان رُعـب او دهـشـت خـور دے او هېڅ يـو کـس ښـکـاره خـبـره کـولـو تـه تـيـار نـهٔ دے ـ هـغـوي غېر شـعـوري طـور د خـپـلـو حـقـونـو نـه دسـتـبـردار شـوي وو ـ ډېـر کـسـان داسې وو چې پـولـې پـټـې ئې سـرور خـان جـبـراً لانـدې کـړي وو ، نـهٔ څـهٔ بـيـعـه ، نـهٔ قـيـمـت ـ بـس د خـپـلـې بـرخې نـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ئـې فـارغ کـړي وو خـو خـولـې ئـې بـیـا هم بـنـد وې او چـا چـې لـږه سـاه اخسـتـه ، بـچ خـو هـغـوي هـم نـهٔ وو پـاتـې خـو دومـره ضـرور شـوي وو چـې سـرور خـان لـږې یـا ډېـرې پـیـسـې تـکـې ورکـړې وې او پـه چـا کـښـې چـې عـقـل او جرأت ؤ، د هـغـوي زمـکـې سلامـت وې دا بـیـلـه چـې سـرور خـان بـه وخـت پـه وخـت پـه مـخـتـلـفـو حـیـلـو بـهـانـو تـنـګـول راتـنـګـول ــ

پـه ریـحـان آبـاد کـښـې د تـعـلـیـم سـهـولـتـونـه تـقـریـبـاً پـه نـشـت وو ــ دا د ودود صېب دپـاره ډېـره د خـفـګـان خـبـره وه ــ هـغـهٔ تـه ددې خـبـرې ښـهٔ ادراک ؤ چـې د ظـلـم تـیـارې د تـعـلـیـم رڼـا تـه نـهٔ ټـیـنـګـیـږي ــ ودود صېب د کـلـي پـه لـویـه حـجـره کـښـې د علاقـې د مـشـرانـو سـره نـاسـت ؤ ــ زلـمـي هـم نـاسـت وو ــ

,, لالا دا څـومـره د فـکـر خـبـره ده چـې د ریـحـان آبـاد خـلـق د تـعـلـیـم د حـاصـلـولـو څـهٔ خـاص سـهـولـت نـهٔ لـري ،، ودود صېب اووې ,,بـس د خـدایـه ده ــ څـهٔ اوکـړو ،، یـو مـشـر سـطـحي شـان اووې ــ انـداز ئـې د ځـان د خلاصـولـو ؤ ــ

,, د خـدایـه خـوبـالـکـل نـهٔ ده لالا،، ودود صېب ورتـه پـه غـور اوکـتـل

,, زمـونـږ خـپـلـه بـې غـوري ده ــ زمـونـږ خـپـل غـفـلـت دے ــ زمـونـږ بـچـي پـه ټـپـو رالـوئـیـږي او مـونـږ ئـې هډو احـسـاس نـهٔ لـرو ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, د قسمت تقدیر خبره ده ،، یو بل مشر اووې ,, د چا په قسمت کښې ئې چې لیکلي وي هغوي به اووائي سبق ،،
,, ډیر ښهٔ کاکا ،، ودود صېب په افسوس سره اوخندل ,, دنیا د سپوږمۍ نه هم مخکښې تېره شوه او ستاسو که په قسمت کښې وي نو ورخیژئ به که خیر وي ،،
,, تهٔ د قسمت نه منکر ئې ؟ ،،
,, بالکل نه ،، ودود صېب په صفا لهجه کښې اووې ,, تاسو خپل ځانونه ولې غولوئ ـ زهٔ د قسمت نه نهٔ یم منکر خو تاسو د حکمت او محنت نه ضرور انکاري یئ ـ قرآن عظیم کښې دي چې الله پاک د چا د ذرې هومره حق تلفي هم نهٔ کوي ـ تاسو اول خپل ځانونه حقدار خو ثابت کړئ ـ ایماندارانه کوشش خو اوکړئ ـ ـ ـ ـ ـ ،، ودود صېب یو ساعت ته غلے شو ـ په ټولو ئې نظر واچوهٔ ، د زلمو طرف ته ئې اوکتل او بیا ګویا شو ,,قرآن پاک عظیم الشان کښې دي ـ الله پاک فرمائي چې د چا سره د خپل حالت د بدلولو خیال نهٔ وي ، څوک چې د خپل حالت د بدلولو دپاره کوشش نهٔ کوي ـ د هغوي حالت نهٔ بدلیږي ـ ستاسو خوښه ده ـ مونږ خو د پستۍ او زوال په لور روان یُوو،،
,, د سرور خان چې نهٔ وي خوښه نو دلته نهٔ سکول جوړیدے شي او نهٔ کالج ،، یو زلمي په اوچت اواز سره اووې نو ډیر مخونه ور واؤړیدل ـ یو مشر ورته

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـه غصه کښې اووې ,, بې ادبـه ! تـاتـه پـتـه نـشتـه چې مـشران کـلـه خبرې کـوي نـو کـشران غلي نـاست وي ،،
ودود صېب مـسکـے شـو ,, کـاکـا ! د مـشرانـو خـو هم فـرض جـوړيـږي کـنـه چې خـپـلـو کشرانـو تـه د هغـوي بـنـيـادي حقـونـه اورسوي چې پـکښې يـو تـعـلـيم هم دے ! ،،
کـاکـا هېڅ اونـۀ وې ـ ودود صېب تـرې تـپـوس اوکړو ,, کـاکـا ! دا جـوړ سـتـاسو زوئـے دے ؟ ،،
, او ،، کـاکـا لا اوس هم خـپـل سټېشن تـه نـۀ ؤ راغـلـے ـ
,, سرور خـان تـه بـه پـه جـرګـه ورشو ،،
ودود صېب د ټـولـو طرف تـه اوکـتـل ,, سـرور خـان هم ددې علاقې مـشر دے سـتـاسو پـه شـان
د هغـوي خـو زمـونـږ سره د مـرسـتې حق جـوړيـږي ،،
ودود صېب نـورې ډيـرې خبـرې اوکړې خـو ويـريـدلـي زړونـه د خـوزيـدلـو پـوزيـشن کـښې نـۀ وو ـ
ودود صېب د ريـحـان آبـاد د خـلـقـو حـالـت تـه فـکـر مـنـد ؤ ـ

O

د ګـرمـۍ چـهـټـيـانـې ختـګـه تـيـرې شوې ـ فـريـد او وفـا خـو هـډو خـبـر نـۀ شـول ـ
,, مـونـږ بـه سبـا نـه بـلـه ورځ کـلـي تـه ځـو ،، فـريـد اووې ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وفـا د مخ بـلا ډېـر رنـګونـه يـو دم تـت
شول ـ داسې زړۀ نـيولـي زړۀ نـيولـي ئـې
اووې ،، سبـا نـه بـلـه ورځ ؟ ،،
،، او ـ ـ ـ ـ ،،
وفـا پـه کـتـاب بـانـدې غېـر ارادي طور
خپـلـه ګـوتـه تـاوؤلـه راتـاوؤلـه
،، فـريـده ! تـه خوشحال ئـې چې کـلـي تـه
ځې ؟ ،،
،، خـوشحـال يـم هـم او نـه هـم يـم ،،
،، دا خـو دوه خبـرې دي ،،
،، او کـنـه ـ هـم دوه خبـرې دي ـ خـپـل
کـلـي تـه ځم او هـلـتـه بـه بـيـا سکـول تـه ځم
نـو خـوشحـال يـم او خفـه ځکـه يـم چې سـتـا
پـه شان ښۀ مـلـګـرے مې ځوک هم نـشـتـه ـ
مـلـګـري مې ډېـر دي ، هـغـوي هم ډېـر ښۀ دي
خو پـه تـا پـسې مې د اوس نـه زړۀ خفـه دے
،،
،، بـابـا جـان څۀ وائـي فـريـده ! چې بـيـا
بـه راځـو ؟ ،،
،، پـتـه نـشـتـه ،، د فـريـد لـهـجـه داسې فـکـر
مـنـده شان وه ،، خو تـۀ هم راځـه کـنـه
زمـونـږ سره ـ هـلـتـه بـه سکـول وائـې دلـتـه
خو سکـول هم ټـول ړنـګ پـنـګ دے ،،
،، داسې چـرتـه کـېـدے شي ،،
،، ولـې نـه شي کـېـدے ؟ ،،
،، زۀ پـــه خپـلـه خـــوښه خـــو نـۀ شم تـلـے
ـ داجي مې کـه راتـه اووائـي نـو ـ ـ ـ
،، وفـا داسې پـه سوچ سوچ کـښې اووې ،،
خو ګـرانـه ده ـ ګـل کـلـے ډېـر لـرې دے !
،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, څۀ لـرې دے ،، فـریـد اووې ,, نـیـمـه ګـهـنـټـه مـزل هم نـۀ دے ټـول،،
دوا ړه مـاشـومـان پـه یـو بـل پـسـې خفـه وو خو دا یـوه داسې نـاګـزیـره مـرحلـه وه چې بـنـد ئـې ورتـه نـۀ شو وهلے ـ ـ ـ
نـن د ودود صېب سره د دوا ړو نـشست د نـور کلـه پـه نـسبت ډېـر زیـات اوږد ؤ ـ
ودود صېب د هغـوي پـه جذبـاتـو پـوهېدو ـ وفـا اووې ,, بـابـا جانـه ! تـاسو بـه لاړ شئ او مـا بـه هیـره کـړئ ،،
ودود صېب ورتـه ډېـر پـه مـیـنـه او شفـقـت اوکـتـل ,, نـه نـه ـ ـ ـ زۀ بـه خـپـلـه وفـا لُـور هیـروم ؟ تـاتـه ښکاري داسې ؟ ،،
ودود صېب د هغې پـه خفګان پـوهېدو ,, زمـا خـو بـه مې وفـا لُـور ډېـره یـادیـږي خو کـه تـا مـونـږ هیـر کـړو نـو بـیـا ؟ ،،
د وفـا پـه مخ د یـقـیـن نـه ډکـه مُسکا خوره شوه ـ څۀ ئـې اونـۀ وې خو پـه هغـه مُسکـا کـښې داسې یـو چیـلـنـج غـونـدې ضرور ؤ ـ لـکـه د خـامـوشۍ پـه ژبـه ئـې وئـیـل چې ,, ګـورو چې څوک بـه څوک یـاد ساتـي ،،
سکیـنـې ښکل کـړه ,, زمـا لُـور خو زمـا د ستـرګـو تـور ده ،،
,, تـاسو بـه بـیـا کـلـه راځئ ؟ ،، وفـا تـپـوس اوکـړو
,, د سکـولـونـو پـه ټـولـو چهـټـیـانـو کـښې بـه مـونـږ دلـتـه راځـو ـ ریـحـان آبـاد تـه ـ ټـیـک ده ،، ودود صېب ورتـه پـه مـیـنـه اووې ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, ټـولـو چـهـټـيـانـو کـښې ؟،، د وفـا پـه مـخ د خـوشـحـالـۍ رنـګـونـه اوغـوړيـدل
,, او ـــ ـــ ـــ ټـولـو چـهـټـيـانـو کـښې ،،
,, د اتـوار پـه ورځ خـو هـم چـهـټـي وي ،،
وفـا جـوړ وريـاد کـړل او وضـاحـت ئـې تـرې اوغـوښـتـو او ودود صېب بـې واره او بـې اخـتـيـاره اوخـنـدل ,, زمـا لُـور ډيـره هـوښـيـاره ده ـــ هـم م م م ـــ ـــ ـــ ـــ ځـه ښـۀ ده د اتـوار پـه ورځ بـه هـم راځـو خـو د کـلـه کـلـه غـېـر حـاضـرۍ بـه راتـه پـکـښې بـخـښـنـه وي ,, ـــ ـــ ـــ ـــ ټـيـک ده ؟ ،،
,, ټـيـک ده ،، وفـا خـوشـحـالـه شـوه ـــ
,, بـابـا جـانـه ! وفـا دې هـم زمـونـږ سـره لاړه شي کـنـه ، هـلـتـه بـه سـبـق وائـي ،،
,, خـبـره خـو ښـۀ ده ،، ودود صېب د وفـا طـرف تـه اوکـتـل ـــ د هـغـې پـه سـتـرګـو کـښې هـم د تـلـو خـواهـش ځـلـيـدو ـــ
,, زۀ بـه د ارسلا جـان سـره اوګـورم ،،
وفـا او فـريـد يـو بـل تـه اوکـتـل ـــ سـتـرګـې ئـې لـکـه د ډيـوۀ اوځـلـيـدې ـــ مـاښـام ودود صېب د وفـا د پـلار سـره اوکـتـل ـــ
,, ارسلا جـانـه ! پـه دې درې مـيـاشـتـو کـښې مـونـږ د وفـا د مـيـنـې دومـره امـوخـتـه شـو چـې اوس روان يُـو نـو داسې راتـه مـحـسـوسـيـږي لـکـه چـې دلـتـه رانـه خـپـلـه سـکـه لُـور پـاتـې کـيـږي ـــ سـکـيـنـه هـم ډيـره خـفـه ده ـــ خـبـره څـۀ عـجـيـبـه غـونـدې ده خـو دا مـيـنـه هـم څـۀ ډيـر عـجـيـبـه شـے دے کـه سـتـاسـو خـوښـه وي نـو زمـونـږ سـره راځـئ ـــ کـورونـه زمـونـږ دوه دي ، هـېـڅ تـکـلـيـف نـشـتـه ـــ څـۀ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي بـس يـو كـور مـې د وفـا لـُور شـو ـ د سبق وئـيـــلـــو اسانـي بـه هم ورتـه ډېـره وي ، ستـاسـو د كـار روزګـار بـنـدوبـست بـه هم خـدائــے اوكـړي،،
د ارسلا جـان پـه مخ د ودود صېب د مـيـنـې او پـېـرزوئـنـې ردعمل پـه يـوې ښكلـې مُسكـا كـښې ځـلـيـدو ـ ,, ودود صېب ستـاسو ډېـره مـنـنـه ـ زۀ ستـاسو اخـلاص تـه رسـم ، زۀ ګـورم پـه دې درې مـيـاشتـو كـښې وفـا ستـاسو نـه ډېـر څۀ زده كـړل ، زۀ پـرې خـوشحـالـه يـم ـ د وفـا تـعـلـيم هم زمـا رمـان دے خـو ـ ـ ـ ـ دا فـېصلـه كـول مـاتـه ډېـره ګـرانـه ده ،،
,, زۀ پـوهـيـږم ،، ودود صېب اووې ,, تـاسو تـه چـې كـمـه خـبـره مـا اوكـړه هغـه ستـاسو دپـاره زمـا نـن هم ده او سبـا هم ده ـ وفـا ډېـره قـابـلـه مـاشومـه ده ـ د سبق خـيـال ئـې خـامـخـا اوسـاتـئ ،،
,, پـه مـونـږ خـو پـه تـيـارو تـېـره شـوه ـ ـ ـ ،، ارسلا جـان اووې ,, د دوي سبـا ورځ خـو چـې روښـانـه وي ـ ستـاسو ډېـره مـنـنـه ودود صېب ! ،،
,, ښـه ده ارسلا جـانـه ! ،، ودود صېب پـاسيـدو كـښې اووې ـ ,,سبـا بـه مـونـږ روانـيـږو ـ سحـر بـه تـۀ كـار تـه تـلـے ئـې نـو اجـازت د اوس نـه راكـړه ،،
,, سبـا جـمـعـه ده ،، ارسلا جـان مُسكـے شـو
,, زۀ بـه يـم ، چـهـټـي ده د كـار ،،
,, ځـه ښـۀ شـوه د الله پـه امـان ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ه

د ورلـو سامـان پـه ګـاډي کښې کـېښودے شو ــ سکـيـنـه عفـت تـه کـور تـه ورغلـه او مـخـه ښه ئـې تـرې واخستـه ــ وفـا ئـې ښکل کـړه او اجـازت ئـې تـرې واخستـو ، فـريـد ورسره ؤ ، ودود صېب آخر کښې د ارسلا جان سره بـېره ګـړه اوکـړه او ګـاډي کښې کښيـنـاستـو ــ

تــر دلــتـه پـورې خـو حـالات ټـيـک ټـاک وو خـو چې کـلـه ګـاډے پـه روانـيـدو شو نـو کـار خراب شو ــ وفـا پـه ژړا شوه ــ ودود صېب د ګـاډي نـه راکـوز شو ،، ولـې ولـې ! وفـا لـورې ــ ــ ــ بـده خـبـره ده بـچـے مـــونـږ بـه راځـو کـنـه ــ مـونـږ بـه ولـې نـه راځـو چې زمـونـږ وفـا لُـور دلـتـه ده ،،

،، زۀ ستـاسو نـه خفـه يـم بـابـا جـانـه ،، وفـا پـه سلـګـو سلـګـو کـښې اووې ــ
ودودصېب د وفـا د مـخ نـه اوښکـې پـاکـې کـړې ــ ،، قـصـور خـو مـې راتـه اوښايـه کـنـه د بـابـا ځـانـه ،،
وفـا هـېڅ نـۀ وې ، د هـغـې سلـګـو خـبـرې کـولـې ، ودود صېب د ارسلا جان طرف تـه اوکـتـل ،، يـره وروره ! دا سوال مـې اومـنـه ، ځـو ورځـو تـه دې وفـا زمـونـږ سره لاړه شي ، چـهـټـيـانـې هـسې هـم لا درې ورځـې شتـه دي ــ اتـوار تـه بـه ئـې زۀ د ځـان سره راولـم ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

ارسلا جان خندل ,, وفا بچی ! تا خو دې
د بابا جا ن دپاره مونږ هم پرېښودو
،،
خو د وفا سلګۍ چرته قراريدې ـ
,, ښځه ده ودود صېب لاړه دې شي درسره ـ
واقعي ده د مينې د زور هېڅوک نۀ وي
،،
,, ټيک شوه وفا لورې ،، ودود صېب د
وفا طرف ته اوکتل ـ ,,اوس خو اوخانده
،، خو وفا د سترګو نه خپل لاس نه اخوا
کولو ـ بيا ئې منډه کړه او خپل داجي
ته ورتر غاړه وته ـ
,, ورشه بچے خپل سامان دې راواخله
،،
,, نه ، نه وروره ـ هېڅ حاجت نشته ،،
ودود صېب ارسلا جان منع کړو ـ ,, وفا
بچی مې خپل کور ته ځي ـ د خپل بابا
جان کور ته ـ د وفا لُور دپاره مې هر
څۀ ډېر دي ـ راځه بچے ،،
,, بابا جانه ! زۀ مې د مور نه اجازت
اخلم ،،
,, ضرور بچے ـ ـ ـ شابه ،،
ارسلا جان خنديدو ,, کله کله خو بنده
حيران شي ،،
ودود صېب اووې ,, ارسلا جانه ! ژوند
ډېر ښائسته دے ـ بس خو که لږ په
ښائسته نظر ئې اوګورو ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

وفـا تـه خو ګل کلي کښې جوړ د مينې يوه بله دنيا په انتظار وه لوئې واړۀ ترې څاريدل ـ د فريد نيا نيکۀ خو لکه چې خپل ورک څۀ موندلي وو ـ د وفا په نازولو سترې کېدل نه ـ وفا دا هر څۀ ليدل او محسوسول ـ
فريد خو د وفا په مېلمستيا کښې سم لېونے شوے ؤ ـ وفا به چې کله د څۀ خوړلو څښلو نه لاس اونيوؤ نو د فريد جنګونه به شروع شول ,, ولې ولې ؟ دا ولې نۀ خورې ،، دا ولې نۀ خورې، دا ولې نۀ څښې ؟ ،،
وفا به ورته مسکے شوه ,, فريده ! تۀ هم کنه ـ پوره لېونے ئې،،
,, لېونے شۀ يم ـ هم ـ ـ ـ دا اوخوره ،،
فريد خو د هوا په اوګو سور ؤ ـ په دوؤ ورځو کښې ئې ټول ګل کلے وفا ته اوښودلوـ چهټيانې وې نو وفا سباؤن سکول د بهر بهر نه اوکتو ـ فريد به ورته د سکول، اُستاذانو او سبق ټولې قيصې کولې ـ د وفا تر هر څۀ نه زيات د فريد د نيا نيکۀ د ختو لُوټو نه جوړ ساده غوندې کور خوښ شو ـ سکينې خپلې مور ته اووې ,, مورې وفا دې خوښه شوه ؟ ،،
د سکينې په لهجه کښې د مستقبل خوبونه او رنګونه انغاړلي وو ـ خو ماشومې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وفـا خو تـرې صرف د لـفظونـو تـر حده معنٰی اخستـے شوه ، ایـلـه غونـدې مـسکی شوه ـ
د سکیـنـې مـور پـه میـنـه وفـا تـه اوکـتـل ، پـه سر ئـې ورتـه لاس راښکل ,, د وفـا بـچی خو مـې هـډو ثـانـي نـشتـه ،، بـیـا ئـې ښکل کـړه ,, خدائـے دې د بـد نـظر نـه اوساتـه ،،
مـــــاښــام ودود صیب خبـره راواچـولـه ,, وفـا لـورې ! سبـا بـه کـه خیـر وي ریـحـان آبـاد تـه ځـو ـ ـ ـ ،،
,, زۀ خو نـۀ ځم ،، د ټـولـو نـازولـې وفـا نـاز اوکـړو ـ
,, ان ھن ،، ودود صیب پـه مـسکا مـسکا کـښې پـه حیـرانـتیـا سره د وفـا طرف تـه اوکـتـل ,, چـهـټیـانـې ختـمې شوې لـورې ـ اوس بـه تـۀ سکـول تـه ځې ، سبـق بـه وائـې ـ تـلـۀ خو بـه غـواړې ریـحـان آبـاد تـه ،،
وفـا تـه هـم د ودود صیب دغـه انـداز خونـد ورکـړو ـ مـسکی شوه خو د هـغې د ځۀ وئـیـلـو نـه وړانـدې فـریـد اووې ,, بـابـا جـانـه ! وفـا وائـي چې زۀ چې سبـاؤن سکـول اوګـورم نـو بـیـا بـه ځم ،،
ودود صیب ډیـــــر پـــــــه مـیـنـه دواړو مـــــاشومـــــانـــــو تـه کـتـل ـ سکیـنـې اوخنـدل ـ ,, لـښکـر درتـه ښۀ پـه صلاح مـخ تـه ولاړ دے ـ یـوه ورځ ده خیـردے سبـاؤن سکـول خو دې اوګـوري ـ دومـره راغـلې ده ،،
ودود صیب ډیـر پـه مـیـنـه اووې ,, زمـا خو پـرې هـډو د تـلـو زړۀ نـۀ کـیـږي خو سکـول

(c) ketabton.com: The Digital Library

ئـې دے او بـل ارسلا جان تــه هم بې ژبې کـیږم ـ خېر چې د وفــا لُـور فـرمـائـش مـې دے نــو غـورځـولـے ئـې هم نـۀ شم ښـۀ ده ـ څـنګـه چې د لــښـکر خـوښـه وي ،،

فـریـد او وفــا یــو بــل تــه پــه ځـلـیـدلــو سـترګـو اوکـتـل ـ دواړه مــاشومــان خـوشحـال شـول ـ

پـه سبـاؤن سکول کـښې تـېریـدونـکې هـره لـمحه دو فــا پــه زړۀ او ذهـن نـقـش کـیـده ـ ودود صېب د خـپـل ټـول سټـاف سره د وفــا پـېژنـدګـلـو اوکـړه ـ ټـولــو ورتــه تــود هـرکـلـے ووې ـ وفــا مـحسوس کـړه چې د ریـحـان آبـاد د سکـول او د سبــاؤن سکـول پـه مــاحـول ، د اسـتـاذانــو پــه رویــو او پـېـرزوئـیـنـو کـښې فـرق دے ـ ډېـر زیـات فـرق ـ وفــا دلــتـه یــو طلـسم مـحسوسولـو ـ خـبـرې ډېـرې وې خو مــاشوم ذهـن ئـې بـاریـکـیـو تـه رسـائـي نـۀ لـرلـه ـ

,, د مـیـنـې سـنـدره ،، وفــا د ودود صېب نــه ډېـر وارې اوریـدلـې وه خـو دلــتـه ئـې اثـر څـو چـنـده سېوا ؤ ـ یــوه یــوه مصرعه بــه ټـول کـلاس د ودود صېب پــسې پــه هم هـغـه انــداز او آهنګ کـښې تـکـرارولـه وفــا هم پــه هـغـه مـاشومـانـو کـښې شـامـلـه وه ـ

,, وخـتـه ! پــوئـې پــه
بــاریـکـیـو د حـکـمت یـم
ځـان ځـانـي نـۀ لـرم ټـول
وحـدت وحـدت یـم
خـاص او عـام لــره پـېـغـام
د مـحـبـت یـم ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـو را اوګـوره یـو رُعب
یـم او طـاقـت یـم
دغـه شـان مـې نـن دنـیـا
وتـه ښـایـمـه
زۀ ډیـوه یـم ، تـورتـمـونـه
ختـمـومـه

o

ریـحـان آبـا تـه د روانـیـدو پـه وخت وفـا بـیـخي غلـې وه ـ ودود صیب د وفـا دپـاره بـلا ډېـر شـاپـنـګ کـړے ؤ ـ سکـیـنـې ښکل کـړه ,, زمـا وفـا خـو بـه مـا هـیـروي نـه ؟ ،،
وفـا سکـیـنـې تـه پـه ژور نـظـر اوکـتـل او ډېـر پـه سنـجـیـدګۍ سره ئـې سر پـه نـفـي کـښې اوخـوځـولـو ـ فـریـد او وفـا یـو بـل تـه ددې لـمـحـې خـفـګـان پـه لـفـظـونـو کـښې څـرګـنـدولـے نـۀ شـو ـ مـاشـومـان وو ددې خـفـګـان د بـنـیـاد ادراک ئـې کـلـه لـرلـے شـو ـ بـهـر حـال چـې هـر څـۀ وو، څـو چـې ودود صیب ګـاډي کـښې نـاست نـۀ ؤ دواړو خـپـلـو کـښې څـۀ پـټـې پـټـې خـبـرې کـولـې ـ
,, راځـه بـچـے ،، ودود صیب د مـوټـر دروازه بـیـرتـه کـړه ـ
وفـا پـه خـامـوشۍ سره پـه خـپـل ځـائـے ولاړه وه ـ ودود صیب مـاشـوم خـو نـۀ ؤ چـې د هـغـې پـه مـعـصـومـوتـاثـراتـو رسیـدل نـه ـ فـریـد تـه ئـې اوکـتـل ـ د هـغـۀ پـه مـخ هـم

(c) ketabton.com: The Digital Library

څۀ خبره څلیده ـ ودود صېب بې اختیاره مسکے شو ـ وفا ته ئې اوکتل ـ
,, وایه لُورې څۀ حکم دے ؟ ،،
,, بابا جانه فرید دې هم راځي کنه ،،
وفا په معصومیت سره ووې ـ ,, تاسو خو هسې هم واپس راځئ ،،
سکینې اوخندل ,, لښکر بیا په صلاح دے ،،
ودود صېب سکینې ته اوکتل او مسکے شو ـ ,, لښکر بې تا کله پوره دے ـ سر خېله خو ئې هم تۀ ئې ـ تۀ هم راځه ،،
ودود صېب دې خبرې ته حېران ؤ ـ وفا او فرید به هره خبره ورسره ښۀ زړۀ وره او په ملګرتیا کوله خو دلته زړۀ نیولي وو ـ په ژور نظر ئې دواړو ته اوکتل ، خوشحالي ئې په مخونو څلیده ـ دغه لمحه کښې ئې ورته بې اختیاره د زړۀ نه دعا اووته ـ بې لفظونو خو لا محدوده دعا ـ ودود صېب خپله هم پوئې نۀ شو چې په دغه لمحه کښې ئې ددې ماشومانو دپاره د خپل خدائے نه څۀ اوغوښتل ـ بس خو خپل اندرون کښې ئې یوه رڼا شان محسوس کړه او د هغې رڼا په غېږ کښې ئې بې واره او بې اختیاره د خپل زړۀ کچکول کېښودو ـ
څۀ ساعت پس لښکر ریحان آباد ته روان ؤ ـ

٥

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــر

د ودود صيب په کور کښې يو بل ګل
اوغوړيدو ـ يوه ماشومه کور ته راغله
ـ نوم ورله فريد خوښ کړو ـ ,, امبر
،، خوشحال خو ټول وو خو فريد خو جوړ
په هوا ګرځيدو ـ امبر به ئې د زړۀ نه
نۀ جدا کوله ـ د پيريانو په ژبه کښې
به ئې ورسره خبرې کولې ، اکړم بګړم
به ئې ورته وئيل ـ سکينې به ودود صيب
ته وئيل ,, ژنې خو ستاسو نه هم زيات
دے ،،
ودود صيب به اوخندل ,, ژنې دے کنه ،،
امبر خړپوسې وهلې ، پل ئې اخستو ،
خبرې ئې زده کولې او مور پلار او ورور
ئې د خوشحالئ نه ورته په جامو کښې نۀ
ځائيدل ـ
ودود صيب به وئيل ,, مينه په دې دنيا
جنتې شان لمحې زيږوي او کرکه کينه د
سم دم وخت نه عذاب جوړوي ،،
امبر خبرې زده کړې نو د ګل لالا ، ګل
لالا په وئيلو خو ئې هډو خولۀ نۀ ستړې
کېده او ګل لالا خو ئې ترې بس ځاريدو
او ځاريدو ـ فريد ته به چې کله مور د
نظر ماتې دپاره سپېلنې دودول نو تنګ
به شو ، زړۀ به ئې را ډوبېدو ـ ,,
مورې بس کړه کنه ،، فريد به التجا
شان اوکړه خو اوس چې په امبر به ئې
کله بې کچه مينه راغله نو پخپله به
ئې د سپېلنو نه ډډوزه پورته کړه او
ښۀ به ئې ورته لوګے کړل ـ سکينې به
ورته په مينه او حيرانئ سره کتل ـ ,,

(c) ketabton.com: The Digital Library

یـا خدایـه ! دا هغه فریـد دے چې د لـوګـي
نـه بـه یـو دم تـنګ شو او اوس ئـې د امـبـر
دپـاره پـه لـوګـو کښې سر ور دنـنـه کـړے وي
، پـوکـوي ئـې ، دودوي ئـې ــ ــ ــ ــ ،،
،، بـس دے مـات شو نـظر ئـې ،، سکـیـنـې بـه
ورتـه اووئـیـل ــ
،، لا چرتـه مـات دے ،، فـریـد بـه هـوښـیـارې
سترګې ورپـورتـه کـړې، ویـښتـو کښې بـه ئـې
د سپـېـلـنـو سوزیـدلـي سپـړـي ، خسـړـي انـختـي
وو ــ د ځـان فـکـر بـه ورسره کـلـه ؤ ،،
سم ئـې ورتـه سوزوم،،

O

فـریـد د ودود صېب سره خوا کـښې نـاست ؤ
ــ امـبـر د پـرپـرکـیـو پـه شان پـه کـور کـښې
الـوتـه را الـوتـه ــ فـریـد اووې ،، بـابـا
جـانـه ! دا ولـې ؟ زمـاخو یـوه لـحظه هم د
امـبـر د لـیـدو نـه بـغـېـر نـهٔ تـیـرېـږي ــ ،،
ودود صېب ئـې ډېـر پـه شفـقـت پـه سر لاس
راښکل ،، تـاتـه لـوئـے خدائـے ډېـر څهٔ عطا
کـړي بـچـے ــ تـاتـه ئـې مـیـنـه دربـخښلـې ده ــ
،،
فـریـد څو شېـبې غلـے ؤ ، بـیـا ئـې اووې ،،
خو بـابـا جـانـه ! مـا تـه داسې مـحسوسیـږي
چې زمـا ستـاسو نـــه هـــم زیـــاتـــه د
امـــبـر سره
مـیـنـه ده ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ودود صېب ورتـه مسکے شو ,, خـور دي ده کنـه او بيـا درنـه کشره هم ده نـو مينـه خو بـه دي ورسره خـامخا وي ،،
,, بـابـا جانـه ! پتـه نشتـه چې ولـې ، خو زۀ کلـه کلـه اوويـريـږم ،، فـريـد داسې څۀ ورکـه ورکـه غونـدې لـهجه کښې اووې ـ
,, ام هم ـ ـ ـ ـ ،، ودود صېب ورتـه داسې د سر زنش کـولـو پـه انـداز کښې اوکـتل ,, دا سـتـا د ويـرو او انـدېښنو عمر دے؟ ،، ودود صېب څۀ ساعت ډېـر پـه ژور نظر فـريـد تـه کـتـل بيـا ګـويـا شو ,, انـدېښنو تـه هېڅ کلـه خپـل زړۀ کښې ځـائے مۀ ورکـوه دا د يـقـيـن جرړې کمزورې کـوي ـ ،،
,, پـتـه نشتـه چې ولـې ؟ ،، د فـريـد لـهجه بـيـخي بـدلـه وه ـ د مـاشومـتـوب د عمر د نـاپـخـتـګۍ شائـبـه هم پـکښې نـۀ وه ـ ودود صېب بـه د فـريـد د مـخـتـلـفـو کېفيـتـونـو د ذهن او سوچ د ارتـقـائـي عمل جاج ډېـر پـه ژوره اخستـو خو نـن دا بـيـخي نـوے احساس ؤ چې د فـريـد پـه دې خبـره ورتـه شوے ؤ ـ ودود صېب د ميـنې د انـتـهـا سره تـعلق لـرونـکو د داسې کېفيـتـونـو د اثـر انـګيـزۍاو مـحرکـاتـو ادراک لـرلـو خو د فـريـد خو لا دومره پـوخ عمر نـۀ ؤ چې ـ ـ ـ ـ ودود صېب ورتـه پـه ځيـر اوکـتل او ورتـه مسکے شو ـ ,, شېطـان د انسـان ډېـر د نـيـزدې دښمن دے د بـابـا ځـانـه ! خپـل سوچ همېشه مسلمـان سـاتـه ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

،، مسلمان سوچ څنګه وي ؟ ،، فريد تپوس اوکړو
،، په لوئے خدائے کامل يقين او په هر حال کښې صبر او شکر ـ دغه د مسلمان سوچ بنياد دے ،، ودود صېب فريد ته ډير په غور کتل ـ
فريد څۀ شيبې ښۀ ورغلے ، غلے ؤ بيا ئې ودود صېب ته سترګې ورپورته کړې او مُسکے شو اوس ئې په مخ بې آرامي نۀ محسوسېده ـ
،، بابا جانه ! انسان ډير کمزورے دے کنه ؟ ،،
ودود صېب فريد خان ته راجوخت کړو ،، کمزورے هم او نيمګړے هم ـ پوره او قادر صرف د الله ذات دے ،،
فريد غلے ؤ ، ودود صېب هم هغسې هغه خپل ځان ته جوخت کړے ؤ ـ په سر ئې ورته لاس راښکو ،، الله پاک د زړونو په واړه سوداګانو، په ذهنونو سوچونو خبردار دے ـ لوئے الله د ښائسته زړونو ملګرتيا کوي ـ ـ ـ همېشه ! ،،
د فريد سترګې اوځليدې او د ودود صېب د غاړې نه ئې لاسونه تاؤ کړل ـ ،، تاسو چې ماته کله هم په سر لاس کېږدئ نو زۀ څۀ ډير عجيبه او خوشحالوونکے غوندې سکون محسوسوم بابا جانه ! ،،
،، بالکل بچے ! ځنې خبرې د فطرت او روحانيت سره ډير زيات ژور تړون لري ـ چا ته په سر د شفقت او مينې لاس

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېښودل ډېر لوئے نفسیاتي اثر لري ـ مثبت اثر ـ شوریدګي کموي ، د هیجان او ذهني منفي شدتونو زور ماتوي ،،
فرید ډېر په غور سره د ودود صېب خبره اوریده ـ ,, هم دغسې په اوګه ټپول هم سړي ته غرونه غرونه ډاډ بخښي ، زړۀ ور کوي ئې ، پالوان ترې جوړوي ـ ـ ـ ـ ،،
فرید ډېر په انهماک سره ودود صېب ته غوږ غوږ ؤ ، ودود صېب ورته ډېر په مینه مسکے شو ـ
,, او بیا پلار خو هسې هم د سر سېورے وي ـ د تاؤ په سېوري وس کله رسي ،،
ودود صېب بیا خپل لاسونه فرید ته واکړل او فرید ئې بیا د غاړې نه لاسونه تاؤ کړل ـ

د لکچر نه پس د معمول مطابق د سوالونو جوابونو سلسله جاري وه ـ
,, کښېنه بچے ـ ویري ګُډ ،، ودود صېب اووې ,, ستا تپوس ډېر اهم دے ـ اصل خبره دا ده چې پښتانۀ په مجموعي حېثیت د حقیقت نه ډېر لرې پاتې شوي دي ـ جذباتي دومره دي چې عقلونه ئې په ګردونو کښې پټ دي او جذبات هم کوم جذبات؟ لېوني جذبات ـ ـ ـ پښتون اکثر له خپله تاوه اور اخستے دے ـ تاسو کله سوچ کړے چې نن پښتون په خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــــر

کـور کـښې مـحفـوظ نـۀ دے ، مـري ، اسـتحصـال
ئـې کـيـږي او ګـرم هـم ، هـم دے بـلـلـے شي ـــ
ولـې ـــ ـــ ـــ ـــ ـــ ؟ ،، ودود صېب يـو
ساعت تـه خـامـوش شـو ـــ ټـول کـلاس غـوږ غـوږ
نـاست ؤ ، پـه ټـولـو ئـې يـو سنـجيـده نـظر
واچـوؤ، بيـا ګـويـا شـو ،، بـې نـوا دے ،
ژبـه ئـې نـشتـه ، د جـهـالـت پـه تـيـارو کـښې
ګېـر دے ـــ لـه اول ورځې نـه ورتـه د پـښـتـو
تـشريـح غلطه شوې ده ـــ کـاږۀ سوچـونـه ،
کـاږۀ عـمـلـونـه ئـې د شخصيت حصه ګـرځـيـدلـي
دي ، دنـيـا پـه تـيـزۍ سره بـدلـيـږي ، دا د
علـم او هـنـر دور دے ـــ د سائـنـس او
ټـيـکـنـالـوجي زمـانـه ده خـو پـښـتـانۀ اوس هـم
پـه غـوجلـو او غـارونـو کـښې پـراتـۀ دي ،
بـرېـتـونـه تـاؤولـو او ټـوپـکې طمـاچې پـه
تـرخ کـښې ګـرځـولـو تـه خـپـلـه پـښـتـو وائـي ـــ
دوئـي د پـت ، ښېګـړې ، تـورې او وفـا پـه
اصل مـفـهـوم هېڅ کـلـه اونـۀ رسيـدل ، ورور
تـه تـربـور وئـيـل او خـپـلـه ټـولـه تـوانـائـي
پـه دې يـا ددې سره مـتعلـقـه پـه نـورو
ډېـرو وړو لـويـو ، بـې ځـايـه او بـې
حقـيـقـتـه خبـرو ضائـع کـول د دوئـي نـنـګ او
پـت دے ـــ خـپـلـې دروغجـنې انـا هـمېشه د
خـپـل جـهـل وفـا دار سـاتـلـي دي ـــ د تـورې
تـشريـح ورتـه د جائـز او نـاجـايـز جنـګ شـور
غـوبـل او د اور لـمـبـه ، پـه سر بـانـدې
بـلـه سـاتـلـو پـه طـور شـوې ده ـــ ـــ ـــ او د
ډېـر زيـات افـسوس او عـبـرت مـقـام خـو دا
دے چې پـه وړه يـا لـويـه سطح ئـې مـشري هـم
اکـثـر ټـګـانـو کـړې ده ـــ دوئـي تـه کـلـه هـم

(c) ketabton.com: The Digital Library

د داسې ماحول ورکولو کوشش شاید شعوري
طور نۀ دے شوے چې د تعلیم سره ئې
مینه پېدا شي او د علم د حصول طلب ئې
په زړونو کښې را زرغون شي بلکې زۀ دا
وئیلے شم چې پښتانۀ د تعلیم د حصول
نه باقاعده د یو سوچ لاندې لرې ساتلي
شوي دي ،، ودود صېب توقف اوکړو ، ځنې
هلکانو د تپوس کولو لپاره خپل لاسونه
اوچت کړل ، ودود صېب ټولو ته وار په
وار اوکتل او یو خوا ئې ګوته اوړده
کړه ,, یاسر ،،
یاسر د تپوس کولو دپاره پاسیدو ,, سر
! ستاسو د خبرو په رڼا کښې مجموعي
تاثر آیا دا نۀ قائمیږي چې ګني
پښتانۀ د ژوند په لاره په هر لحاظ سره
ګرم او غلط دي ؟ ،،
,, کښېنه بچے ،، ودود صېب مسکے شو ,,
شاباش ــ ــ ــ دا ښۀ
خبره ده ــ خپل زړۀ او ذهن کښې کله هم
ابهام مۀ پریږدئ ــ ځۀ خبره مو هم چې
په ذهن کښې سوال پېدا کوي ــ وضاحت ئې
ضرور غواړئ ــ د مخکښې تلو دپاره ، د
ارتقاء دپاره دا ډېره ضروري وي چې د
خپلو خامیو او غفلتونو جاج واخستلے
شي خپلې ناپوهۍ په حکمت او بصیرت
سره اوینځلے شي او د هغې د پېش رفت
لپاره وړومبے شرط دا دے چې خپلې غلطۍ
تسلیم کړلے شي ــ د یو نقص ، د یوې
خامۍ اصلاح کول تر هغې پورې هډو ممکن
نۀ وي څو چې هغه خامي ، خامي ګڼلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوې نـۀ وي ـ څو چې هغـه نـقص ، نـقص
تسلیم کړے شوے نـه وي ـ د پـښتـنو خو
ټول ژونـد د خونـدونـو ، رنـګونـو او
قـدرونـو نـه ډک دے ـ پـښتانـۀ خو پـه ډیـرو
زیـاتـو حوالـو سپېڅلي او ښاغلي دي خو د
وخت تـقاضه دا ده چې مونـږ د پـښتون
وجود د هغو لـویـو وړو زخمونـو نـښانـدهي
بـیـا بـیـا اوکړو کوم چې د نـاسور کېدو
پـه لـوري روان دي ـ کوم چې مسیحائـي
غواړي ، د پـوهې زور او د مـینې ټـکور
غواړي ـ پـخوانـے وخت ساده ؤ ـ نـن خو
مونـږ تـه وخت ښکاره خبردارے راکوي ، د
پـاسېدو ، بېداریـدو او روانـېدو راتـه
وائـي ـ نـن کـه چرې مونـږ پـه هنـګامي
بـنـیادونـو د تـیارۍ طرف تـه روان نـۀ شو،
پـه شعوري تـوګـه مو د رڼـا پـه لـور ګام
پـورتـه نـۀ کړو نـو بـیـا دې کښې هېڅ شک
نـۀ پـاتې کیږي چې مونـږ معنـوي طور د
ورکېدو پـه لـور روان یُـو ،،
د ودود صېب د خـــــاموش کېدو سره د
تـپوس کـولـو دپـاره کلاس
کښې کـافي لاسونـه بـیـا پـورتـه شول ـ
,, ابـرار ـ ـ ـ ـ تـۀ ،،
ابـرار پـاسېدو ,, سر ! پـه دغه حوالـه
مونـږ پـه خپلـه لاره کښې تـر ټـولـو لـوئـے
خنډ څۀ ګڼلے شو ؟ ،،
,, رسم ـ ـ ـ ـ رواج ،، ودود صېب پـه
رسان اووې ,, کښېنـه ابـرار ـ هغه
فـرسوده رسمونـه رواجونـه چې زمونـږ لـه
ژونـد چاپېر دي او پـه جهل بـنـا دي ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمونږ د ارتقاء په لاره کښې خنډ دي او دغه بُتان صرف نوے کهول ماتولے شي ـ غزنوي غزنوي نوے کهول ـ تاسو ، صرف تاسو ـ د حکمت او بصيرت سره ـ ډيوه په لاس ، د لويو جذبو او لوړو حوصلو سره ، د تحمل او برداشت سره ، د عزم او استقلال سره ، علامه صيب فرمائي

خرد کو غلامی سے آزاد کر
جوانوں کو پیروں کا استاد کر

ستاسو ذمه وارئ ډيرې زياتې دي ، تاسو به خپل چاپېرچل ته، خپلو را روانو نسلونو ته د رڼا تحفه ورکوئ ـ په دې به هيڅ کله نۀ څئ چې دا طور طريقې خو زمونږ د پلار نيکۀ د وختونو نه را روانې دي ـ څنګه ئې پرېږدو ـ خلق به څۀ وائي ـ دا قسم له خبرې خو به د مکې مشرکانو کولې ـ ـ ـ نه ـ ـ ـ بالکل نه ـ ـ ـ اوګورئ ، جاج واخلئ او د دانشمندانه جرات سره غلط ته غلط اووايئ او درست ته درست ـ ،،
د کلاس وخت ختم شوے ؤ ـ

O

چاپېر چل کښې ډير بدلون راغلے ؤ ـ ځنې خلقو په دغه عرصه کښې د دنيا لۀ سرايه کوچ کړے ؤ او ځينو ورته کډې راوړې وې ، ماشومان هم اوس کافي لوئے شوي وو ، فريد اوس کالج ته تلو ـ نوره هم ډيره تبديلي ـ خو د ودود صيب

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړۀ درد هم هغۀ ؤ ـ د خپل زخمي
زخمي چاپېرچل د مسيحايی دپاره بې
قراره ؤ او په دې حقله به ورته يکي
يوه لاره په نظر راتله ـ د علم د حصول
لاره ـ د مينې لاره ، ودود صېب به کله
کله زړۀ نيولے شو نو فريد ته به په
يو مخ ځير شو ـ ,, بچے ! وخت ډېر کم
دے او چيلنج ډېر لوئے دے ،،
فريد به مسکے شو ,, بابا جانه ! تاسو
څۀ ګڼئ چې ددغه لوئے
چيلنج دپاره تاسو لښکر نۀ دے تيار
کړے ؟ ،،
,, د تيارو شدت ډېر زيات دے ،،
,, د تيارو اوقات څۀ وي بابا جانه !
تاسو محسوسوئ نه چې د رڼا سفر جاري و
ساري دے ،،
ودود صېب به مسکے شو ـ فريد به ئې
زړۀ ته نيزدې کړو ـ
,, آئي لو يُو بابا جانه ! ،، فريد به
د ودود صېب د غاړې نه لاسونه تاؤ کړل
ـ

o

د ماشومتوب د ملګرتيا دغه خوږ او
سپېځلے تعلق د وفا سره کله په مينه
کښې بدل شو فريد ته نۀ وه پته
خودومره پوهېدو چې هغۀ خپل زړۀ وفا
ته ډېر پخوا ورکړے دے ـ خو د اخلاص او
ملګرتيا د دومره لوئے او مسلسل تعلق

(c) ketabton.com: The Digital Library

باوجود فرید کله هم وفا ته د خپلې
مینې اظهار اونهٔ کړے شو ـ څومره به
ئې چې کله د اظهار کولو کلکه اراده
اوکړه هومره به ترې دوه ترې خطا شول
او په داسې موقع به ئې چې کله د وفا
په وړاندې خبرې بیخي مبهم او یو غر
بل غر شوې نو وفا به د خپل عادت نه
خلاف بې اختیاره اوخندل ـ
,, فریده ! دا تهٔ کله کله داسې لېونے
غوندې نهٔ شې ؟ ،،
فرید به داسې ستړے ستړے شان ، اسوېلے
غوندې اوکړو ـ په شونډو به ئې خوبولې
شان مسکا خوره شوه ,, او ! کله کله
زما خپله هم کیږي په ځان ګمان د
لېونې ،،
,, ښکارې خو نه ،،
,, وطن د پښتو دے ـ سړے لېونے کیږي
هم په ګرانه ،،
څو څو وارې ئې د اظهار کولو کلکه
اراده کړې وه ,, بس دے نن وایم ورته
،، خو عېن په موقع به وار خطا شو ،
فرید کله هم د وفا د طرف نه د التفات
څهٔ محسوس کړي نهٔ وو ، سنجیدګي ئې په
ښکلي ښکلي مخ جوړ پخه نقش شوې وه ـ
کله کله به ئې چې فرید سره څهٔ ټوقه
شان اوکړه نو هغه ورځ به په جامو کښې
کله ځائیدو ـ بیا به په ځان پورې په
خندا شو ,,دا مینه هم کنه ـ ـ ـ ـ
،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

يـو ورځ ئې وفـا تـه اووې ,, وفـا ! دا مـيـنـه هم ډېـر عجيبـه څـيز دے کـنـه ـ د سم دم سـړي نـه کـوتـک جوړ کـړي ـ،،
وفـا ورتـه پـه غـور اوکـتـل ,, نـه داسې خـو نـه دہ ـ مـيـنـه خـو سـړے لا سـړے کـړي ،،
,, نـو بـيـا ـ ـ ـ ـ ،، فـريـد هم دومـره اووئـيـل شـول ، مـخکـښې ئـې اکـسلـيـټـر کـار نـۀ کـولـو ـ
,, نـو بـيـا څـۀ ؟ ،،
,, پـريـږده مـړې ـ هېـڅ نـه ـ ـ ـ بـس هسې مې اووې ،،
يـوه ورځ د اظهـار پـيـريـانـو بـيـا جلالـې کـړے ؤ خـو چې عېن د څـۀ وئـيـلـو پـه وخت کـښې ئـې پـه مـرئ خـپـسه کـښېـنـاسـتـه نـو پـه وار خطـايـئ کـښې ئـې بې اخـتـيـاره د وفـا لاس پـه خـپـلـو لاسـونـو کـښې اونـيـوؤ ـ وفـا يـو دم ورتـه پـه بـرنـدو سـتـرګـو اوکـتـل او خـپـل لاس ئـې تـرې نـه پـه جک سره خـلاص کـړو ـ
,, فـريـده مـۀ هيـروه چې يـو هـلـک د يـوې جيـنـئ لاس هېـڅ کـلـه نـۀ شي نـيـوے عېب وي ، ګـنـاه وي ،،
فـريـد دا وخت مـخـتـلـفـو کېـفـيـتـونـو زورلـو ، کـچـه هم ؤ، اراده ئـې هېـڅ کـلـه د وفـا د لاس د نـيـولـو نـۀ وه ـ مـلامـتـه هم ؤ او څـۀ پـاؤ نـيم پـاؤ بـر هم هم ـ شـايـد د بې وقـعـتـئ احساس ؤ ـ او زړۀ ئـې درزيـدو کـه درزيـدو مـخ ئـې مـسلـسل بـل خـوا اړولـے ؤ ـ
,, بـابـا جـان کـوم ځـائـے د کـالـج جوړولـو لـپـاره زمـکـه اخـلي ،، وفـا تـپـوس اوکـړو ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,,ښارکښې ،،د فریدپه لهجه کښې داسې ناراضګي ښانې وه ـ
,, خبره ښوې ده ؟ ،،
,, او ـ ـ ـ بس څۀ کاغذي کاروائي پاتې ده ،،
څۀ شېبه پس فرید تپوس اوکړو ,, وفا ! د ایم ایس سي نه پس دې څۀ ارادې دي ؟ ،،
د وفا په مخ ښکلې ښان مسکا اوځلیده
,, خوبونه خو مې ډېر لوئې دي خو د داجي تکلیفونو ته مې نور نۀ شم کتے ـ اوس هم د کالج خرچې ډېرې دي ـ د ریحان آباد نه بهر هم دے ګو که ډېر لرې نۀ دے خو ـ ـ ـ ـ ،،
د فرید زړۀ څړیکه اوکړه ,, وفا تـــۀ مـــونـــږ پـــردي ګڼې ؟ ما خو پرېږده ـ بابا جان ستا څۀ نۀ لږي ،،
وفا فرید ته سترګې ورپورته کړې ,, د بابا جان مینه او ډاډ که نۀ وے نو زۀ تر دې حده هم نۀ ښوم رارسیدے ـ د بابا جان د شخصیت بې ښمېره اړخونه دي فریده ! چې تشریح ئې صرف وخت کولے شي ـ زۀ او تۀ نه ،،
,, وفا ! تۀ په بابا جان ډېره ګرانه ئې ،،
,, بابا جان په ما هم ډېر ګران دے ،،
فرید وئیل غوښتل چې په ما هم ډېره ګرانه ئې خو بس غلے پاتې ښو ـ ډېره ګرانه وه ـ اوس ئې د اظهارونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مظهارونو نه پخه توبه کړې وه ـ د وس خبره ئې نۀ وه ـ
,, چرته څۀ وخت به مور جانې ته غلي غونډې اووایم ـ ,, فرید زړۀ کښې اووې ـ

O

,, ګل لالا ـ ـ ـ ـ ګل لالا ،، امبر د فرید په کمرې نیغه رانوته ـ
,, اں هں ،، فرید اخبار په میز کیښو او امبر ته متوجه شو ـ
,, زما خور خو نن ډېره خوشحاله ده ،،
,, ګل لالا ! ډېره نه ـ زۀ نن ډېره زیاته خوشحاله یم ـ زما خو به د زړۀ ارمان پوره شي ،،
,, ښه نو وایه کنه زما ځان زما ځیګر خورې ،،
,, داسې در ته چرته وایم ـــ ـ زما متهائي کومه ده ؟ ،،
,, واه ـ ـ ـ دا هم عجیبه ده ـ ارمان ستا د زړۀ پوره کیږي او متهائي زما نه غواړې ـ هں ؟ ،،
,, تۀ نۀ پوهیږې ـ ـ ـ ـ ،، امبر په شوخۍ سره سر اوخوځولو ـ
,, ښه ځه زۀ درنه یو تپوس کوم ـ تاته زما وفا باجي څنګه لګي؟،،
فـــرید خو لکه چې سم د خوبه رابېدار شو ـ اوس په خبره څۀ څۀ رسیدو ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, څهٔ مطلب ؟ څنګه څنګه لګي ـ ـ ـ ؟
،، فريد هسې تندے داسې تريو شانې کړو
,, صفا صفا اووايه ،،
امبر مسکئ وه ، قدرې سوچ کولو نه پس
ئې اووې ,, اوس به
دې کور ته زما بهابهي راځي ـ زمونږ
کور خو به لا ښائسته شي کنه ګل لالا ،،
فريد خبرې ته رسيدو خو نور وضاحت ئې
هم غوښتو ، مخ ئې ځليدو ، غوړيدو
خوشحالي وه دومره ډېره چې ـ ـ ـ ـ
,, امبر ! خبره دې بيا هم پوره اونهٔ
کړه ،، فريد ځان داسې مرور غوندې ببر
غوندې کړو ,, ستا مې دا خبره بالکل
نهٔ ده خوښه ـ ښه ،،
,, او ما چې ستا نه تپوس اوکړو نو تا
ئې ماته جواب راکړو ؟،، امبر په تشو
لاسونه کېښودل ـ
,, هم م م ،،فريدځان داسې ناجانه
غوندې کړو ,, ښهٔ ده ـ د نورو
جينکو په شان ده او بس ،،
,, بس ؟ ،، د امبر په سترګو کښې شوخي
ځليده
,, او ـ ـ ـ بس ،، فريد داسې بې
پروا غوندې انداز کښې اووې
,, وختي مې بابا جان او مور جانې
خپلو کښې څهٔ خبره کوله ـ څوک جينئ ئې
درته خوښه کړې ده ،،
,, څوک ده ؟ ،، د فريد غوږونه
اودريدل ـ مينه کښې سړے انديښمن هم
لږ خو نهٔ وي ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, پـتـه نـشتـه ـ څـوک ده ،، اوس امـبـر ځـان نـاجـانـه کـړے ؤ ـ
,, امـبـر ! ،، د فـریـد انـداز تـنـبـیـهـي ؤ
,, څۀ مـطـلـب ، پـتـه نـشتـه ، څـوک ده ،،
,, د مـشرانـو فـېصلـې دي ګـل لالا ،، امـبـر پـه قـلاره قـلاره اووې ,,مـاتـه خـو مـې بـس بـهـابـهـي پـکـار ده ،،
,, او زمـا خـوښـه نـا خـوښـه ؟ ،،
,, څۀ وئـیـلـے شم ،،
,, تـا د وفـا پـحقـلـه تـپـوس کـړے ؤ ،،
,, او ـ ـ ـ کـړے مـې ؤ ،، د امـبـر لـهـجـه کـښې هـم هـغـه شان بـې نـیـازي وه ـ
,, خـوښـه مـې ده ـ ـ ـ ـ ،، فـریـد وسلـه اوغـورځـولـه
,, زمـا هـم خـوښـه ده ،، امـبـر مـسلـسل ځـان نـاجـانـه کـړے ؤ ـ
,, امـبـر ،، فـریـد اوغـرمـبـېدو او امـبـر پـه کـړس کـړس پـه خـنـدا شـوه
,, ګـل لالا ! دومـره کـم عـقـل خـو نـۀ ئـې ـ ـ ـ ـ خـو دا نـن ولـې ـ ـ ـ ـ ـ ـ ؟
ګـل لالا ! بـابـا جـان د وفـا ذکـر کـولـو ـ خـو لا ئـې د ارسلا کـاکـا سره خـبـره نـۀ ده کـړې ـ اول بـه ستـا نـه تـپـوس کـوي ،،
,, د دیـارلسو کـالـو بـوډئ ـ ـ ـ ـ ـ
،، فـریـد امـبـر د غـوږونـو نـه اونـیـولـه ـ
,, دا دومـره استـاذئ دې چـرتـه زده کـړې دي ،،
,, ښـه نـو دا مـې انـعـام دے ،،
,, ستـا نـه خـو مـې سر ځـار شه ،، اوس ئـې د پـوزې نـه اونـیـوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, ګل لالا ! زما خو تادي شوه ـ وفا باجي ته مې اووايم؟ ،،
,, نه ـ ـ ـ نه ـ ـ ـ نه ،، فريد تندے ګونجې کړو ,, شش ـ ـ ـ دا د مشرانو خبرې دي ـ خيال کوه ـ کار به راله اوګورې ،،
امبر په خندا وه ,, ګل لالا ! ښۀ ډارن ئې ښۀ ،،
د خوشحالئ يو دلربا احساس ـ فريد څۀ په نورو نورو جهانونو ګرځولو ـ

O

د دلاور خان زلمي توب په ريحان آباد کښې د ظلم نوي نوي بابونه ليکل ـ ريحان آباد څۀ ، دلاور خان نورې ملحقه علاقې هم د خپلې خانئ د اثر لاندې راوستلو خوبونه ليدل ـ د ځان او مال ويره خو د ريحان آباد د خلقو سره د مخکښې نه وه ـ اوس په عزت هم ويريدل ـ د عياش او بدقماش دلاور خان زړۀ د کانړي ؤ ـ د ريحان آباد اوسېدونکي نن هم بې نوا وو ـ نوے کهول ئې هم ګونګ او بې ژبې ؤ ـ د خانانو ويره ورته ورثې کښې رسېدلې وه ـ شاذ و نادر به که چا چرته جرات اوکړو او ژبه به ئې اوخوځوله نو نورو ته به د عبرت نشان جوړ شو ـ او د باقي خلقو ژبه به لا په تالو پورې اونخښته ـ د خان ګل لالا د زلمي زوئے ګناه صرف دومره وه چې دلاور

(c) ketabton.com: The Digital Library

خـان تـه ئـې پـه يـو مـوقـع ابـغ نـېغ جـواب ورکـړے ؤ ـ نـو بـيـا څـهٔ وو دلاور خـان پـه خـپـل اس پـوريِ تـړلـے ؤ او د ريـحـان آبـاد پـه لارو کـوڅـو کـښـې ئـې راکـاږلـو ـ خـلق ئـې څـهٔ پـټ پـنـا او څـهٔ ښـکـاره پـه تـمـاشـه وو ـ انـديـښـمـن انـديـښـمـن او سـاه ختـلـي ـ خـلقـو خـپـل مـاشـومـان کـورونـو کـښـې پـټ کـړل ـ د غـېږيِ د مـاشـومـانـو پـه مـخـونـو ښـځـو خـپـل څـادرونـه خـوارهٔ کـړل خـو تـمـاشـه بـهـر حـال ټـولـو کـولـه ـ دلاور خـان پـه اس سـور د خـپـلـو سفـاکـو تـاثـراتـو سـره دنـګـه غـړی د ريـحـان آبـاد پـه لارو کـوڅـو کـښـې د خـلقـو پـه زړونـو کـښـې خـپـل دهـشـت تـازه کـولـوـ د خـان ګـل لالا زوئـے هـلـه پـريـښـودے شـو چـې دومـره ځـان پـکـښـې پـاتـې شـو چـې ايـلـه سـاه ئـې اخسـتـه ـ د هـغـې نـه پـس خـان ګـل لالاد خـپـلـو ټـولـو وړو لـويـو سـره د ريـحـان آبـاد نـه کـډه اوکـړه ـ چـرتـه لاړو؟ ددې نـه هـېڅـوک خـبـر نـهٔ شـو ـ د ريـحـان آبـاد اوسـيـدونـکـي د خـپـلـې ژبـې د پـورتـه کـولـو پـه چـل نـهٔ پـوهـېدل ګـو کـه ځـنـې کسـانـو اوس څـهٔ پـټ پـنـا خـپـل وس او حـرکـت کـولـو ـ بـخـت عـالـم کـاکـا د ودود صـېب سـره نـاسـت ؤ ـ څـو کـسـان ورسـره نـور هـم وو ـ

بـخـت عـالـم کـا کـا وئـيـل ,, ډيـره ګـرانـه شـوې ده وروره ! ژونـدي يُـو خـو د ژونـدو پـه شـان نـهٔ يُـو ـ څـهٔ لاره خـامـخـا پـکـار ده ،،

ودود صـېب سر اوخـوځـولـو ,, ښـهٔ ده چـې دغـه احسـاس خـو درتـه اوشـو ـ ډيـر پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـاخيـر سره سهي ـ بـهر حال ديـر آيـد
درست آيـد ـ اوس تـاسو څۀ سوچ کـړے دے ؟
،،
بـخت عـالـم کـاکـا هېڅ تـوقف اونـۀ کـړو،
اوئـې وې ,, بـس چې پـه هره ځي ـ نـوره
غلامـي نـۀ کـوؤ ـ مـړۀ بـه شو کـنـه ـ مـړۀ
دې شو ،،
ودود صېب بـې اختـيـاره مسکے شو ,, هم
دغـه خـو زمـونـږ مسئلـه ده يـا بـيـخي چپ يُـو
، هېڅ نـۀ وايـو او يـا جذبـاتـي او د عقـل
نـه بـالا فـېصلې کـوؤ ـ بـې مـوقـعې ، بـې
مـحلـه او بـې فـائـدې ،،
ودود صېب لـږ شان تـوقف اوکـړو او بـيـا
ګـويـا شو ,, اوس چې تـاسو يـوه فـېصلـه
کـړې او زړۀ مـو مـنـلې ده نـو د حکمت
جامـه ورواچوئ ـ ستـاسو ړونـد او جذبـاتـي
قـدم بـه پـه ريـحان آبـاد کښې نـور هم
تـورتـم جوړ کـړي ـ داسې نـتـيجه بـه
پـرېږدي چې د وګـړو پـه زړونـو کښې بـه د
پـاسېدو هڅو تـصور ختم کـړي ،،
,, نـو بـيـا څۀ کـول پـکـار دي ـ زمـونـږ خو
بـرداشت ختم شوے دے،، دبـخت عـالـم کـاکـا
سره جوخت نـاست زلـمي پـه کـلـکه لـهجه کښې
اووې ,, زمـونـږ پـه وړانـدې زمـونـږ د
سپـين روبـو مشرانـو بـې عزتـي کـيـږي ،
زمـونـږ خو خېر دے مـونـږ خو هڅو پـه شمېر
کښې نـۀ يُـو ـ خدائے دې نـۀ کـړي سبـا ـ ـ
ـ ـ ،، زلـمي خبـره اودرولـه ، اواز ئـې
درونـد غونـدې شو ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

،، په يو ورځ هېڅ نـۀ کـيږي ــ ،، ودود صېب په نـرمـۍ سره اووې ،، د عمرونـو عمرونـو کـوتـاهـيـو ازالـه يـو دم نـۀ شي ــ وخت خـامخـا غـواړي ــ تـاسو خـپل عمل پـه يـو څـو مـرحـلـو تـقـسيم کـړئ ــ څـومـره کـسانـ دي چې سـتـاسو د سوچ سره مـلـګري دي ؟ مـکـمل مـلـګري ! ،،

،، لـږ دي ــ د ګـوتـو پـه شمېر دي ،، بـخت عـالـم کـاکـا اووې

ودود صېب پُـر خـيـال انـداز کـښې ســـــر اوخــــوځـــولــــو ،، جــذبـــــاتـي کـيږئ مـه ــ ددې پـېدا شوي سوچ او احساس قـدر اوکـړئ ، پـالـنـه ئـې اوکـړئ ــ پـه زړونـو او ذهـنـونـو کـښې ئې اوکـړئ نـو بـيـا بـه د وخت سره سره تـاسو تـه د خـپـل طـاقـت احساس خـامخـا کـيږي او هـر کـلـه چې تـاسو ددغه سوچ پـه زرغـونـولـو کـښې کـامـيـاب شوئ نـو اوګـڼـئ چې هـر تـورتـم تـه مـو د نـمـر مخ اوښودلـو ــ لا مـونږ د تـيـارۍ پـه حـالـت کـښې يُـو او تـيـاري پـه خـامـوشۍ سره کـيږي ، پـه يـقـيـن او تـسلـسل سره کـيږي ــ خـپـلـو زلـمـو تـه ډاډ او مـيـنـه ورکـړئ د هـغـوي پـه صلاحـيـتـونـو اعـتـمـاد اوکـړئ او کـار تـرې واخـلـئ ــ زمـا يـقـيـن دے چې سحر نـيـزدې دے ــ ډېـر نـيـزدې ،،

،، مـونږ دې نـۀ يُـو خو بس دغه سحر دې راشي ،، زلـمـي اووې

ودود صېب مسکـے شو ،، کـه خدائـے کـوي تـاسو بـه دې سحر تـه پـخـپـلـه هـر کـلـے وايـئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ د شپې آخر دے ګرانه ، د تیارې زور
په ماتیدو دے ــ یقین ساتئ ،،

امبر به د وفا سره شرارتونه خو هسې هم کول خو نن ئې ورانه په دې راغلې وه چې نن ورته امبر د ,, وفا باجي ،، په ځائے ,,وفا بهابهي ،، وئیلي وو ــ د امبر سره د وفا هم مینه ډیره وه نو ځکه به ئې ورسره د وړې وړې خبرې نه هم قیصه جوړوله خو نن خو ئې خبره بیخي څۀ بـــدلـــه شان کړې وه ــ د وفـــا بـــاجي په ځائے وفا بهابهي ــ ــ ــ وفا په حېرانی سره ورته اوکتل ــ

,, څۀ ــ ــ ــ څۀ ــ ــ ــ ؟ څۀ دې اووې ؟ ،،

امبر بیخي ځان ناجانه کړو ,, وفا با ــ ــ ــ جي ،، د ,,با،، او ,,جي،، په مېنځ کښې ئې یوه معني خیزه خلا جوړه کړه او په معصومیت سره ئې اووې ,, خولۀ مې خطا شوه وفا با ــ ــ جي،،

وفا د غور نه اونیوه ــ ,, ستا او خولۀ خطا کېدل ،،

د امبر زړۀ خو غوښتل چې ورته صفا صفا اووائي ــ د خپلې وفا باجي نه هم تپوس اوکړي چې ستا څۀ خوښه ده ؟ خو بس چُپ پاتې شوه ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, نــو کـه بـهـابـهـي درتـه وايـم نــو ځـۀ قـيـامـت بـه راشـي ،، امـبـر پـه مـعـصـومـيـت سـره وفــا تــه اوکـتـل ــ
,, امـبـر ــ ــ ــ ،، وفــا امـبـر تـه بـرنـد اوکـتـل ,, دا دربـانـدې نـن ځـۀ پـيـريـان راغـلـي ، بــاجـي ــ ــ ــ صرف بــاجـي ــ ــ ښـه ،،
,, ښـه نــو غـوږ خـو مـې پـرېـږده کـنـه ،، امـبـر ورتـه داسـې مـرور شـان اوکـتـل ــ غـوږ ئـې پـرېـښـودے شـو ــ ځـۀ د اخـوا دېـخـوا خـبـرو نـه پـس امـبـر بـيـا شـوخـي اوکـړه ــ ,, ښـه ځـه ټـيـک ده وفـا بــاجـي خـو کـه دا دواړه نـومـونـه ګډ کـړم خـپـلـه کـښـې نـو بـيـا ؟ بــاجـي او بـهـابـهـي يــو ځـائـے ! بـهـابـهـي جـي ! ،،
,, امـبـر ،، امـبـر تـه د نـور کـلـه پـه شـان وړومـبـے وارنـنـګ مـلاؤ شـو ــ
,, خـيـر دے کـنـه ،، امـبـر يــو قـدم شـاتـه لاړه ــ
,, امـبـر ــ ــ ــ ،، دويـم وارنـنـګ ــ د وفــا لـهـجـه سـنـجـيـده وه ــ
,, بـهـابـهـي جـان ،، امـبـر بـيـا پـه شـوخـۍ سـره داسـې نـازولـي اووې خـو يــو قـدم ئـې بـل هـم پـه شـا ضـرور ورسـره اخـسـتـے ؤ ــ
,, اودريـږه زمـا نـيـا ،،
خـو امـبـر اوس پـه کـمـره کـښـې چـرتـه وه چـې پـه پـنـجـه کـښـې بـه راتـلـه ــ د مـنـډې خـو تـکـړه وه ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــر

د امبر فطرت هم داسې ؤ ــ خوږ او مینه ناک ــ ګرانه هم په ټولو وه ــ

O

ودود صېب سحر د ناشتې نه پس برآمده کښې کرسۍ کښې ډډه وهلې ناست ؤ ــ اخبار ئې کتو ــ
په امبرخو دې خبرې لا ناوخته کړے ؤ چې څو ورځې پس هغوي
خپل کلي ، ګل کلي ته روان دي ــ څهٔ چهټیانې هم کمیدې او څهٔ ودود صېب چې په ښار کښې کومه زمکه اخستې وه په هغې باندې د کالج د تعمیر کار هم په تیزۍ سره جاري ؤ ــ خو امبر خو نور څهٔ کرل او ریبل ــ د هغې په زړهٔ کښې دا ارمان اوړیدو را اوړیدو چې بس یو ځل په ډکه خولهٔ وفا ته بهابهي اووائي او هغه ورته اونهٔ قهریږي ــ نو بیا څهٔ وو ، ودود صېب چې خبریدو نو امبر خلق راټول کړي وو ــ دوه کټونه د ودود صېب د کرسۍ نه یو خوا بل خوا واچول شول او لښکر ترې محاصره اوکړه ــ ودود صېب په حېرانۍ سره سر راپورته کړو او د تپوس کولو په انداز کښې ټولو ته اوکتل ــ
سیکنه مسکۍ شوه ,, امبر څهٔ خبره راوړې ده ، تاسو سره ئې کوي ،،
,, ام هم ،، ودود صېب اخبار بند کړو
,, بسم الله ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, هسې بـابـا جانـه ! د ګل لالا د كـويـژدن دپـاره روانـه يم ، مـا وې ښۀ ده كـه تـاسو هم راځئ ،، امـبـر پـه معصوميت سره اووې او ودود صېب بې وار او بې اختيـار اوخنـدل ، فـريـد قـدرې غلـے غلـے نـاست ؤ خو د امـبـر پـه انداز او خبـره ئـې پـه شونډو بې قـابـو شان مسكا خوره شوه ــ سكيـنـه خو هسې هم تـرې ځـاريـده ــ ودود صېب پـه ميـنـه اووې ,, ستـا پـه موجودګى كښې زمـونږ څۀ ضرورت دے ــ خو لـږ صبـر ښۀ نـۀ دے ؟ ،،

,, نـه كـنـه بـابـا جانـه ! ،، امـبـر نـاز او اصرار اوكـړو ,, تـــاسو سوچ خو اوكـړئ كـنـه څومـره خوشحالي بـه جوړه شي ــ

,, نـن سبـالـږ پـه منـډو يم بـچے! ښۀ نـه ده چې لـږه سـاه ورتـه واخلم ،،

,, پـلـيـز بـابـا جانـه ! وادۀ تـه سـاه واخلـئ خېر دے خو كـويـژدن دې اوس اوشي ــ ،،

,, مـور جانـې تـۀ هم څۀ نـۀ وائې ,, امـبـر سكيـنـې تـه اوكـتـل ، انـداز داسې ګيلـه من غونـدې ؤ ــ

سكيـنـې اووې ,, ستـا بـابـا جان كـلـه ستـا خبـره غورځولې ده ــ چې زمـا ضرورت بـه پـېښېږي ،،

,, ددې مطلب دا دے چې رعايت نـۀ ملاويـږي ،، ودود صېب مسكے شو ــ ,, ښۀ ده ، زۀ بـه مـاښام تـه د ارسلا جان سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوګـورم، د خـوشحـالـۍ خبـره ده هم نـن سهـي ،،
د خـوشحـالـۍ د یـونـوي شـان احسـاس نـه د ټـولـو مـخونـه ځـلیـدل ـ هم هغـه وخت بـهـر ګـېټ پـه زوره زوره اووهلـے شـو او بـیـا ورپـسې زر پـه ګـېټ کـښې لـګـېدلـې کـړکـۍ نـمـا دروازه چـې پـه کـنډې سره بـنـد وه بـېرتـه شـوه او څـو کسان رانـنـوتـل ـ سرور خـان ، دلاور خـان او ورپـسې د ټـوپـکـو ، طمـاچـو سره مـلا تـړلـي خوشامـدګـر ، یـو ، دوه ، درې ـ ـ ـ پـوره لـس کـسان وو ـ
ودود صېب د خپـل ځـائـے نـه پـاسېدو پـه مخ ئـې بـرهمـي ښکـاره مـحسوسېده ـ سرور خـان او دلاور خـان سره د خپـلـو کسانـو وړانـدې راغلـۀ ـ ودود صېب پـه دالان کـښې قـدم کـېښـود ـ
سرور خـان طمـاچـه پـه لاس ، پـه سیـنـه کـښې ډډ ودود صېب تـه مـخـامـخ اودرېـدو ـ پـه مخ ئـې د تـکـبـر او حقـارت رنـګـونـه خـوارۀ وو ـ
,, ودوده ! دومـره صبـر سرور خـان هیـڅـا تـه نـۀ دے کـړے څـومـره چې تـاتـه ـ خـو نـن سرور خـان خپـلـه خـانـي دلاور خـان تـه سپـاري او د دلاور خـان پـه خـانـۍ کـښې نـیـمګـړتـیـا سرور خـان نـۀ شي زغملـے ـ نـن وخت نـۀ سـتـا سره شـتـه او نـۀ زمـا سره ـ نـن درنـه آخري ځـل تـپـوس کـوم ـ ډېـر پـه سوچ سره جـواب راکـړه ـ او یـا نـا ،،
ودود صېب پـه غرئـیـزه خـامـوشـۍ سره د سـرور خـان پـه ستـرګـو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې کتل ـ
ودود صېب د سرور خان خبره نظر انداز کړه ,, زما کور ته بې تپوسه رانـنوتلے ئې سرور خانه ! ډېر بې پښتو کار دې کړے دے،، د ودود صېب لهجه قطعي او قلاره وه ـ
,, پښتو خلق د سرور خان نه زده کوي ودوده ! ،، سرور خان خپل سر ته د لويئ سره حرکت ورکړو ـ ,, ډېرو کتابونو ستا مازغهٔ خراب کړي دي ـ زهٔ ګورم چې ستا لاس زما طرف ته په بل بل رنګ راغزيږي زما دخبرې جواب راکوه ،،
,, جواب ما پخوا درکړے دے ،، ودود صېب په کلکه لهجه کښې اووې ,, د سوچ کولو وار ستا دے ـ نيمه زمکه ستا شوه او نيمه زما خو په دې شرط چې زهٔ به دلته سکول او کالج جوړوم،،
,, سکول او کالج جوړوې ،، سرور خان اوغرمبېدو ,, او که د سرور خان ګريوان ته لاس اچوې ،،
,, ما خپله خبره اوکړه ،، ودود صېب په ډېرې سنجيدګئ سره اووې ـ
,,دا ستا آخري خبره ده ؟ ،، سرور خان د طماچې والا لاس اوچت کړو ـ
,, او ،،د ودودصېب لهجه قطعي وه ,, دا زما آخري خبره ده ،،
فريد ته د صورتحال د بدليدو احساس ډېر په شدت سره اوشو معامله انتهائي سنګينه او نازکه وه خو چې څنګه وړاندې راغے نو د سرور خان کسان ترې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـه چـاپـېـر تـاؤ شـول ــ دلـتـه دے د هـغـوي
پـه ګـرفـت کـښې راغـے نـو هـلـتـه د سـرور خـان
د طـمـاچـې نـه ګـولـۍ اووتـه ، ورپـسې بـلـه ،
ورپـسې بـلـه ــ ــ ــ ــ !
د ودود صـېـب د سـیـنـې نـه ویـنـې بـې واره
دانـګـل ــ ــ ــ د ودود صـېـب لاس او قـدم چې
د سـرور خـان طـرف تـه پـورتـه کـېـدهٔ نـو د
سـرور خـان ګـوتـې یـو ځـل بـیـا د طـمـاچـې
مـاشې تـه زور ورکـړو ، یـوه بـلـه ګـولـۍ د
ودود صـېـب د سـیـنـې پـه لـور لاړه ــ
,, مـه ظـالـمـه ! ،، سـکـیـنـه پـه چـغـو چـغـو
وړانـدې راغـلـه ــ
خـو پـه ظـالـم کـښې تـرس چـرتـه وي ، دا
واري دلاور خـان لاس سـم کـړو یـو ډز ، بـل
ډز سـکـیـنـه زړهٔ نـیـولـې پـه زمـکـه کـښېـنـاسـتـه
ــ
د فـریـد دنـګـه ځـوانـي د سـرور خـان د بـې
رحـمـه ، بـې ضـمـیـره خـانـۍ د تـورو علامـتـونـو
ګـرفـت کـښې غـورځـېـده را غـوځـېـده ــ
ودود صـېـب پـه زمـکـه پـرېـوتـو ــ امـبـر پـه
زوره زوره ژړل ــ چـغـې ئـې وهـلـې ,, وه
بـابـا جـانـه ! وئ مـورې کـنـه ،،
فـریـد هـم هـغـه شـان د لـسـو کـسـانـو پـه ګـرفـت
کـښې پـرړیـدهٔ ــ ,,پـریـږ مـې دئ ،، فـریـد
یـوه چـغـه اوکـړه ,, سـرور خـانـه اخـوا کـړه
دا سـپـي دې ــ مـاتـه رامـخـامـخ شـه ــ بـې
غـېـرتـه ، بـزدلـه ،،
,, اوئـې تـړئ ،، د دلاور خـان لـهـجـه سـړه
وه ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د امـبـر چـغـو آسـمـان راغـورځـوؤ ـ کـلـه بـه
د مـور پـه مـړۀ وجـود ورپـرېـوتـه او کـلـه د
پـلار ـ ،، وه مـور جـانـي سـتـرگـې اوغـوړوه
ـ يـه بـــــابـــــا جـانـه ! مـا سـره خـبـرې
اوکـړه کـنـه ـ گـوره کـنـه سـتـا امـبـر ژاړي
ـ
بـابـا جـانـه ـ ـ ـ ـ ! ،،
امـبـر پـاسـېـده ـ د لـېـونـو پـه شـان ئـې
اخـوا دېـخـوا نـظـر زغـلـولـو ـ بـيـا ئـې يـو
خـوا مـنـډۀ کـړه او پـه زمـکـه پـروت يـو غـټ
شـان کـانـړے ئـې پـه لاس کـښـې راواخـسـتـو او
پـه پـوره زور سـره ئـې پـه دلاور خـان
ورگـوزار کـړو ـ کـانـړے عـېـن د دلاور خـان
پـه تـنـدي لـگـېـدلـے ؤ ـ سـره سـره ويـنـه د
دلاور خـان پـه مـخ رامـاتـه شـوه ـ ډېـر پـه
قـهـر سـره ئـې امـبـر تـه اوکـتـل ـ دا خـو ئـې
هډو پـه گـمـان کـښـې نـۀ وه ـ يـو تـالـي ثـټ
د امـبـر طـرف تـه حـرکـت کـولـو خـو دلاور خـان
د لاس پـه اشـاره مـنـع کـړو ـ
فـريـد مـکـمـل بـې وسـه ؤ ـ پـښـې لاسـونـه ئـې
تـړلـي شـوي وو ـ د زخـمـي مـار پـه شـان
تـاويـدو راتـاويـدو ـ د غـصـې او غـم شـدت
ئـې خـدوخـال وران کـړي وو ـ سـتـرگـې ئـې
تـکـې سـرې وې ، لـکـه سـکـروټـې ـ خـو بـې وسـه
ؤ بـېـخـي بـې وسـه ـ
د دلاور خـان پـه مـخ د تـنـدي نـه رامـاتـه
ويـنـه اوس هـم بـهـېـده ـ خـو
اوس ئـې پـه مـخ د غـصـې مـعـمـولـي غـونـدې
تـاثـر هـم نـۀ ؤ ـ ډېـر پـه شـېـطـانـي نـظـر ئـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــــر

امبـر تـه کـتـل ـ یـوه سفـاکـه او وحشیـانـه مُسکـا ئـې پـه شونـډو غزیـده راغزیـده ـ یـو دم د فـریـد لـمبـه لـمبـه حـواسو تـه عجیـبـه انـدیـښنـې راپـریـوتـې ـ نـاڅـاپـي یـو زړۀ تـه راتـلـونـکي خیـال اولـړزولـو ـ اوس ئـې د مـخ درشتـي او سختـي چـرتـه بـل خـوا تـلـې وه ـ یـوه عجیـبـه شان بـې وسي ئـې پـه سرو سرو سـتـرګـو کـښې اوښکـې اوښکـې اوغزیـده ـ اوس ورسره صرف د خـپـلـې خور د تـحـفـظ خیـال ؤ ـ د مـکمل تـحـفـظ خیـال ـ امـبـر تـه ئـې پـه اوتـرو سـتـرګـو اوکـتـل ـ هغـه اوس هـم ژړیـدلـې ، قـهـریـدلـې زمـرئ زمـرئ ولاړه وه ـ پـه دواړو لاسونـو کـښې ئـې کـانـړي نـیـولـي وو او دلاور خـان تـه ئـې داسې کـتـل لـکـه چې وئـیـل ئـې ورتـه چې سر دې لا روغ دے ، سم نـۀ دے مـات شوے ـ دلاور خـان هم هغـه شان پـه شیـطـانـي سـتـرګـو امـبـر تـه څیـر ؤ ـ

فـریـد پـه ژړا شو ,, امـبـر ! زمـا خـورې دلـتـه راشه ، زمـا خـوا تـه ، د خـپـل ګـل لالا خـوا تـه ،،

خـو امـبـر خـو پـه جـنـګ ولاړه وه ـ

د کـافـي خـامـوشئ نـه پس یـو دم د دلاور خـان شونـډې اوخـوزیـدې ,, جـیـنـئ ! دا ګـوزار دې پـور شو پـه مـا او دلاور خـان هېڅ کـلـه پـه څـان بـانـدې د چـا بـدل نـۀ پـریـږدي ـ دغـه قـرض بـه دې خـامـخـا لـنـډوم ـ خـو لا ئـې وخت نـۀ دے ـ لا دې وي ـ ـ ـ لا ـ ـ ـ ـ ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرور خان فرید ته مخ ور واړولو ,,
اوس د هر څۀ تۀ مالک ئې ــ اوس ستا
خوښه ده ــ که عقل درکښې وي نو کومه
خبره دې چې پلار نۀ منله تۀ ئې اومنه
ــ او کۀ نه تۀ دې هم د پلار په شان ئې
نو د ژوند نه به لرې چرته ژوندے ئې ــ
وخت به درسره صلاح کار کړم خېر دے ،
سوچ پرې اوکړه ،،
سرور خان او دلاور خان کنډرې اوکړې او
د خپلو کسانو سره واپس روان شول ــ
امبر د لاسونو نه کانړي اوغورځول او
رامنډه ئې کړه او د فرید سره خوا کښې
کښېناسته او د هغۀ پښې لاسونه ئې ازاد
کړل ــ غصه ، صدمه ، بې وسي ــ فرید
خپل یو لاس په زمکه اولګولو او ژوبل
ژوبل راپاسېدو ــ امبر ورتر غاړه وته
ــ
,, ګل لالا ــ دا څۀ اوشو ــ ــ ــ بابا
جان خو اوس اوس زمونږ سره خبرې کولې
ــ خندل ئې او مور جاني ــ ــ ــ ــ ــ ،،
امبر په ژړا کښې اووے ــ
,, مۀ ژاړه امبر چپ شه ،، فرید، امبر
خپلې فراخې سینې ته جوخته کړه ــ
,, خپله خو ژاړې ــ زړۀ دے څۀ کانړے خو
نۀ دے ،،
دواړه ورور خور غاړه غټې وو ــ دواړو
ژړل ، ښۀ ئې ژړل ، زړونو ئې نۀ منله
ــ خو د حقیقت نه انکار هم نۀ شو کېدے
ــ مور پلار ئې په وینو کښې لت پت
پراتۀ وو ــ فرید او امبر ئې حق بق

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوا ته کښېناستل ـ د سکینې په مخ حېراني او معصومیت نقش وو ـ د ودود صېب سپینې جامې ټولې په وینو سرې وې ـ فرید ئې په رپېدونکو لاسونو په تندي ویښتهٔ سم کړل ښکل ئې کړهٔ او په ورکه ورکه شان لهجه کښې ئې اووې ,, بابا جانه ! تاسوخو مینه ویشله ـ دا ولې ؟ تاسو د چا سره څهٔ بد کړي وو،،
فرید څهٔ ساعت ډېر په مینه او حسرت سره د ودود صېب مخ ته کتل او د زمکې په سینه باندې بهیدلې د هغهٔ په وینه کښې ئې لـــکـــه د خــوب پـــه عـــالـــم کښې لاس وهلو ـ د یـــــو قیامتي خاموشئ نه پس ئې شونډې اوخوځیدې ـ ,, بابا جانه ! د سرور خان او دلاور خان خاني لاړه ـ ستا د مینې قسم چې لاړه ـ ستا د ظرف قسم چې لاړه ـ سرور خان او دلاور خان خطا شول ـ ژوندے ئې پرېښودم اوس خو ـ ـ ـ ـ ،، د فرید خبره نیمه پاتې شوه ـ د چا د موجودگئ احساس ورته شوے ؤ د امبر او د هغهٔ نه علاوه د نور چا د موجودگئ احساس ـ فرید سر پورته کړو ـ د علاقې تهانړېدار په څهٔ فاصله کښې د خپلې نفرئ سره ولاړ ؤ ـ
فرید اودرېدو ـ تهانړېدار په خپلو ووړو ووړو دنیادارو سترگو فرید ته په غور کتل ـ ,, ځوانه تهٔ به زمونږ سره تهانړې ته ځې،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

فـریـد پـه حيـرانـۍ سره تـهـانـيـدار تـه اوکـتـل ,, ظـالـمـانـو د خدائـے خـاطـر اوکـړئ ـ زمـا مـور پـلار مـړۀ پـراتـۀ دي او سـتـاسـو قـانـون پـه سر سـور دے ـ لاړ شئ کـۀ وس کـښـې مـو وي د سرور خـان نـه تـپـوس اوکـړئ ـ چـا چـې دا قـيـامـت پـه مـونـږ راوسـتـلـے دے ،،

د تـهـانـيـدار پـه مخ د بـې حسۍ نـه عـلاوه بـل هـيـڅ تـاثـر نـۀ ؤ ـ ,,حـراست کـښـې ئـې واخـلـئ ،، تـهـانـيـدار سپـايـانـو تـه اوکـتـل ـ

فـريـد ډيـر پـه بـې يـقـيـنـۍ سره ورتـه کـتـل ,, سـتـا مـازغـۀ خـو نـۀ دي خـراب شـوي ؟ ،، ,, مـازغـۀ سـتـا ټـيـک نـۀ دي ، واچـوئ ورتـه هـتـکـړۍ ،،

سپـايـان د فـريـد نـه تـاؤ شـول ـ پـه داسې انـداز لـکـه چـرتـه يـو ډيـر خطـرنـاک مـجـرم ګـرفـتـاروي ـ د حيـرت انـتـهـا وه ـ فـريـد نـۀ پـوهـيـدو چې دا څـۀ چـکـر دے ـ زمـا لاسـونـو تـه ولـې هـتـکـړۍ اچـوي ؟ هسې نـه سرور خـان ـ ـ ـ ـ ـ فـريـد تـه د سرور خـان خـبـره وريـاده شـوه ـ ,, کـه عـقـل در کـښـې وي نـو کـومـه خـبـره دې چې پـلار نـۀ مـنـلـه ، تـۀ ئـې اومـنـه او کـه نـه تـۀ دې هم د پـلار پـه شـان ئـې نـو د ژونـد نـه بـه لـرې چـرتـه ژونـدے ئـې ـ وخت بـه درسره صلاح کـار کـړم خـيـر دے ، سوچ پـرې اوکـړه ،،

سپـايـانـو د فـريـد لاسـونـو تـه هـتـکـړۍ اچـولـې وې ، فـريـد امـبـر تـه هسک اوکـتـل ـ هغې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـه زار زار ژړل ـ ,, ګـل لالا ! دوئـي تـا ولـې بـوځـي ؟ ،،
زلـمي فـريـد سر اوخـوځـولـو ,, امـبـر ! نـه ـ ـ ـ ژاړې بـه بـالـکل نـه ـ ـ ،،
بـهـر د پـولـيـس ګـاډي ولاړ وو ـ فـريـد پـه لاسونـو کـښې هـتـکـړۍ اچـولـې وې او د سپـايـانـو مـېـنځ کـښې روان ؤ ـ پـه مـخ او سـتـرګـو کـښې ئـې يـو غـرئـيـز سکـوت خـور ؤ ـ
امـبـر ژړل ـ ـ ـ ,, ګـل لالاـ ـ ـ ګـل لالا ،،
فـريـد امـبـر تـه اوکـتـل ,, امـبـر ! عفـت آپـا ـ ـ ـ ځـه ورشه هـغـوي خـبـر کـړه ،،
فـريـد د پـولـيـس ګـاډي تـه خـتـو ـ امـبـر پـه مـنډو مـنډو د عفـت آپـا کـور تـه روانـه وه ـ پـه ژړا ژړا پـه سلـګـو سلـګـو د سـتـرګـو نـه ئـې اوښکـې وريـدې ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

٥

د تهانېدار په دفتر کښې د فريد لاسونه د هتکړو نه آزاد کړے شول ـ فريد خپل زېلي حواس راغونډول خو ډېره ګرانه وه ـ صورتحال انتهائي غېر معمولي ؤ ـ څۀ شېبه پس دوه کسان نور هم دفتر ته رانوتل ـ د انداز او روېې نه هغه هم څوک سرکاري کسان ښکارېدل ـ تهانېدار ورته د مصافحې دپاره په زبر زير سره پاسېدلے ؤ ـ هغوي کښېناستل ـ يو فريد ته اوکتل ,, فريد نوم دے ستا ؟ ،، فريد خاموش ؤ ـ په نفرت او حقارت سره ئې ټولو ته کتل ـ د هغۀ دننه خو طوفانونه اوچتېدل ـ

تهانېدار اووې ,, صورتحال ستا دپاره بېخي خراب دے ـ تۀ د معاملې سنګينئ ته نۀ رسې ـ ستا دپاره ښۀ ده خبره هم دلته خلاصه کړه ـ پولې پټي دې سرور خان ته حواله کړه ـ مناسبې پيسې به ئې درکړي ،،

د فريد په سترګو کښې اور بل ؤ ـ ,, تاسو هم ځان ته انسانان وايئ ،، د هغۀ لۀ خولې وتلے يو يو ټکے لکه په زهرو کښې ډوب ؤ ـ په لهجه کښې ئې د جهان تراخۀ وو ,, ما خپل مور پلار په وينو کښې ډوب پرېښي دي ـ زما مور پلار سرور خان اووژل او هتکړئ تاسو زما په لاسونو کښې واچولې او اوس

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

ــ ــ ــ څۀ يـﺉ تـاسو ــ ــ ــ ؟ انـسانـان
خو نـۀ يـﺉ ــ ــ ــ بـې ضميـره او بـې غېرتـه
ــ ــ ــ لـعنت دې وي ،،
د تـهانـېدار تـنـدے تـريـو شو ــ ,, ځـوانـه
! مۀ هيـروه چې تـۀ د خپـل مـور پـلار د
قـتل پـه الـزام كښې پـه حراست كښې اخستے
شوےئې او دا هم يـاد اوساتـه چې كـه د
سرور خـان نـۀ وي خـوښه نـو د خلاصي دې لار
هم نـشتـه ،،
,, پـه څومره دې ايـمان خرڅ كړے ؟ ،،
فـريـد د تـهانـېدار پـه ستركو كښې اوكـتل
ــ تـهانـېدار بـرنـد شو ، راپـاسېدو خو بـل
خوا تـه نـاستو دوۇ كسانـو كښې يـو ورتـه
د لاس پـه اشاره د څۀ نـۀ وئـيـلو اووې ،
تـهانـېدار د كرسۍ پـورې خخ پـاتـې شو ــ
يـو كس فـريـد تـه مخاطب شو ,, عقـل ښۀ شے
دے ځوانـه ! څۀ چې شوي هغه هسې هم شوي
، د آئـنـده خيـال دې اوساتـه ، ستـا ژونـد
دے ، ستـا د خـور ژونـد دے ــ ــ ــ تـۀ د
سرور خـان د زور او طاقـت انـدازه غلطه
لـګوې ــ ــ ــ ستـا بـهتـري هم پـه دې كښې
ده چې خپـل ضد پـرېـږدې ــ سرور خـان دا
هر څۀ پـه ډېـر لـوئـے بـنـدوبـست سره كړي
دي ــ تـۀ هېڅ نـۀ شې كـولـے ،،
فـريـد وار پـه وار درې واړو تـه ژوبـل
ژوبـل اوكـتـل ــ يـو لـحظه سوچ يـوړو ــ بـيـا
ئـې اووې ,, نـن زمـا د مـور او پـلار د
مـرګ ورځ ده ، د هغوي جنـازه ده ــ زۀ
اول ددغه هر څۀ نـه فـارغېدۀ غـواړم ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

تهانیدار په خباثت سره مسکے شو ,, اول زمونږ د سر نه بوج لر کړه ګله ـ ستا خبره بــــه هم مــــونږ اومنو ـ ګني د مور پلار قاتل د هغوي جنازې ته کله تلے شي ـ زمونږ هم واړه واړهٔ بچي دي ـ،،

فرید زهرجن شان مسکے شو ,, ستاسو دلالي سرور خان ته هیڅ ګټه نهٔ شئ رسولے ـ ما سره که نا انصافي اوهم شي ، پروا نشته،،

تهانیدار فرید ته په ځیر اوکتل ,, نن ورځ دې په حوالات کښې ده ـ ددې نه پس به جېل ته لېږلے شې ـ په عدالت کښې دربانډې جرم ثابتول د سرور خان دپاره ډیر معمولي خبره ده ـ ګواهان هم ډیر او ثبوتونه هم ـ د ړوند قانون ړنده فیصله به دې د ټول عمر دپاره د تورو تمبو بندیوان کړي او یا کېدے شي پهانسي درته واورولے شي ـ ښهٔ سوچ اوکړه ـ اوس درسره وخت دے ،،

,, ما درته خپله خبره اوکړه ،، فرید کلکه لهجه کښې اووې ـ

تهانیدار ناستو نورو دوؤ کسانو ته اوکتل ، هغوي سرونه اوخوځول ـ

تهانیدار څهٔ شیبه ډیر په عجیبه نظر فریدته کتل بیا ئې یو سپائي ته اواز کړو ـ سپائي دفتر ته رانوتو او کوتک کوتک اودریدو ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

،، دے حوالات کښې بند کړئ ،، تهانېدار د فرید طرف ته اشاره اوکړه ،، د قتل ملزم دے ـ خیال پرې ساتئ ،،

o

د ګل کلي خلق خو څۀ چې لارې کوځې ئې هم مړاوې وې ـ ارسلا جان او عفت د ودود صېب او سکینې مړي سمبال کړي او ګل کلي ته رارسولي وو ـ وفا ژړل که ژړل بیخي نۀ قلاریده ـ ،، بابا جانه ! نۀ به دې راکوله دومره مینه چې داسې دې پرېښودم ـ سترګې اوغړوه بابا جانه ! ستاسو هومره لوئے زړۀ خو زما نۀ دے ـ ـ ـ بابا جانه ـ ـ ـ ـ !! ،،
د امبر سترګې اوچې وې ـ بېخي غلې وه ـ کله کله به ئې څو سلګئ اووهلې او کله د خپلې نیا او کله د عفت په غېږ کښې خپل سر کېښودو ـ
د سکینې د مور پلار حوصله په ځائے وه ـ خو حیران دومره وو چې حد ئې نۀ ؤ ـ د ګل کلي خلق خو خېر د کلي خلق وو د سباؤن سکول ستاف څۀ چې د ودود صېب شاګردان هم ټول په ټوله راغلي وو ـ خو یواځې نه ، مشران ئې هم راغلي وو ـ د څنو څنو خو ټوله ټوله کورنئ راغلې وه ، داسې خلق هم وو چې هډو چا پېژندل نه خو سترګې ئې یو ساعت ته نۀ وې اوچې شوې ـ نور خو څۀ د ریحان آباد نه ډېر زیات خلق راغلي وو باوجود ددې چې دا عمل په یو صورت د

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرور خان سره د ډغرې نه کم نۀ ؤ خو چې راغلي وو نو راغلي وو ــ يوه خبره وه چې مېلمه پکښې څوک هم نۀ ؤ ــ ټول کوربانۀ وو ــ جوړ د ودود صېب ورونړه خوئيندې راغلي وو ــ بچي ئې راغلي وو خپلو کښې به غاړه وتل بيا بيا به ئې اوژړل ــ

د خپلو خلقو سره د ودود صېب د مينې تعلق نن زرغون ښکاريدو! ښکاره محسوسېدو !!

○

دا نن د فريد سره د هغوي دويم ملاقات ؤ ــ ارسلا جان او د فريد نيا نيکۀ د ورځې هم راغلي وو خو ډېر لږ وخت ايسار شول ــ يو خو ورسره وخت بيخي نۀ ؤ ــ هر څۀ ئې نيمګړي پرېښي وو ــ جنازې پرتې وې خو د ژوندي فکر هم ضروري ؤ ــ د هغوي د فريد سره صرف ملاقات اوشو نور ئې هېڅ اونۀ کړے شول ــ حېران هم وو او پرېشان هم ــ خو دومره ضرور پوهېدل چې قانون په مکمل توګه د زورور مرستيال دے ــ

تهانړېدار د هغوي د سوال زارۍ په جواب کښې صرف دومره اووې ,, ټيک ده تاسو ئې پوئې کړئ ــ د سرور خان تسلي دې اوکړي نو ځي دې درسره ــ باقي زۀ نور هېڅ نۀ شم کولے ــ خبره ډېره د پاسه نۀ ده ، زما په وس کښې نۀ ده ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو فريد لکه ټول په ټوله د کانـي شوې ؤ ـ په دې بابـله خو ئې هډو خبره نـۀ کولـه ـ هغوي هم بې وسه وو ـ واپس ستانـۀ شوي وو خو هم نن ماښام بيا راغلي وو ـ د فريـد د نيا نيکـۀ سره دا ځل د سباؤن سکول د سټاف سينئر او ذمه وار کسان هم راغلي وو ارسلا جان او عفت هم وو او وفا هم ـ

د فريد نيا اوژړل ,, فريده بچيه ! زمونږ خو تـۀ پکار ئې ـ نور مو هيڅ نـۀ دي پکار ،،

نيکـۀ ئې اووې ,, فريده ! حالاتو تـه خپله اوګوره ـ هسې نه څۀ نور نقصان در اورسي د ظلم زور دې بچې ،،

خو فريد خاموش ؤ ـ بيخي خاموش ـ ټولـو خپل خپل رنګ خبره کولـه ـ چا ځان پوهول او چا فريد خو فريد لکه قسم کړې ؤ چې هيڅ به نـۀ وائي ـ وفا يو قدم وړاندې راغله او فريد ته مخامخ اودريده ـ د غرونو په شانې درونـد څادر کښې پټه وه ـ وفا هيڅ نـۀ وې بس د هغې نظر د خپل ماشومتوب د ملګري د مخ او سترګو تاثرات لوستل ـ هغې ته د فريد د يو يو عادت پته وه ـ د هغـۀ په مزاج پوهېده ـ د يو لوئې عزم سره ئې د فريد په سترګو کښې کتل ـ بيا ګويا شوه ,, فريده ! مونږ ټول د صدمې په حالت کښې يُو ، حالات هم موافق نـۀ دي خو ـ ـ ـ ـ بابا جان مونږ ته يو درس راکړې دې ، يو سوچ او نظر ئې راکړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے ـ څو چې مونږ ژوندي يُو نو د ژوند
خبره به کوؤ ـ مونږ به هيڅ کله د
بابا جان روح نۀ خفه کوؤ او نۀ به
ځان ورته شرمنده او ملامته کوؤ ـ
فريده ! چې کمزورے نۀ شې ـ ـ ـ مرحله
ګرانه سهي خو زمونږ مرام ډېر ښکلے او
نازولے دے ـ ډېر زيات سپېځلے دے ـ
تيارو ته سر ټيټول د هيچا سره نۀ
ښائي ـ ياد ساته دا خبره به بابا
جان کوله ،،
لکه د بُت ساکت او خاموش ولاړ ځوان جان
فريد په سترګو کښې اوښکې اوځليدې ـ
په مخ باندې خورې بې انتها سختئ کښې
ئې يـــو رنــــګ لاره اوکــړه ـ
پـــه رسان ســــره ئې اووې ,, زۀ
محکم يم ـ ـ ـ زما سره ستاسو فکر دے
،،
د سباؤن سکول وائس پرنسپل سر عديل
ډېر په تفاخر سره مسکے شوــ ,, عزم او
استقامت د منزلونو پوړۍ وي ـ مونږ به
په باوقاره طريقه خپل جنګ کوؤ ـ او
په هومره وقار سره به ئې ګټو هم ـ
باور ساته ،،
د فريد ذهن او زړۀ به بيا بيا تاؤجن
شول ـ د هغۀ په سپېځلي احساس
قيامتونه تېرېدل خو په ځان ئې تر
کافي حده قابو ساتلے ؤ ـ هغۀ د خپلو
راغلو مئينانو زړونه نور خفه کول نۀ
غوښتل ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

فـریـد ارسلا جـان او عفـت تـه اوکـتـل ,,
ارسلا کـاکـا او عفت آپـا تـاسـو د بـیـا
دپـاره د راتـلـو تـکـلـیـف مـهٔ کـوئ ـ سـرور
خـان تـاسـو تـه هـم نـقـصـان در رسـولـے شي ـ
سـتـاسـو دلـتـه راتـګ خطرنـاک دے،،
,, الله بـه خـېـر کـړي بـچـے ،، د ارسلا جـان
آواز کـافـي درونـد ؤ ـ
فـریـد وفـا تـه مـخ ور واړوهٔ ,, وفـا تـهٔ
بـیـا مـهٔ راځـه ،،
د وفـا پـه مـخ غـرونـه سـنـجـیـدګـي
خـوره وه ـ
,, بـابـا ! مـورې ګـلـې !! ،، فـریـد خـپـل
نـیـا نـیـکـهٔ تـه اوکـتـل ,, دعـا کـوئ ـ خـفـه
کـیـږئ مـه ـ خـېـر بـه شي ،،
,, مـونـږ خـو نـهٔ پـوهـېـږو بـچـیـه ،، د فـریـد
نـیـا پـه سـادګـۍ سـره اووې ,,بـس اوس تـاتـه
دې خـدائـے خـېـر پـېـښ کـړي ،،
سـر عـدیـل را وړانـدې شـو او د هـغـې لاس ئـې
پـه خـپـل سـر کـېـښـو ـ ,, مــورې ګـلـې !
مـونـږ هـم سـتـاسـو بـچـي یُـو ـ دعـا کـوئ ـ
ټـول بـه خـېـر
شي ـ مـونـږ بـه عـدالـت تـه ځـو ـ مـونـږ بـه
خـبـره کـوؤ ،،

o

احـمـد عـلـي خـان د نـورو روایـتـي جـېـلـرانـو
پـه شـان بـالـکـل نـهٔ ؤ ـ د سـنـټـرل جـېـل پـه
عـمـلـې او ټـولـو قـېـدیـانـو کـښـې پـه سـر جـي
مـشـهـور ؤ ـ د قـېـدیـانـو سـره ئـې رویـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

انـتـهـائـي مـشـفـقـانـه او دوسـتـانـه وه ـ قـېـد بـهـر حـال قـېـد وي ـ خـو کـه د قـېـد سـره تـړلـے تـصـور او د احـسـاس اذيـت تـرې مـنـفـي کـړے شـي نـو دا وئـيـل بـه نـامـنـاسـب نـهٔ وي چې ددغـه جېـل قـېـديـان بـاقـي پـه نـورو ډېـرو حـوالـو مـطـمـئـن او خـوشـحـال وو ـ هـغـوي پـه خـپـل مـهـربـان او شـفـيـق سـر جـي مـئـيـن وو ـ

د فـريـد فـائـل او تـفـصـيـلاتـو احـمـد عـلـي خـان د حـېـرانـی او پـرېـشـانـی سـره مـخ کـړے ؤ ـ دا وخـت هـم فـائـل د هـغـهٔ مـخ تـه پـروت ؤ او ډېـر پـه سـنـجـيـدګـی او انـهـمـاک سـره ئـې ځـيـرلـو ـ

,, د ودود صېب قـتـل د هـغـهٔ خـپـل زوئـے څـنګـه کـولـے شـي ؟ ،، هـغـهٔ د ځـان سـره سـوالـيـه انـداز کـښې خـود کـلامـي اوکـړه ـ

,, ودود صېب خـو ـ ـ ـ ـ ،، احـمـد عـلـي خـان د فـائـل نـه سـتـرګـې پـورتـه کـړې پـه لاس بـانـدې تـړلـې ګـهـړی تـه ئـې يـو نـظـر اوکـتـل او بـيـا ئـې يـو سـپـائـي تـه اواز کـړو ـ

,, مـبـيـن ،،

سـپـائـي پـه مـسـتـعـدی سـره دفـتـر تـه رانـنـوتـو

,, جـي سـر جـي ،،

,, هـغـه نـوے حـوالاتـي راولـه ـ ـ ـ فـريـد ،، احـمـد عـلـي خـان سـپـائـي تـه اووې او فـائـل تـه ئـې بـيـا سـتـرګـې شـکـتـه کـړې ـ

څـهٔ سـاعـت پـس فـريـد د جـېـلـر پـه دفـتـر کـښې مـوجـود ؤ ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د احمد علي خان جهانديده نظر د فريد د مخ او سترګو د تاثراتو په غور سره جائزه اخسته ـ
,, کرسۍ ته کښېنه ،، احمد علي خان په نرمۍ سره اووې ـ
فريد کښېناستو ـ په انداز کښې ئې ويزاري وه ـ د احمد علي خان تجربه کار نظر اوس هم د فريد محاصره کړې وه ـ
احمد علي خان په اول ځل ترې نه څۀ تپوسونه کړي وو خو هغه په جواب کښې بيخي غلے ۋ ـ د مخ او سترګو نه ئې صفا ښکاريده چې په زړۀ او ذهن ئې ډېر درانۀ دي ـ احمد علي خان د هغۀ په سترګو کښې د بې اعتبارۍ او نفرت شريک تاثر محسوس کړے ۋ ـ دا د احمد علي خان دپاره څۀ دومره لويه خبره نۀ وه ـ په خپل پېشه ورانه ژوند کښې هغۀ ددې نه زيات پېچيده کېسونه ليدلي وو ـ د بې شمېره قېديانو سره ئې واسطه پېښه وه ـ عادي مجرمان ، د انتهائي مجبورۍ په حالت کښې جرم کوونکي او بې ګناه بنديوان ـ خو دلته خو د ودود صېب نوم او د ريحان آباد او ګل کلي ذکر د هغۀ په زړۀ او ذهن کښې د تجسس طوفان راپورته کړے ۋ ـ د قتل الزام د ودود صېب په زوئے لګېدلے ۋ او ايف آئي آر د سرور خان په مدعيت کښې درج شوے ۋ ـ نو احمد علي خان حقيقتاً حېران ۋ ـ د ودود صېب سره د هغۀ د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاقات دومره ورځې خو نهٔ وې شوې په
ښار کښې د کالج د جوړولو په سلسله
کښې د ودود صېب د منډو ترړو په دوران
کښې د کالج د وخت دغه دواړه یاران
عېن د بازار په مېنځ کښې یو بل ته
مخامخ شوي وو او غاړه وتلي وو خو ښهٔ
غاړه وتلي وو ـ د یو بل نه ئې لاسونه
کلک چاپېر وو او داسې یو خوا بل خوا
ځنګېدل راځنګېدل ـ څهٔ خبرې ئې هم
کولې ـ په لار روانو خلقو به چې ورته
اوکتل نو ځنې به بې اختیاره مسکي شول
ـ بیا ئې ګپ چرته ختمېدهٔ ـ نیزدې
ورکوټي شان هوټل کښې کښېناستل ، چائې
او سموسې ئې را اوغوښتې او نوؤ او
زړو ته ئې زور ورکړو ـ
,, ودود صېب لا اوس هم زلمے ئې ښه ،،
احمد علي خان د چائیو نه ګوټ اوکړو ـ
ودود صېب د کالج د زمانې نه خپلو
ملګرو په هم دې نوم سره مخاطب کولو ـ
,, ودود صېب ،، ملګري خو څهٔ ، غیاث
الدین صېب به هم ورته ودود صېب وې
غیاث الدین صېب د دوئي یو انتهائي
شفیق او حکیم استاذ ؤ ـ هغوي به وئیل
,, ودود صېب د مینې او پېرزوئنې پېکر
دے همه روح دے ، د محسوسولو سړے دے
،،
,, دومره زر چرته زړیږم خانه ،، ودود
صېب مسکے شو ـ
,, بچي دې څومره دي ؟ ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

,, دوه ـ یوه لور او یو زوئے ،، ودود صېب اووې ، ودود صېب چې د احمـــــد عـــــلي خـــــان سره د فـــــرید ذکر کولو نو لهجه ئې د مینې او تفاخر نه ډکه وه ـ
,, او ستا ؟ ،، ودود صېب ترې تپوس اوکړو ـ
احمد علي خان ورک ورک غوندې مسکے شو ,, زما هم دوه ــــ یوه لور او یو زوئے ـ ـ ـ ـ لور خو مې رانه لاړه ـ ـ ـ ګولو اوخوړه ـ ګلالۍ ـ ـ ـ او زوئے مې د تعلیم دپاره بهر استولے دے ـ لا ورکوتے دے ـ د ځوارلسو کالو دے ـ خوشحال ـ ترۀ ئې هلته دے ـ هم د هغۀ سره دے ـ ،،
,, او ګلالۍ ؟ څنګ ګولواوخوړه ؟،،د ودود صېب تندے ګونجې شو ـ
احمد علي خان یوه اوږده ساه راښکه ـ ,, یاره ! د ایماندارۍ او فرض شناسۍ باب کښې ازمېښتونه تر هر څۀ زیات وي ـ او بیا زمونږ پېشه ـ ـ ـ توبه ـ ـ ـ ایمانداره کس پکښې قدم قدم په پل صراط تېرېږي ـ ډېرې قیصې دي د زړۀ چاؤدون خو دا څل خو ـ ـ ـ ـ ,, احمد علي خان یو ساعت ته غلے شو، په خلاء کښې داسې ځیر ؤ لکه چې څۀ ورته ښکارېدل ، څۀ ئې کتل ، بیا ئې ودود صېب ته سترګې ورواړولې او داسې درد جن شانې مسکے شو او ګویا شو ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

،، د هغوي تعلق د ډېرې مضبوطې پارټۍ سره ؤ ـ د پوډرو ډېر دروند مقدار ئې سمګل کولو ـ خو ګېر شوي وو ـ د تېښتې په دوران کښې ئې په پوليس ډزې شروع کړې ، دوه د هغوي کسان مړهٔ شوي وو او څلور د پوليس ـ ـ ـ خبره ډېره مخکښې لاړه ـ ميډيا هم په کېس مکمل نظر ساتلے ؤ ـ شاته کسانو ئې د خپلو وسائلو او اختياراتو د بې دريغه استعمال باوجود هم هېڅ اونهٔ کړے شول ـ ګرفتار شوؤ دريو واړو کسانو ته د مرګ سزا واورولے شوه ـ په باقي دوؤ خو ئې څهٔ خاص پروا نهٔ وه خو يو خاص کس ؤ ـ ډېر خاص ـ د ايم پي اے شجاعت ملک نيازبين او عياش زوئے خرم ملک ـ د هر داؤ بائيللو نه پس هغوي براه راست ماته راغلل ـ سره د يو څو حاکمانه سفارشونو او ډېر تېر لالچ ، رنګ رنګ دامونه ئې راته اوغوړول را اوغوړول ـ ما واپس کړل ـ څو ورځې پس بيا راغلهٔ ـ ما بيا واپس کړهٔ ـ نو بيا ئې دهمکۍ دړکې شروع کړې د بل بل رنګ دباؤ اچولو کوشش ئې هم کولو ، ورسره ورسره ئې آفرونه او پېشکشونه هم سېوا کېدل ـ ما ته صرف دومره کول وو چې خرم ملک ته د جېل نه د تښتېدو لاره هواره کړم او بس ـ هغوي چې ښهٔ ستړي شول نو آخري دهمکي ئې دا راکړه چې ستا خو يکي يو زوئے دے ، مړ ئې غواړې او که ژوندے ـ د هغوي خبره ما

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـنـلـے نـۀ شـوه ــ د خـوشـحـال پـحـقـلـه مـې خـپـل احـتـيـاط کـولـو ــ دغـه ورځ د خـوشـحـال طـبـيـعـت ټـيـک نـۀ ؤ ، سـکـول تـه نـۀ ؤ تـلـے ــ ګـلالـۍ تـلـې وه ــ د سـکـول نـه پـه واپـسـۍ کـښـې پـرې د هـغـوي کـسـانـو فـائـرنـګ اوکـړو ــ د ګـاډي ډرائـيـور هـم زخـمـي شـوے ؤ خـو ګـلالـۍ ــ ــ ــ ــ ،، د احـمـد عـلـي خـان اواز درونـد شـو ,, ګـلالـۍ ژونـدۍ خـپـل کـور تـه رانـۀ غـلـه ــ څـۀ ورځـې پـس زمـا هـم بـدلـي اوشـوه ــ سـنـټـرل جـېـل تـه ــ د کـافـي سـوچ او فـکـر نـه پـس زۀ هـم ښـار تـه راشـفـټ شـوم ــ خـوشـحـال مـې د سـبـق دپـاره بـهـر واسـتـولـو ــ قـسـم دے يـاره ، د ګـلالـۍ مـرګ مـې زړۀ بـيـخـي پـرې کـړے دے ــ خـو ضـدي هـم هـغـه شـان يـم ،، احـمـد عـلـي خـان پـه وئـيـلـو وئـيـلـو کـښـې مـسـکـے شـو ــ ,, هـغـه سـرکـشـي مـې لـه سـره نـۀ اوځـي ــ هـغـه چـې تـا بـه راتـه لـېـونـے وئـيـل ،،

,, دا د وفـا لارې دي خـانـه ! ،، ودود صـېـب پـه يـقـيـن سـره اووې ,, ازمـېـښـتـونـه بـه خـامـخـا لـري خـو بـې مـنـزلـه هـېـڅ کـلـه نـۀ وي ،،

احـمـد عـلـي خـان اوخـنـدل ,, تـۀ وايـه کـنـه ــ کـمـې سـيـپـــــارې کـښـې ئـې ؟ ،،

,, خـانـه ! د ريـحـان آبـاد صـورتـحـال شـش و پـنـج کـښـې اچـولـے يـم ــ د سـبـاؤن سـکـولـز پـروګـرام ډېـر ښـۀ روان دے ــ نـتـائـج ئـې هـم عـېـن د تـوقـعـاتـو مـطـابـق دي ــ دلـتـه ښـار کـښـې هـم د سـکـول او کـالـج عـمـارت تـقـريـبـاً چـې مـکـمـل شـوے دے خـو پـه ريـحـان

(c) ketabton.com: The Digital Library

آبـاد کـښې سرور خـان د خـرۀ پـښه جوړ شوے دے ، سکـول خـو سکـول هـلـتـه نـۀ پـرېـږدي چې زمـکې هم اکـثـر د هغۀ د لاسه شاړې پـرتـې وي، څـو څـو واري مـې ورتـه کـسـان اونـيـول خـو هغـه عـاجـزان د سـرور خـان د شـرارتـونـو او بـدمـعـاشـيـو تـوان کـلـه لـري ـ واپـس لاړ شي ـ د سرور خـان ارادې ښې نـۀ دي ،،

د احـمـد عـلـي خـان پـه زړۀ کـښې ډېـر څـۀ اوړېـدل را اوړېـدل خـو تـر ټـولـــــو اهـم ، حقـيقـت مـعـلـومـول وو ـ د فـريـد پـه فـائـل کـښې چې کـــــوم څـۀ لـيـکـلـي شـوي وو پـه هغې د احـمـد عـلـي خـان بـاور نـۀ کېـدو ـ

,, ځـوانـه ! سـتـا خـامـوشي زمـا د فـهـم نـه بـالا ده ،، احـمـد عـلـي خـان د فـريـد پـه سـتـرګـو کـښې مـسـلـسـل کـتـل ـ ,, د ا سـتـا مـلامـتـيـا ده د خـپـل مـور پـلار پـه قـتـل کـولـو بـانـدې او کـه اطـمـيـنـان ،،

د فـريـد پـه سـتـرګـو کـښې لـکـه چې لـمـبې پـورتـه شوې پـه انـتـهـائـي قـهـر او حـقـارت سره ئـې جېـلـر تـه اوکـتـل ,, تـاسو هم ځـان تـه انـسـانـان وايـئ ـ تـور داغ يـئ د انـسـانـيـت پـه نـامـه ـ کـلـه مـو سـوچ هم کـړے دے چې د تـفـتـيـش پـه نـوم کـوم بې سر او پـښو او بې عـقـلـه تـپـوسـونـه کـوئ ، سـتـاسو د مـقـابـل روح څـومـره ازاروي ؟ خـو خـرڅ شوي او نـيـلام شوي خـلـق پـه دې خـبـره څـۀ پـوهـيـږي ،،

,, تـا زمـا د خـبـرې جواب رانـۀ کـړو ،، د احـمـد عـلـي خـان لـهـجـه بې تـاثـره وه ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, تــاسو پــه څومــره خــرڅ شوي يــئ ؟ ،،
فــريــد زهــرجن انــداز کــښې اووې ــ
,, دا زمــا د خــبــرې جــواب نــهٔ دے ،،
,, د بــې ضمــيــرو ســره زمــا هــم دومــره خــبــره وي ،،
احــمــد عــلــي خــان ډېــر ژور سوچ کــښې ؤ ــ هغــه ددې ټــول صورتــحــال نــازکــۍ او ســنــګيــنــۍ تــه رسيــدو ــ د فــريــد خلاف ډېــر پــه مــنــصوبــه بــنــدۍ او مــنــظمې طريــقــې ســره ګــامــونــه پــورتــه کــولــے شول ــ جېــل کــښې فــريــد پــه آرام ســاتــل د هغهٔ دپــاره ګــرانــه خــبــره نــهٔ وه ــ خــو پــرېــشــانــي د عــدالــتــي کــاروايــۍ او فــېصلــې وه ــ احــمــد عــلــي خــان د ظلــم او زور د ګــټې ډېــرې تــمــاشې لــيــدلــې وې خــو دلــتــه مــنــظر بــېخــي بــدل ؤ ــ انــتــهــا وه ــ قــاتــل مــدعــي ؤ او ــ ــ ــ ــ ــ !! د فــريــد تــعــاون ډېــر ضروري ؤ خــو د هغې نــه هــم ضروري اول ددې ټــولــې مــعــامــلــې زبــر زيــر مــعــلــومــول وو ــ احــمــد عــلــي خــان ، فــريــد واپــس بــارک تــه اولــېږلــو ــ

O

فــريــد د احــمــد عــلــي خــان ســره د هغهٔ پــه دفــتــر کــښې نــاست ؤ ــ
,, فــريــده بــچــے ! ،، د احــمــد عــلــي خــان لــهــجــه انــتــهــائي نــرمــه وه ,,خــبــره ډېــره ســاده ده ــ زهٔ تــلــے ؤم ريــحــان آبــاد تــه ، ګــل کــلــي تــه ــ ــ ــ د ريــحــان آبــاد د خلــقــو خــو ژبــۍ ده ــ لــوئــے وړوکــے ويــريــدلــے دے ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر چا ته پته ده خو ژبه هېڅوک نهٔ شي خوځولے ـ څهٔ کسانو زما سره خبره اوکړه خو ښکاره هغوي هم څهٔ نهٔ شي وئيلے ـ د سرور خان او دلاور خان د دهشت د مرګ غوندې د هغوي په زړونو او ذهنونو خور دے ـ ما دا هم واوريدل چې سرور خان ستا خلاف ګواهان هم تيار کړي دي ـ ستا په حق کښې د وئيلو والا هېڅوک نشته ـ د هر چا په سر د سرور خان د ظلم تېره توره ځوړند ده ـ سرور خان په هره حواله ډېر لوئے اپروچ کړے دے ـ د هغهٔ ستا ســره هېڅ ســروکار نشته ـ د هغهٔ ستا زمکې ، ستا پولې پټې پکار دي ،،

فريد ډېر په تحمل سره د احمد علي خان خبره واوريده ـ يوه د طنز نه ډکه مسکا ئې په شونډو اوځليده ,, سرور خان تاسو ته څهٔ ذمه واري سپارلې ده ؟ ،،

د احمد علي خان د مخ تاثرات هم هغه شان نرم او خوا ږهٔ وو ,,ودود صېب زما د کالج د وخت ملګرے ؤ ، تهٔ ماته لالا وئيلے شې ،،

,, پوليس والا هم د چا لالا ، کاکا کېدے شي ؟ ،، د فريد لهجه هم هغه شان وه ـ ,, هر څوک کېدے شي ـ زهٔ ستا دپاره مکمل کوشش کوم ـ خو ستا تعاون هم ډېر ضروري دے ـ ما ستا د وکيل سره هم کتلي دي ـ مونږ کوشش کوؤ چې ستا په حق کښې د ګواهۍ ورکوونکي پېدا کړو ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, زمـا ګـواه الله دے جېلـر صېب ـ زمـا نـور
پـه هـيـڅـا بـاور نـشـتـه ـ سـتـاسو پـه قـانـون
خـو بـالـکـل نـه ،،
,, سـتـا ضد تـاتـه نـور نـقـصان در رسـولے
شي بـچے ـ نـۀ سـهي ـ زمـا سره خـو تـعـاون
اوکـړه ،،
,, زمـا پـاتـې څـۀ دي ،،
,, زۀ سـتـا د انـدرونـي کـشـمـکـش او اضطراب
خـبـر لـرم فـريـده بـچے زۀ پـوهېږم چې تـۀ د
کـوم لـوئے اذيـت او عذاب نـه تـيـرېږې ـ
خـو د ژونـــــــد نـه خـو انـکـار نـۀ شې کـولے
کـنـه ـ نـه بـچے ـ د ودود صېب نـال
کـړے بـوتـے دومره کـمـزورے کـلـه کـېدے شي
،،
فـريـد ډېـر پـه عجـيـبـه غـونـدې نـظـر احـمـد
عـلـي خـان تـه اوکـتـل ـ
,, ګـوره بـچے ! د حـالا تـو جـاج واخـلـه ـ
تـۀ بـاوجـود ددې چې د ظـلـم ښکـار شوے ئې
، بې ګـنـاه ئې خـو بـيـا هـم مـسـلـسـل پـه
دفـاعـي پـوزيـشـن کـښې ئـې ـ کـمـزورے دفـاعـي
پـوزيـشـن ـ سـتـا ضمـانـت مـنـظـور نـۀ شو ـ
تـاتـه پـه ځـائـے ددې چې انـصـاف در اورسي
د خـپـل ځـان د صفـا کـولـو مـرحـلـه درپـېښه
ده ـ سـتـا پـه حق کـښې د شـهـادت ورکـولـو
والا څـوک نـشـتـه ـ خلاف دې تـيـاريـږي ـ ددې
هېڅ بـې هېڅـه ضد دې څـۀ مـعـنٰی ؟ ،،
,, زۀ سـرور خـان تـه سر نـۀ شم ټـيـټـولـے
جېـلـر صېب ـ او زمـا پـه تـاسو هم بـاور
نـشـتـه ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, سر مۀ ټیټوه ــ خو لېونتوب خو هم مۀ کوه کنه ــ دغه سکوت دې مات کړه ــ ما سره د خپل زړۀ هره خبره اوکړه ،،
,, زما زړۀ کښې هېڅ خبره نشته ــ زما زړۀ کښې صرف هغه ورځ ژوندۍ ده ، کومه ورځ به چې د سرور خان او دلاور خان خاني په خاورو کښې ګډوم ــ د حالا تو څۀ جاج واخلم ــ د تيارو د يوې ډيوې سره دښمني ده د هوا په ملاتړ ــ بس ،،
,, تيارو هېڅ کله رڼا ته ماتې نۀ ده ورکړے بچے ،،
,, زما يقين دے ،،
د خپل تکليف نه راته وايه ،، احمد علي خان ډېر په شفقت سره اووې ــ

o

عدالت کښې پېشۍ شروع شوې وې ــ تاريخونه بدليدل رابدليدل ــ د سرور خان مکمل کوشش ؤ چې په هره طريقه وي خو فريد وسله کيږدي ــ خو د فريد په سينه کښې خو اور بل ؤ ــ هغۀ به د سرور خان خبره منله ؟ څو څو وارې ئې جېل ته ورته کسان راليږلي وو خو فريد ورته يکي يوه خبره کړې وه ــ
,, زما مې د بابا جان په روغ نيت قسم وي ــ سرور خان به دا ارمان ګور ته وړي د ځان سره ،،
احمد علي خان فريد ته د هر ممکن سهولت او آرام بندوبست کړے ؤ ــ خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه په آرام کله ؤ ــ کله کله به ورته
دا هر څۀ خوب اوښکاريدل ــ بې يقينی
غوندې به واخستو ــ خو دا کېفيت به ئې
عارضي او انتهائي مختصر ؤ ــ زهرجن
حقيقت به ئې په رګ رګ کښې اوبهيدو نو
د سر نه به ئې شنه لوخړه اوخته ــ
د احمد علي خان دفتر د هغۀ د خپلو
مئينو سره د ملاقات کولو ځائے ؤ ــ نن
هم د خپل نيا نيکۀ ، امبر ، ارسلا جان
، عفت ، وفا او سر عديل سره ناست ؤ ــ
ټول کافي پريشان ښکاريدل ــ دوه ورځې
پس د عدالت د فېصلې د راتلو ورځ وه ــ
اوس اوس د فريد وکيل راغلے ؤ ــ هغه
هم ډير چُرت کښې نۀ ؤ ــ سرور خان په
عدالت کښې کافي ګواهان پيش کړي وو ــ
د فريد وکيل هره مرحله د خپلې تجربې
او ذهانت په توره وهلې وه ــ خو داسې
ښکاريده چې هر کس بيخي سترګې پټې کړي
دي ــ سترګې غړولو ته هډو څوک تيار نۀ
دے ــ
د فريد نيکۀ اووې ,, فريده بچے !
دلاور خان راغلے ؤ ،،
,, ګل کلي ته ؟ ،، د فريد لهجه تيزه
وه
,, او ،، بابا سر اوخوځولو ــ ,,
ډيرې ډړکې ئې کولې ــ وئيل چې د فريد
سره دا آخري موقع ده ــ زمونږ خبره دې
اومني نو سبا به د جېل نه بهر وي او
که ضد کوي نو هم هغه ئې ځائے دے ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

د فـریـد پـه سـترګـو کـښې لـکـه اور بـل ؤ ـ سینـه ئـې ړدړیـده ، تـشـېده امـبـر سـلـګی اوکـړه ـ

,, ګـل لالا ـ ډېـرې ګـنـده خـبـرې ئـې کـولـې ـ زۀ ئـې نـۀ شـم وئـیـلے ـ مـاتـه ئـې وې ـ ـ ـ ـ ،، امـبـر پـه ژړا شـوه ـ

د فـریـد پـه سـکـروټـو سـترګـو کـښې اوښکې اوځـلـیـدې ـ غـاښونـه ئـې ډېـر کـلـک جـوخـت کـړي وو ـ

,, یـا الله ،، د فـریـد آواز لــــــړزیـدلے ؤ ، حـرف حـرف ئـې پــــه ویـنـو ، اوښکو لـړلے ؤ ،، یـا الله ! لـوئے خـو تـۀ ئـې ـ لـوئے خـو تـۀ ئـې ،،

د فـریـد پـه مـخ اوښکـو را اودانـګـل او د مـاشـومـانـو پـه شـان پـه ژړا شـو ـ بـیـا ئـې امـبـر تـه اوکـتـل ـ

,, ژاړه مـه خـورکـې ـ ټـول بـه خـېـر شـي ،، څـۀ ساعـت خـامـوشـي وه ـ فـریـد وفـا تـه مـخ ور واړوۀ ـ

,, وفـا ! تـۀ بـه بـیـا دلـتـه نـۀ راځـې ،،

,, فـریـده ـ ـ ـ ـ ،، وفـا څـۀ وئـیـل خـو خـبـره ئـې پـوره نـۀ شـوه ـ

,, نـۀ بـه راځـې ،، فـریـد اوغـرمـبـېـدو ـ خـو فـوراً ورتـه احـسـاس اوشـو چـې نـور خـلـق هـم دلـتـه نـاسـت دي ـ ارسلا جـان او عـفـت تـه ئـې اوکـتـل ,, ارسلا کـاکـا ! عـفـت آپـا !! تـاسـو تـه پـتـه ده د ټـول صـورتـحـال ـ خـدائے دې نـۀ کـړي ـ ـ ـ ,, فـریـد خـپـلـه خـبـره لـړه اودرولـه ,, احـتـیـاط ضـروري دے ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا ئې سر عدیل ته اوکتل ـ ,, سر !
بخښنه غواړم ـ ډېر زیات ډسټرب یم ،،
سر عدیل ورته په مینه مسکے شو ,, نهٔ
بچے ! مونږ دلته راغلي ددې دپاره یُو
چې ستا پریشاني کمه کړو ـ تاته ددې
خبرې احساس او اطمینان درکړو چې په
دې جنګ کښې تهٔ یواځې نهٔ ئې ، مونږ
ټول ستا سره یُو ،،
د فرید نیا ادې هېڅ نهٔ وې ـ د
پریشانۍ عالم ؤ ـ بس د تسبو دانې ئې
یوه یوه اړولې او شونډې ئې ورو ورو
خوځېدې ـ د صبر یو دردیدلے رنګ ئې په
مخ خور ؤ ـ

عدالتي فېصله راغله ـ د مکر په
ثبوتونو کښې د کوم ځائے نه صداقت
راغلے ؤ ـ ګواهان څنګه پېدا کړي شوي
وو ـ د کوم کوم ځائے نه احکامات صادر
شوي وو ـ څوک خرڅ شوے او څنګه
څنګه خرڅ شوے ؤ دا ټوله د پردې د شا
قیصه وه ـ پټ معاملات وو ـ ښکاره صرف
دا وو چې خلقو اولیدل چې فرید ته عمر
قېد واورولے شو ـ د فرید نیکهٔ بابا
په سترګو کښې راغلې اوښکې پاکې کړې ـ
هغه د فرید د وکیل سره د عدالت د
کمرې نه بهر را روان ؤ ـ عفت په زوره
زوره ژړل وفا ورته مخ ته اودریده ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

،، مـهٔ ژاړه مـورې ــ ژړا خو کمزوري خلق کـوي ،،
،، زړهٔ دے څـهٔ کـانړے خو نـهٔ دے لـورې !
څنګه ئـې صبـر کـړم ــ دې غيږه کښې مـې لـــوئـے کـــړے دے فـــريــــد ــ وئ
خـــدايــه دومـره ظلـم ـــ ـــ ـــ ،،
،، خـېـر دے مـورې ! دا بـه د الله رضا وه ،، وفـا خـپـلـې مـور تـه تـسلـي ورکـولـه خو دلـتـه ئـې لـهـجې خپلـه هم تـيـنـدک اوخـوړه ــ يـو بـې اختـيـاره غـريـو ؤ چې پـه مـرئ کـښې ئـې اونـخښتـو ــ بـيـا ئـې پـه ځـان هـېڅ قـابـو اونـهٔ سـاتـلـے شـو او خـپـلـې مـور تـه ورتـر غـاړه وتـه ــ فـريـد تـه د عـمـر قـېد سزا واورولـې شـوه ــ خـو سرور خـان او دلاور خـان خـوشحـال نـهٔ وو ــ چې د عـدالـت د احـاطې نـه بـهـر راوتـل نـو تـکبـر خو ئـې پـه انـداز کـښې ؤ ولـې خـوشحـالـي ئـې پـه مـخـونـو نـهٔ وه د هـغـوي ارمـان نـهٔ ؤ پـوره شـوے ــ

o

نـن پـه جـېـل کـښې د فـريـد د عـمـر قـېـد وړومـبـئ ورځ وه ــ

o

دا غـټـې د پـاخـهٔ عـمـرښځې د دلاور خـان د طرف نـه راغـلـې وې پــــه عـفـت خو سر ګـرځـېدهٔ ــ حق حـېـرانـه وه چې څـهٔ ورتـه اووائـي ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

يـوې ښځې پـه نـاصحانـه انـداز کښې سر اوخوځوۀ ــ ,, کم عقلې ! تـۀ لا پـه دې کښې سوچونـه کـوې ــ خـانـان دي د لُـور رشتـه غـواړي شکـر نـۀ اوبـاسې ،، عفـت بـه څۀ وئـيـل ــ د هغې عـاجزې خـو د خـولـې لاړې هم اوچې شوې وې ــ
بـلـې ښځې اووې ,, مـزې بـه کـوې مـزې ــ د خپلـې بـرخې خـانـه بـه ئـې دلاور خـان تـه د رشتـو څۀ کـمـے دے ــ پـه خپـلـو پښو تـبـر مۀ وهه ،،
عفت ورتـه پـه لاچـارئ سره اوکـتـل ,, خـورې ! د دلاور خان خو يـوه ښځه شتـه کـنـه او يـوې تـه ئـې طلاق هم ورکـړے دے ،،
,, خـانـان دي خـانـان ،، وړومـبـئ غـټې ښځې بـيـا د پـوهـولـو پـه انـداز کښې اووې ــ ,, ستـا ددې سره څۀ کـار دے ــ چې څو ودونـه ئـې دي او څو ئـې طلاقـې کـړي دي ــ لـېـونـئ ئـې ــ ــ ــ ستـا لُـور خـو دلاور خـان پـخـپـلـه خـوښه کـړې ده ــ مـزې بـه کـوې مـزې ،،
,, خـورې ــ ــ ــ ــ ،،
,, خـورې مـورې پـرېـږده ــ خـپـل نـصيـب پـه لـتـه مۀ وهـه ــ څۀ شـوه وفـا بـچـئ ؟ ،،
,, وفـا د کـالـج نـه نـۀ ده راغـلـې ــ خـورې ! د وفـا پـلار هم کـور نـشتـه ــ زۀ بـه د هغـوي سره صلاح اوکـړم ــ دا فـېصلـه زۀ خـو نـۀ شم کـولـے کـنـه ،،
,, يـه کم عقـلـې ! پـه دې کښې د تـپـوسـونـو څۀ حـاجـت دے ــ د خـپـل بـخـت پـه بـيـدارئ نـۀ پـوهـېـږې ــ هغـوي خـانـان دي پـه دې خـبـره بـه خـفـه شي خـو څـه خـېـر دے ــ مـونـږ بـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

سبا بیا راشوـ او هن ! سړے دې پوئې کړه ـ ورځې به مو بدلې شي ـ خیال کوئ د خانانو خفګان ښۀ نۀ دے ،،
ښځې پاڅېدې !
وفا د کالج نه راغله خو عفت ورته هېڅ اونۀ وے ـ هغه ټوله ورځ لکه په پل صراط ولاړه وه ـ مازیګر چې ارسلا جان راغے نو ټوله قیصه ئې ورته تېره کړه ـ سترړے ستومانه راغلے ارسلا جان اوچې شونډې ناست ؤ ـ په مخ ئې د ویرې او اندېښنو رنګونه تلل راتلل ـ کافي ساعت په سوچ کښې ډوب ناست ؤ ـ بیا ئې په ډېرې فکرمندۍ سره وفا ته اوکتل ـ د وفا په مخ پریشاني هم وه او برهمي هم ـ
,, زۀ خو هېڅ نۀ پوهېږم ،، عفت ډېر په پریشانۍ سره اووې ,,که اقرار ورته کوؤ نو د خپلې لُور ژوند تباه کوؤ او که انکار کوو نو ـ ـ ـ ظالمان دي ـ زور ئې نۀ لرو ،،
,, ډېره ګرانه خبره ده ،، ارسلا جان په تفکر سره اووې ـ
وفا خاموش ناسته وه ـ د خپل مور او پلار سوداګانې ئې شمارلې ـ پلار ته ئې اوکتل ,, داجي ! دې کښې څۀ ګران دي ـ چې زمونږ نۀ ده خوښه نو نۀ مو ده خوښه ،،
ارسلا جان مړاوے غونډې مسکے شو ـ ,, ستا خبره د وئیلو پورې خو ټیک ده لورې خو انکار کول د خانانو سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

دښمني کول ده ـ او د هغوي سره دښمني څوک کولے شي ،،
,, بيا ورته اقرار اوکړئ ،، وفا د مور پلار په سترګو کښې اوکتل ـ
,, دا هم ګرانه ده ،،
,, بچے ! زما خو عقل بيخي کار نۀ کوي ،، عفت سر اونيوۀ
,, زما عقل کارکوي موريٍ ،، وفا په اعتماد سره اووې ـ ,,داجي مونږ ريحان آباد پرېږدو ـ بس دے دلته زمونږ نور ژوند نۀ کيږي ،،
ارسلا جان او عفت په حيرانئ سره وفا ته اوکتل ,,لورې؟ ،،
,, او داجي ! بله هيڅ لار نشته ،،
,, چرته به ځو ـ دا دومره اسانه خبره خو نۀ ده ،،
,, دومـــره ګــــرانه هـــم نـــۀ ده ـ د الله جهان ډير لوئے دے ـ دنيا د ريحان آباد پورې نۀ ده محدوده ،،
,, لورې ـ ـ ـ ـ ،، ارسلا جان پس و پيش کښې ؤ ـ
,, داجي ! تاسو فيصله اوکړئ ـ مونږ دلاور خان ته اقرار هم نۀ شو کولے او انکار هم نۀ شو کولے ـ نو بيا ددې دواړو خبرو په صورت کښې مونږ دلته څنګه پاتې کيدے شو ؟ زور ئې لرئ؟،،
,, لورې ! چرته به ځو ؟ ،، ارسلا جان په ډير حيرت او پريشانئ سره اووې ـ
,, هر چرته چې وي ـ خو د ريحان آباد نه روان يُو ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارسلا جان عفت ته اوکتل ـ عفت ئې په لاس باندې لاس کېښوۀ، مه خفه کېږه ـ بله خو څۀ لاره هم نشته ـ الله زمونږ مل ملګرے دے ،،
ارسلا جان يو سوړ اسوېلے اوکړو ,, ښۀ ده نو بيا تادي کول پکار ده ـ وخت دومره نشته ،،
لږ ساعت پس درې واړو د کور ضروري سامان بندولو ، يو ځائے کولو ـ

o

احمد علي خان په هر رنګ د فريد ډېر خيال ساتلو ـ هغۀ نۀ غوښتل چې د فريد دغه سوخت او له حده زيات اضطراب ددۀ په زړۀ او ذهن داسې نقشونه جوړ کړي چې ورسره ئې د شخصيت روغتيا او نفسياتي صحت مندي متاثره شي ـ څو څو وارې به ئې ورسره ورځ کښې ملاقات کوۀ ـ احمد علي خان غوښتل چې پۀ هر حال وي خو د فريد کم از کم د ځان پحقله دغه بې باوري ختمه کړي ـ ودود صېب او احمد علي خان د يو احساس او يوې نظريې لرونکي ياران وو ـ احمد علي خان کله غوښتۀ چې فريد دې نور هم پامال شي ـ هغه ددې خبرې منلو ته هډو تيار نۀ ؤ چې د ودود صېب نظريه شکست خوړلے شي او د هغۀ پرورش دومره خام کېدے شي چې د وختونو تاؤدۀ ساړۀ پرې خپل رنګونه اوخيژوي ـ د احمد علي خان

(c) ketabton.com: The Digital Library

په فرید باندې مکمل توجه وه ـ هغهٔ د فرید د شخصیت ورانیدل هیڅ کله نهٔ غوښتل ـ د احساس او نظریې د اشتراک نه علاوه په هغهٔ باندې د ودود صیب د یارۍ حق هم کم خو نهٔ ؤ ـ
فرید د شدید اندروني اضطراب سره مخ ؤ ـ هغهٔ ځان د بې وسۍ په آخري حدونو ولاړ محسوسولو ـ ددې هر څهٔ د کېدو نه پس هغهٔ مسلسل یوه نامعلومه او بې نومه شان ویره محسوسوله ـ ویره وه خو خدوخال ئې نهٔ وو ـ خو اوس پته نهٔ وه اوس به ئې ښکاره او منظر منظر د فرید په زړهٔ او ذهن یرغل کولو ـ خو هغه منظر به کله هم هغهٔ لیدے نهٔ شو ـ سترګې به ئې پټې کړې او بې اختیاره به ئې چغې کړې ,, نا ـ نا ـ ـ ـ ـ ـ ـ نا ،، او بیا به په چغو چغو په ژړا شو ـ په جېل کښې قسم قسم قېدیان وو ـ د هر چا خپله خپله قیصه او خپل خپل تکلیف ؤ خو چې فرید به ئې په داسې کېفیتونو او عذابونو کښې ګېر اولیدو نو د هغوي نه به خپل درد او تکلیف کم از کم هغه وخت خـــــو ضــــــرور هېر شـــو ـ فرید ته به د خپلې ماشومې خور سلګۍ بیا بیا په سماعت کښې انګازه شوې ـ
,, ګل لالا ! ډېرې ګنده خبرې ئې کولې ـ زهٔ ئې نهٔ شم وئیلے ـ ما ته ئې وې ـ ـ ـ ـ ـ ،، او بیا به د هغهٔ په سماعت کښې د امبر مسلسل ژړا وه ـ د فرید نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه منظر هم نۀ هیرېدو چې مور او پلار ئې په وینو کښې لت پت مړۀ پراتۀ وو او د دلاور خان شیطانې او بې حیا سترګې د امبر په مخ کښې خخې وې ـ بیا به ئې د دلاور خان معني خیزه او شیطاني لهجه په غوږونو کښې انګازه شوه ـ

,, جینۍ دا ګوزار دې پور شو په ما او دلاور خان هېڅ کله په ځان باندې د چا بدل نۀ پرېږدي ـ دغه قرض به دې خامخا لنډوم خو لا ئې وخت نۀ دے ـ لا دې وي ـ ـ ـ لا ـ ـ ـ ،،

فرید به په دواړو لاسونو سر اونیوۀ او چغې به ئې کړې او به ئې ژړل ـ د جېل په قېدیانو کښې به چا ترې په نرمۍ سره تپوس اوکړو ـ

,, وروره تاته څۀ تکلیف دے ؟ مونږ ته اووایه ـ زړۀ به دې ورسره سپک شي ،،

فرید به ورته زخمي زخمي اوکتل ,, زړۀ خو به مې هله سپکېږي کله چې د سرور خان او دلاور خان وینې اوڅښم ،،

د فرید د شپو خوبونه حرام شوي وو ـ سترګې به ئې ورغلې نۀ وې چې قسم قسم پریشانه کوؤنکي خوبونه به ئې بیا بیا لیدل خو نن خو حد اوشو ـ دلاور خان ئې خوب کښې لیدو ـ هم هغه شېطاني خندا ، سرې سرې وحشتناکې سترګې ، په مخ هم هغه سفاکانه تاثرات ، امبر ئې په ژړا لیده ـ فرید ته ئې رامنډې وهلې ,, ګل لالا ، ګل لالا ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــــر

د انـتـهـائـي پـريـشـانـۍ پـه عـالـم كښې د فـريـد سـتـرګـې اوغړېـدې ـ بـدن ئـې ټـول خـولـې خـولـې ؤ ـ سـاه ئـې داسـې ختـلـې وه لـکـه مـيـلـونـه مـنـډه ئـې وهـلـې وي ـ ګـېر چـاپـېره ئـې اوکـتـل ـ نـور قـېديـان اودۀ وو خـدائـے خبـر چـې د شـپـې څۀ وخت ؤ ـ فـريـد د جـېل د دنـګو ديـوالـونـو تـصـور اوکړو او ځـان ئـې پـکښې بـنـديـوان اولـيـدو ـ نـو خـپـلـه خـور ورتـه ډېـره بـې اسـرې ، بـې وسـه او پـه بـيـابـان مـحسوس شـوه ـ بـې اخـتـيـاره پـه ژړا شـو ـ نـوره ټـولـه شـپـه ئـې ويـښـه او پـه کـرلـو ريـبـلـو کـښې تـېره کړه ـ چـې سحر شـو نـو دومـره ورځـو کـښې ئـې نـن احـمـد عـلـي خـان تـه د خـپـل يـو ضـرورت نـه اووې ـ

,, مـاتـه زمـا خـور مـلاقـات تـه راولـئ ـ يـواځې ـ نـور هېڅـوک نـه ،،

احـمـد عـلـي خـان د فـريـد پـه مخ بـې قـراري او بـې آرامـي لـيـدلـه ـ

,, صرف امـبـر ؟ ،، احـمـد عـلـي خـان ډېـر پـه غـور فـريـد تـه کـتـل ـ

,, او ـ ـ ـ صرف امـبـر ،،

,, ښۀ ده ،، احـمـد عـلـي خـان ورتـه ډېـر پـه رون تـنـدي سره مـسکـے شــــو ،، خـو فــــريــــده ! دومـره بـوج پـه ذهـن مۀ سـاتـه بـچـے ـ تـا د ودود صېب نـه دومـره حـوصـلـه هـم نـۀ ده زده کړې ؟ ،،

فـريـد خـامـوش ؤ ـ احـمـد عـلـي خـان تـه ئـې کـتـل ـ احـمـد عـلـي خـان د فـريـد پـه اوګـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاس کېښو او ډېر په مینه ئې ورته اووې
,, هم دغه فرید به ئې ــ ــ ــ دومره به
هم نۀ ئې بدل شوے او دا وخت به تېر
شوے وي ــ تاته خو ستا ژوند په انتظار
دے بچے ،،
امبر راغلې وه ــ دواړه ورور خور کلک
غاړه وتل او ښۀ ئې اوژړل ــ احمد علي
خان د هغوي د خبرو په دوران کښې بهر
اووتو ــ د هغۀ دفتر د فرید د ملاقات
ځائے ؤ ــ
,, دا څۀ اوشو ګل لالا ،، د امبر
سلګو اووې ــ ,, تۀ به کله راځې؟ ،،
,, امبر ! زما نیازبینې خورې ! ،، د
فرید لهجه اوښکې اوښکې وه ــ ,, دا
هغه دنیا نۀ ده کومه چې زمونږ په
زړونو او سوچونو کښې ده ــ دا د نفرت
جهان دے ــ د کرکې دنیا ده ــ امبر ستا
زما سره څومره مینه ده ؟ ،،
,, تاته پته ده ګل لالا ،، امبر د فرید
په سترګو کښې اوکتل ــ
,, او زما ستا سره څومره مینه ده ؟
،، فرید لکه په تنویمي کېفیت کښې
خبرې کولې ــ ورکې ورکې ، خوبولې
خوبولې ــ
,, ماته پته ده ګل لالا ،،
,, امبر ! زۀ بخښنه غواړم زما خورکې
،، فرید د امبر د سترګو اوښکې پاکې
کړې ــ ,, زۀ ستا دپاره نور هېڅ
نۀ شم کولے زۀ تا په دغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځنګل کښې يــو اځې نــۀ شم پــرېښودے ــ زمــا نــور
هېڅ وس نــشتــه ــ ګـل لالا دې مـعـاف کـړه خـورکــې ،،
فــريــد د امــبــر د ستــرګــو نــه اوښکې بــيــا بــيــا پــاکــولــې ــ ــ ــ د فــريــد لاسونـــه د امـبـر پـه مخ ورو ورو راخـوئـيـدل ــ عن تـر دې چې مـرئ تـه
ئــې راغـلـل ــ
,, بــابــا جــان او مــور جــانــه مــې د خــپــلــې نــيــازبــيــنــې امــبــر لارې تــه ګــورې،، فــريــد پــه بــړق بـړق ژړل ــ د دواړو لاسونــو ګـرفـت ئــې ورو ورو د امــبــر پــه مـرئ سختـيـدو ــ امـبـر پــه ډېــرې حېــرانــئ سره خپـل ګـل لالا تــه کـتـل ــ هېڅ نــۀ پــوهېــده ــ فــريــد ستــرګــې پــټــې کـړې ــ د امــبـر رنــګ ورو ورو سور کــېـدۀ ــ پـه ستـرګـو کـښې ئـې پـه يـو ساعت کـښې بـې شمېره سوالــونــه ، تــپــوسونــه د حېــرانـــئ پــه رنــګ لــړلــې ځــلــيــدل ــ فــريــد د خــپــلــو دواړو لاسونـــو مـكـمـل زور د امــبــر مــرئ تــه وركــړو ــ د هغې مــاشومې خو لاسونـه هم د فــريــد لاسونــو تــه پــورتـــه نــۀ شول ــ
,, فــريــده ! ،، احــمــد عــلــي خــان دفــتــر تــه پــه رانــنــوتــو كــښې لــكــه د زمــري اوغــرمــبــيــدو ــ فــريــد ستــرګــې اوغــړولــې ، د دفــتـــر د دروازې طرف تـه ئـې اوكـتـل ــ احـمـد عـلـي خــان چې څــو ځــان رارسولــو نــو امــبــر ړنــګــه پــنــګــه د فــريــد پــه غېږ كــښې پــريــوتــلــې وه ــ
,, ځـنـاوره ! ،، د احـمـد عـلـي خـان د ستـرګـو نـه د اور بـڅري خـتـل ــ زر زر ئـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د امبر وجود په غېږ کښې راواخستو او
د ور په لور ئې منډه کړه ـ په وتو
وتو کښې ئې چاته آواز کړے ؤ ـ
,, جمال ـ ـ ـ اعزاز !! ،،
فرید اوچې شونډې او بې تاثر مخ ،
ځوړند سر ناست ؤ ـ نن پرې د لېونو
گمان کېدو ـ

o

فرید درې ورځې احمد علي خان اونۀ
لیدو ـ په څلورمه ورځ ئې خپل دفتر ته
بللے ؤ ـ د احمد علي خان په مخ
انتهائي سنجیدگي خوره وه ـ فرید ته
ئې اوکتل نو بې واره ئې په سترگو کښې
اوښکې اوځلیدې ـ ,, ما کله تصور هم
نۀ ؤ کړے چې د ودود صېب د بچو به دا
حال کیږي ،،
د فرید شونډې اوخوځېدې ,, امبر ،،
احمد علي خان ورته په برند نظر اوکتل
,, مړه دې کړه ،، بیا ئې اواز یو دم
تېز شو ,, اودې وژله ،، د هغې
معصومې په روح به څۀ تېر شوي وي چې
کله هغې ته دا احساس شوے وي چې د خپل
ورور دلاسه مري ،،
فرید لکه د بُت ساکت ولاړ ؤ ـ سترگې ئې
خالي خالي او د تاثر نه عاري وې ـ
,, څۀ فرق دے په تا کښې او په سرور
خان کښې ،، احمد علي خان په برهمی

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره مخ بل خوا واړولو ـ ,, تا زما باور مات کړو فریده ،، دا د احمد علي خان هغه نرمه لهجه نه وه چې زړونه به پرې ټکوریدل ـ

ساعت پس د احمد علي خان په مخ لږ شان نرمي راغله ـ د خپلې کرسۍ نه راپاسېدو ـ څو قدمه مخکښې راغے او فرید ته مخامخ اودریدو ـ ډېر په سوچ سره ئې د فرید زخمي زخمي سترګو کښې کتل ـ د احمد علي خان سترګې نمجنې وې ـ

,, زما سره بله هېڅ لار نۀ وه ،، د فرید اواز دروند ؤ ـ ,, ما خپله خور په ځنګل کښې نۀ شوه پرېښودے ،،

,, زۀ حېران یم ،، احمد علي خان ډېر په قـــلار اووې ,, د ودود صېب زوئے دومره کمزورے او کم همته څنګه کېدے شي ،،

فرید یو دم احمد علي خان ته ورتر غاړه وتو ـ لاسونه ئې ترې نه کلک چاپېر کړل او د ماشومانو په شان په ژړا شو ـ ,, لالاجي ! زۀ د ډېر لوئے اذیت سره مخ یم ـ زۀ ماتیږم ، نړیږم ، خو زۀ ماتیدل نۀ غواړم ـ په ما ډېر لوئے قرض دے هغه پرې کول غواړم ـ زما یو فرض دے هغه ادا کوم غواړم ـ لالاجي ! زما ستاسو مرسته پکار ده ـ زۀ هېڅکله کمزورے نۀ یم خو انسان یم ، بشر یم ، په ما کښې اور بل دے خو زۀ پخپله په هغه اور کښې سوزېدل نۀ

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوا ړم ـ تـا سو خـو مې د بـا بـا جـا ن
مـلـګري يـئ کـنـه ـ پـلـيز مـاتـه لاره اوښـايـئ
،، ـ
د احـمـد علـي خـا ن پـه سـتـرګـو کـښې اوښکې
تـلې را تـلـې ـ فـريـد ئـې پـه مـلا ورو ورو
ټـپولـو ـ بـيـا ئـې ډېـر پـه قـلاره د ځـا ن نـه
جدا کړو ـ
،، کـښېـنـه ،، احـمـد علـي خـا ن د يـوې کـرسۍ
طرف تـه اشـا ره اوکـړه ـ خـپـلـه هم
کـښېـنـا سـتـو ـ څـهٔ سـاعت ئـې فـريـد تـه کـتـل
بـيـا ئـې پـه نـرمـۍ سره اووې ـ ،، د امـبـر
پـه حقـلـه تـهٔ مـجرم ئـې خـو ـ ـ ـ ـ ـ زهٔ
سـتـا انـدروني کـشـمکـش ، سـتـا پـه نـفـسيـا تـو
د حمـلـه کـوۀنـکـو تـيـا رو د شـدتـونـو او زور
انـدازه لـرم او د هغې پـه نـتـيـجه کـښې
سـتـا ذهـنـي کېـفـيـتـونـه هم ګـورم نـو ـ ـ ـ
ـ ـ ،، احـمـد علـي خـا ن يـو سـا عت تـه غلـے
شـو ، څـو شـيـبې ئـې فـريـد تـه پـه غـور کـتـل
، بـيـا ګـويـا شـو ،، تـهٔ د نـفـرت د لارې
سړے نـهٔ ئـې فـريـده ،،
،، زمـا پـه سيـنـه کـښې نـفـرت نـهٔ دے لالاجي
،، فـريـد ورو شـا ن اووې ـ ،، انـتـقـا م دے
او دا انـتـقـا م بـه زهٔ پـا لـم ،،
احـمـد علـي خـا ن پُـر خـيـا ل انـدا ز کـښې سر
خوځـولـو ،، ابـتـدا ئـي تـربـيـت هېڅکـلـه غېـر
مـؤثـر نـهٔ وي ـ او تـهٔ خـو د ودود صېب د
سېـوري لانـدې لـوئـے شـوے ئـې ـ زهٔ نـهٔ ګـڼـم
چې ودود صېب بـه خـپـلـه نـظـريـه ، خـپـل سـوچ
او درد خـپـل بـچي تـه سپـا رلـے نـهٔ وي دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

عارضي کېفيتونه دي فريده ! دا په ځان حاوي کوه مه ،،

فريد ډېر په حېرانۍ احمد علي خان ته اوکتل ,, لالاجي ! دا تاسو څنګه وئيلے شئ ـ زما خو دنيا ورانه شوه ـ زما مور پلار، امبر ، ددې هر څۀ ذمه وار څوک دي ؟ زۀ سرور خان او دلاور خان څنګه معاف کولے شم ،،

,, د امبر دپاره تۀ ذمه وار ئې ، دا ستا جرم دے ،، احمد علي خان د فريد په سترګو کښې اوکتل ,, تۀ ويريدلے ئې ، تاته هر څۀ تور تور ښکاري ، ستا په ذهن تيارې خورې دي ـ او په تيارو کښې هېڅ کله د رنګونو تميز نۀ کيږي ،،

,, رڼا چرته ده ،، د فريد په لهجه کښې سوخت ؤ ـ

احمد علي خان مسکے شو ـ هغۀ غوښتل چې د فريد خاموشي ماته شي او فريد اوس د هغۀ سره د زړۀ خبرې شريکولې ـ

,, ستا د نظر زاويه بدله شوې ده ،، د احمد علي خان لهجه نرمه وه ـ ,, رڼا زۀ يم ، رڼا تۀ ئې ، د ريحان آباد خلق که په يو اتفاق راپاسي نو سرور خان د هغوي څۀ کولے شي ؟ د سرور خان سره لښکرې خو نشته ـ ياد ساته څوک د چا استحصال هېڅ کله نۀ شي کولے ـ زمونږ ويريدل او خاموشي د ظالم زور زياتوي ـ يو انسان د بل انسان نه بالا او برتر څنګه کېدے شي،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

،، ستاسو قانون ئې مرستیال وي ،،
فرید اووې ـ
،، قانون حقیقتاً د ټولودپاره دے ،،
احمد علي خان اووې ،،خو داسې ده چې
مونږ اکثر د خپلې ناپوهۍ په سوب د
خپلو حقوقو نه ځان دستبردار تصور کړے
وي ـ چرته چې تیارۀ وي نو هلته غلا هم
کیږي او غل هم پټیږي ـ خو د رڼا خبره
نوره ده په رڼا کښې نۀ څوک په اسانه
جرم کولے شي او نۀ پټېدے شي بس هم
دومره خبره ده ،،
د فرید سترګې اوځلیدې ـ په احمد علي
خان ئې زړۀ خوږ شو ـ
،، بابا جان به هم ، هم داسې خبرې
کولې ،، فرید سوچ اوکړو ـ خو د بابا
جان د یادیدو سره ئې زړۀ بیا څړیکه
اوکړه ـ یو لمبه لمبه احساس ئې په رګ
رګ کښې خور شو ـ د یو لوئې او مسلسل
کشمکش نه ډکو دغه کېفیتونو فرید د
شدید اضطراب سره مخ کړے ؤ ـ

O

فرید څو ورځې بیخي اودۀ شوے نۀ ؤ ـ
هغه په خپلو کېفیتونو نۀ پوهېدو ـ د
بې وسۍ انتها وه ـ اوس خو ورسره څۀ
عجیبه شان ملامتیا هم مل وه ـ چرته د
شپې په آخرنۍ برخه کښې به ئې که د څۀ
ساعت دپاره سترګې پټې هم شوې نو رنګ
رنګ خوبونو ، منظرونو به ئې په زخمي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زخمي احساس يـرغل اوکړو او بې واره بـه ئـې سترګـې اوغړېدې ، بـيـا بـه تـر سحره پـورې ويـخ نـاست ؤ ، دردپـدلـے درېدلـے ـ
,, بس دے مـات شو نـظر ئـې ،، دا بـه ئـې د مـور جانـې مـيـنـه نـاک اواز ؤ ـ
,, خـور دې ده کـنـه او بـيـا درنـه کـشره هم ده نـو مـيـنـه خو بـه دې ورسره خـامـخـا وي ،، ودود صېب بـه ګـويـا ؤ ـ
,, ګـل لالا ښـۀ ډارن ئـې ښـه ،، امـبـر بـه ورتـه پـه خـنـدا وه ـ
فـريـد د احساس د قـيـامـتـونـو عذابـونـو نـه تـېرېـدو خو نـن ئـې څـۀ بـل رنـګ خوب لـيـدو ، جـدا ـــــ بـيـخـي جـدا ـ
مـاشوم فـريـد ئـې لـيـدو چې د بـابـا جـان سره نـاست ؤ ـ
,, بـابـا جانـه ! پـتـه نـشتـه چې ولـې ؟ خو زۀ کـلـه کـلـه اوويـريـږم ،، مـاشوم فـريـد څـۀ ورکـه شان لـهـجـه کـښې اووې ـ
,, ام هم ـ ـ ـ ـ ،، ودود صېب ورتـــــــه داسې د سرزنـش کــــولـــــو پــــــه
انـداز کـښې اوکـتـل ـ ,, دا ستـا د ويـرو او انـدېښـنـو عمـر دے ؟ انـدېښـنـو تـه هيڅ کـلـه خـپـل زړۀ کـښې ځـائـې مـۀ ورکـوه ـ دا د يـقـيـن جـرړې کـمـزورې کـوي ،،
,, پـتـه نـشتـه چې ولـې ؟ ،، د فـريـد لـهـجـه بـدلـه وه ـ
ودود صېب ورتـه پـه ځـير اوکـتـل او ورتـه مـسکـے شو ,, شيطـان د انـسان ډېـر د

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـيـزدې دښمن دے د بـابـا ځانـه ! خپل سوچ همېشه مسلمان ساتـه ،،
،، مسلمان سوچ څنګه وي ؟ ،، فـريد تپوس اوکړو ـ
،، پـه لـوئې خدائې کـامل يقين او پـه هر حال کښې صبر او شکر ـ دغه د مسلمان سوچ بـنياد دے ،، ودود صېب ، فـريد تـه ډېر پـه غور کـتل ـ
،، بـابـا جانـه ! انسان ډېر کمزورے دے کـنه ـ ـ ـ ـ ؟ ،،
ودود صېب ، فـريد ځان تـه جوخت کړو ،، کمزورے هم او نيمګړے هم ـ پوره او قادر صرف د الله ذات دے ـ الله پاک د زړونو پـه واړه سوداګـانو ، پـه ذهنونو ، سوچونو خبردار دے ـ لـوئې الله د ښائسته زړونو ملګرتيا کوي ـ ـ ـ ـ همېشه ! ،،
د فريد سترګې اوځليدې او د ودود صېب د غاړې نـه ئې لاسونـه تاؤ کړل ـ
د فريد د خوب د ليدو تسلسل جاري ؤ خو منظر اوس بدل ؤ ـ امبر ئې ليده چې ګل ګل ولاړه وه او خپل ګل لالا تـه مسکۍ مسکۍ وه خو د ډېرې لرې فاصلې بـاوجود هم فريد لـۀ خپلـه ځايـه حرکت نـۀ شو کړلے ـ پـه بې وسۍ سره ئې د امبر طرف تـه خپل لاسونه وا کړل ،، امبر ! زما نيازبـيـنې خورکې !! د ګل لالا غېږې تـه دې راشه کـنـه ،،
امبر هم هغه شان مسکۍ وه ـ فـريد تـه ئې پـه مينه کـتل ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د فـریـد سـتـرګـو کـښې اوښکې اوځـلـیـدې ,,
امـبـر ! د ګـل لالا نـه دې خفـه ئـې خـورکـې ؟
،،
د امـبـر د مـخ او سـتـرګـو مـسـکـا یـو دم
مـعـدومـه شـوه ـ ډېـر پـه ګـیـلـه مـنـو سـتـرګـو
ئـې فـریـد تـه اوکـتـل ـ شـونـډې ئـې ورو شـان
اوخـوځـېـدې ـ ,, ګـل لالا ! زۀ سـتـا نـه خفـه
نـۀ یـم خـو کـه تـۀ دا دومـره خـفـګـانـونـه
کـوې نـو بـیـا بـه درنـه ضـرور خفـه یـم ،،
فـریـد غـوښـتـل چـې امـبـر ځـان تـه ، خـپـل زړۀ
تـه جـوخـتـه کـړي خـو لـۀ ځـایـه ئـې حـرکـت نـۀ
شـو کـولـے ـ
امـبـر ګـل ګـل او مـسـکـی مـسـکـی ولاړه وه ـ
د فـریـد د خـوب د لـیـدو تـسـلـسـل مـات شـو خـو
، خـوب ئـې نـۀ ؤ مـات شـوے ـ پـه دومـره
ورځـو کـښې ایـلـه نـن داسې شـوي وو چـې د
څـۀ خـوب د لـیـدو پـه دوران کـښې د فـریـد
سـتـرګـې نـۀ وې غـړېـدلـې چـې هـر څـۀ وو خـو
نـن د فـریـد پـه مـخ د اذیـت رنـګـونـه نـۀ وو
ـ
فـریـد اودۀ ؤ ـ

ο

وخـت تـېـرېـدو !
فـریـد بـه د احـمـد عـلي خـان سـره خـپـل زړۀ
سـپـکـولـو ـ د احـمـد عـلي
خـان پـوهـې او تـجـربـې د فـریـد مـایـوسـه شـوي
ذهـن او نـظـر تـه ځـائـے پـه ځـائـے ډېـوې
بـلـولـې او کـېښـودلـې ـ فـریـد بـه هـغـۀ تـه د
خـپـل زړۀ هـره خـبـره کـولـه ـ زیـات تـر ذکـر

(c) ketabton.com: The Digital Library

بـه د ودود صېب ؤ ــ احـمـد عـلـي خـان بـه
ورتـه وخت پـه وخـت د خـپـل ژونـد قـيـصې
تـېرولـې ــ د کـالـج د وخـتـونـو ذکـر بـه ئـې
کـولـو ــ د ودود صېب خـبـرې بـه ئـې ورتـه
کـولـې ــ فـريـد بـه هـغـه ټـولـې خـبـرې پـه
دلـچسپـۍ سره اوريـدې ــ
نـن چې د احـمـد عـلـي خـان د ژونـد قـيـصه تـر
دلـتـه را اورسيـده نـو د فـريـد د زړۀ د
زخـمـونـو نـه څـړيـکـې پـورتـه شوې ,, لالاجـي !
ګـلالـۍ مـړه شـوه ؟ ،،
,, او فـريـده بـچـے ! ،، احـمـد عـلـي خـان
يـوه اوږده سـاه واخسـتـه ــ ,, هـغـه کـورتـه
ژونـدۍ رانـۀ غـلـه ،،
,, خـوشحـال چـرتـه دے لالاجـي ؟ ،، فـريـد د
احـمـد عـلـي خـان پـه قـيـصه کښې جـوړ څـۀ
لـټـول ــ
,, هـغـه مې د تـعـلـيـم دپـاره بـهـر لـېږلـے
دے ــ د تـرۀ سره دے ،، احـمـد عـلـي خـان
ډيـر پـه سنـجـيـدګـۍ سره دا وخت د فـريـد د
مـخ تـاثـرات لـوستـل ــ
,, ستـاسو ډيـر لـوئـے زړۀ دے لالاجـي ،،
,, انـسـان د وخـت نـه ډيـر څـۀ زده کـوي ،،
د فـريـد پـه زړۀ کښې نـاڅـاپـي يـو خـيـال
راغـے ــ تـپـوس ئـې اوکـړو ,,لالا جي ! وفـا
چـرتـه ده ؟ ،، خـو هـغـه د اظـهـار کـولـو بـې
هـمـتـي پـه کښې اوس هم وه ــ زر ئـې خـبـره
پـه بـل رنـګ کـړه ــ ,, زمـا مـطـلـب دے ارسلا
کـاکـا او عـفـت آپـا ــ هـغـوي خـنـګـه دي ؟ ،،
د احـمـد عـلـي خـان د ژور نـظـر نـه د هـغـۀ د
زړۀ حـال پـټ څـنـګـه پـاتـې کـېدے شـو ــ پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـيـنـه ورتــه مـسكـے شـو ,, وفــا دې ډېـره
زړۀ تــه نـيـزدې ده بـچـے ؟ ،،
فـريـد ورتــه هېڅ اونــۀ وې ــ
,, هغـوي د ريـحـان آبــاد نــه كـډه كـړې ده
،،
,, څۀ ؟ ،، فـريـد ډېـر پـه تـعجب سره
اووې ــ
,, او بـچـے ! هغـوي د ريـحـان آبــاد نــه
تــلـي دي ،،
,, ولــې ؟ لالاجي ــ ــ ــ ــ ! څۀ چل شوے
دے ؟ ،، د انـدېښنو مــاران د فـريـد پـه
ټـول وجـود خـوارۀ شـول ــ
,, شـايـد د سرور خـان لــه ويـرې ــ ــ ــ ــ
،، احـمـد علـي خـان ډېـر پـه غـور د فـريـد د
مـخ د تـغـيـر سره مـخ تـاثـرات لـوستـل ــ
,, چـرتــه تــلـي دي ؟ ،، د فـريـد پـه لــهـجـه
كـښې د شكستګۍ عنصر مـوجـود ؤ ــ
,, هېڅ پـتـه نـشتـه ! ،،
,, تــاسـو هـلـتـه تــلـي يـئ ؟ ،، فـريـد د
خبـرې تـل تــه رسيـدل غوښتل ــ
,, او ــ ــ ــ زمــا د ريـحـان آبــاد او د
ګـل كـلـي سره بـرابـره رابـطـه ده ــ ددې
ټـولـې قـيـصې سره زمـا د يــار ارمـانـونـه
تـړلـې دي ــ زۀ څنګـه غـافـل پـاتـې كېدے شم
،،
,, هغـوي نـشتـه ؟ ريـحـان آبــاد كـښې نـشتـه
؟ ،،فـريـدد مـاشومـانـو
پـه شـان احـمـد علـي خـان تــه اوكـتـل ــ لــهـجـه
ئـې د درد نــه ډكــه وه ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, کـور تـه ئـې تـالا لـګـېدلـې ده ،، احـمـد علـي خـان اووې ,,چم ګـاونـډ کـښې ئـې هم چـا تـه نـهٔ دي وئـيـلـي چـې هـغـوي چـرتـه ځـي ،،

,, لالا جي ـــ ـــ ـــ ،، فـريـد نـور هـېڅ اونـهٔ وئـيـلـے شـول ـــ

,, د سبـاؤن سکـول د پـېـرزوئـنـې سفـر جـاري دے ،، احـمـد علـي خـان وئـيـل ,, کـوم سټـاف چـې ودود صـېب مـنـتـخـب کـړے دے پـه هـېڅ طـور د مـلـغـلـرو نـه کـم نـهٔ دے ـــ د ښـار د کـالـج تـعـمـيـر مـکـمـل شـوے دے ـــ او د بـاقـاعـده پـرانـسـتـلـو دپـاره ئـې تـيـارئ شـروع دي ـــ عـديـل صـېب او د هـغـهٔ مـلـګـري پـه رښـتـيـا چـې ډېـر قـابـل دي ،،

,, لالاجـي ! او تـاسـو ؟ ،، د فـريـد پـه لـهـجـه کـښې چـرتـه لـرې يـو ارمـان ؤ ـــ احـمـد علـي خـان بـې اخـتـيـاره اوخـنـدل ,, زهٔ پـه هـېڅ طـور د ودود صـېب نـه جـدا نـهٔ يـم ـــ مـونـږ زده کـړه هم يـو ځـائـے کـړې ده او د عـمـل مـېـدان کـښې مـو قـدم هم يـو ځـائـے ايـښـے ؤ ـــ سـوچ او نـظـر مـو يـو ؤ خـو لارې مـو جـدا جـدا ـــ اوس خـو زمـا د ريـحـان آبـاد او ګـل کـلـي سره نـهٔ خـتـمـېـدونـکـے تـعـلـق جـوړ شـوے دے ،،

,, مـنـنـه لالاجـي ! ،، فـريـد پـه مـمـنـونـيـت سره اووې ,, زمـا نـيـا نـيـکـهٔ څـهٔ حـال کـښې دي ؟ ،،

,, ښـهٔ دي ـــ ـــ ـــ ـــ ،، احـمـد علـي خـان مـسکـے شـو ـــ ,, را روان دي سـتـا مـلاقـات تـه سـبـا ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ڊېر سحرونه ماښامونه تېر شول ــ احمد علي خان به د فريد هر ممکن خيال ساتلو ــ کله کله به ورته فريد اووې ــ ,, لالاجي ! تاسو خو زما داسې خيال ساتئ لکه څوک د چا تيمار داري کوي ؟ ،،

احمد علي خان به په جواب کښې مسکے شو ,, هم داسې ده ــ يو ګل چې د زهرجن ماحول د شدتونو او کېفيتونو سره مخ شي نو د هغۀ خوشبو ، تازګي او ښکلا براه راست متاثره کيږي ــ فريده ! زۀ نۀ غواړم بچے ، چې ستا د اندرون ښائستونه دې مړاوي شي ،،

,, هغه ښائستونه خو وينې وينې پراتۀ دي لالاجي ! بې ساه او بې ژونده ،،

,, وينې وينې خو کيدے شي فريده ! خو بې ساه او بې ژونده هېڅ کله نه ــ تۀ د ودود صېب په غېږ کښې لوئے شوے ئې او هغه همه مينه مينه ؤ ، د نفرت نه خو ئې بيخي کرکه وه ــ ستا په ذهن د انتقام شدت حاوي دے ــ نو تۀ لا د خپل فطرت په پته نۀ پوهېږې او ستا په فطرت کښې تيارې هلو ځائيدے نۀ شي تۀ په رڼا مئين ئې ، رڼا خو به پېژنې ؟ ،،

,, زما ژوند کښې پاتې څۀ دي ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

،، د داسې خبرې د کولو حق د هیچا سره نشته ـ چې ژوند پاتې دے نو ژوند پاتې دے ،،
کله کله به فرید اووئیل ،، لالاجي ! تاسو اکثر زما مخ ته دومره په ځیر ولې ګورئ ؟ ،،
احمد علي خان به بې اختیاره اوخندل ،، ستا مخ یو ډېر منفرد کتاب دے ، لولم ئې ، زده کړه ترې کوم ـ ـ ـ ستا په مخ د انساني نفسیاتو انتهائي باریکۍ او د شعور او لاشعور ګډ وډ رنګونه ډېر په وضاحت سره د لوستلو دپاره موجود دي ـ ستا په مخ زما مینه ماتیږي ـ ماته ډېر څۀ رایادوي ،،
نن احمد علي خان په مختلفو موضوعاتو مشتمل ګڼ شمېر کتابونه د فرید دپاره راوړي وو ـ
فرید په حېرانۍ سره احمد علي خان ته اوکتل ،، لالاجي ! دا ټول زما د خوښې کتابونه دي ـ تاسو څنګه ـ ـ ـ ـ ؟ ،،
احمد علي خان مسکے شو ،، دا ما د ودود صېب د خوښې کتابونه اوموضوعات راوړي دي ستا به څنګه نۀ وي خوښ؟،،
،، تهینک یُو لالاجي ! ،،
،، دا څۀ ډائریانې دي ستا د لیکلو دپاره ،،
،، اوه ،، فرید ډېر پُرخیاله انداز کښې سر اوخوځولو ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, فـريـده ! زمـا تـبـادلـه شوي ده ـ زۀ بـه د نـوي جېلـر سره ستـا خبـره اوکـړم ـ پـلـيز د ځـان خيـال ساتـه ـ زۀ بـه ستا مـلاقـات تـه راځم ،،
فـــــريـــــد پـــــه حېراني ســـــره احمد علي خـان تـه اوکتـل ,, لالاجي ! ستـاسو تـبـادلـه ـ ـ ـ ـ ،،
احمد علي خـان مسکے شو ، هغه د فـريـد خبـرې تـه رسيدو ,, نـه ـ نـه ـ کـيـږي راکـيـږي ـ د پـولـيس نـوکرۍ کښې دا د روتـيـن خبـرې دي کېدے شي څۀ وخت پس بـيـا دلـتـه يـم ـ ستـا ديـدن تـه خو بـه خامخا راځم ،، د احمد علي خـان ګـوتـو د فـريـد پـه ويـښتـو کښې شيطانـي اوکـړه ويـښتـۀ ئې وران را وران شول ـ فـريـد مـسکے شوـ

O

مـوسمـونـه بـدلـيـدل رابـدلـيـدل ـ وخت تـيـرېدو ـ مـيـاشتـې، کـلـونـه ، کـلـونـه ـ
دلاور خـان د ريـحـان آبـاد پـه خلقـو د ظلم انـتـهـا کـړې وه ـ سرور خـان بـه چې دلاور خـان تـه کـتـل ، د هغۀ رعب او دبـدبـه بـه ئې لـيـده نـو بـې اختـيـاره بـه ئې د بـرېـتـونـو سرونـه تـاؤ راتـاؤ کـړل ـ ددې ورځې خو سرور خـان ارمـان کـړے ؤ ـ
د دلاور خـان مـعـمـول ؤ ، هر مـازيـګر بـه د ريـحـان آبـاد پـه زمـکـو پـه اس بـانـدې سور ، طمـاچـه پـه غـاړه ګرځېدو ـ سرور خـان

(c) ketabton.com: The Digital Library

بـه ورتـه کـلـه کـلـه اووې ,, ځو کـسـان
درسره مـلا تـړلـي ګرځـوه ـ د خـلقـو ویـره
پـه هم دې سېـوا کـیـږي ،،
دلاور خـان بـه اوخـنـدل ,, خـان بـابـا !
داسې مـې نـۀ دي یـرولـي ـ د
ریـحـان آبـــــاد خو ګـډې چـیـلـۍ هم پـه هغـه
لاره نـۀ ځي پـه کـومـه لار
چې دلاور خـان روان وي ،،
د سرور خـان مـخ بـه د تـفـاخـر د احساس نـه
اوځـلـیـدو ـ
د خـان ګـل لالا د زوئـے خپـلـه بـې عزتـي هېڅ
کـلـه نـۀ وه هېـره شوې ـ سفـیـان پـه ظـاهـره
غلـے ؤ خو دنـنـه لـکـه د زخـمـي مـار اوړیـدو
را اوړیـدو ـ خو څۀ تـقـاضې د کـور هم وې
ـ د ریـحـان آبـاد د پـرېـښودو نـه پس هم
هغـه د ریـحـان آبـاد د حـالاتـو نـه ځـان خبـر
سـاتـلـو ـ دومـره کـلـونـه صبـر کـول د هغۀ
دپـاره ډېـر ګـران وو خو چې کـلـه بـه ئـې
هم د خپـل مـور او پـلار غـریـبـو او وخت
زپـلـو سترګـو تـه اوکـتـل نـو ځـان بـه ئـې د
دومـره لـوئـے قـدم د اخسـتـو نـه مـنـع
اوسـاتـلـو ـ پـه دې کـښې هر څۀ پـېـښېـدے
شول ـ سفـیـان نـهـۀ کـالـه مسلسل مـحنـت کـړے
ؤ ـ شپې او ورځې تـه ئـې نـۀ وو کـتـلـي بـس
کـار تـه ئـې کـار وئـیـلـے ؤ ـ نـن وخت بـدل
ؤ ـ نـن سفـیـان ګـڼـل چې اوس پـل پـورتـه
کـولـے شي ـ هغـه د څـو ورځـو نـه مـسلسل
ریـحـان آبـاد تـه تـلـو راتـلـو او د دلاور
خـان د مـعمـولاتـو جـاج ئـې اخسـتـو ـ نـن د
مـکمـل تـیـارۍ سره راغلـے ؤ ـ دغـه ورځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

مـوسم ډېـر ښکلـے ؤ ـ یـخـه یـخـه هـوا لـګېـده ـ فصلـونـه شنـۀ ولاړ وو ـ د مـازیـګر وخت ؤ نـو د مـوسم سحر انـګیـزي لا سېـوا وه ـ د دلاور خـان اس د پـولـو پـټـو پـه غـاړه غـاړه ورو ورو قـدمـونـه اخستـل روان ؤ ـ دلاور خـان، پـه اوګـه کـښې طمـاچـه اچـولـې ، د اس پــه مـلا د یـو فـاتـحـانـه شـان سره نـاست ، د خـواؤ شا نـنـداره کـولـه ـ اس لـږ هم مـخکـښې نـۀ ؤ تـلـے چې دلاور خـان ئـې واګـې راښکـې ـ وړانـدې څـوک د ونـې د سـټـې د شانـه یـو دم بـهـر راوتـلـے ؤ ـ پـه کـیـڼـه اوګـه کـښې ئـې پـړے اچـولـے ؤ او پـه ښي لاس کـښې ئـې طمـاچـه وه ـ

دلاور خـان پـه حـېـرانـی سره ورتـه اوکـتـل ,, سفـیـانـه تـۀ ؟ ،، لـهـجـه ئـې د حقـارت نـه خـالـي نـۀ وه ـ

,, حـېـران شـوې دلاور خـانـه ،، سفـیـان د دلاور خـان پـه سـتـرګـو کـښې کـتـل ـ

,, سـتـا دومـره هـمـت ،، دلاور خـان اوغـرمـبـېـدو او ورسره ئـې د اس د مـلا نـه راټـوپ کـړو او چې خپـلـې طمـاچـې تـه ئـې لاس وړلـو سفـیـان خپـل د طمـاچـې والا لاس د هـغـۀ طرف تـه نـېـغ کـړو ـ

,, پـه خپـل ځـائـے اودریـږه دلاور خـانـه لاس دې ښکـتـه ښۀ دے او طمـاچـه دې پـه غـاړه ،،

,, سفـیـانـه ! ،، د دلاور خـان مـخ د غصې د شدت نـه سـور شـو ـ ,,سـتـا جـوړ هـېـر دي چې تـۀ د چـا مـخ تـه ولاړ ئـې ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

،، د خانی نشه دې د سر نه کوزه کړه دلاور خانه ،، سفیان د طماچې والا لاس ته حرکت ورکړو ،، اوس الله یادوه ،، او ورسره ئې د طماچې په ماشې ګوته کلکه کړه ـ یو ـ ـ ـ دوه ـ ـ ـ درې ـ ـ ـ څلور ګولی د دلاور خان په سینه ننوتې ـ دلاور خان پریوتو پریوتو کښې خپلې طماچې ته لاس وړلو ـ خو دا وار ئې ګولی تندے خوړلے ؤ ـ دلاور خان په زمکه پریوتو ـ وخت د سفیان سره انتهائي کم ؤ ـ رسی ئې پرانسته ـ اس یو خوا تاویدو راتاویدو اول ئې دلاور خان په ترخونو کښې اوتړلو او بیا ئې رسی په اس پورې اوتړله ـ سفیان په یو ټوپ سره په اس کښېناستو او اس ته ئې د ریحان آبادی د آبادۍ مخه ورکړه ـ مازیګرے ؤ ـ ګڼه ګونه وه ـ خلقو چې دا منظر اولیدو نو راښکلې ساه ئې راښکلې او ویستلې ساه ئې ویستلې پاتې شوه ـ یقین ئې چرته کېدو ـ دم ختلي دم ختلي ئې دې هر څۀ ته کتل ـ د سفیان خو لکه بیخي ویره ختمه شوې وه ـ د دلاور خان په اس سور ؤ او دلاور خان ئې په ځان پسې راکاږلو ـ خلق به د یو بل سره اوګونېدل ـ ،، دا هغه د خان ګل زوئے نۀ دے ؟ ،،

،، او سفیان دے ،،

بیا د ریحان آباد خلقو دومره اولیدل چې سفیان د اس نه راکوز شوے ؤ ـ رسی ئې د اس د ملا نه پرانستې وه او بیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـه یـو ټـوپ سره وربـانـدې نـاست ؤ ـ خلق خو د نـورې تـمـاشې د خونـد نـه نـهٔ مړېدل ـ دلاور خـان طمـاچـه پـه تـرخ کښې پـه ویـنـو کـښې لـت پـت مړ پـروت ؤ ـ
سفـیـان چرتـه مخه اوکـړه ؟ هیـچا تـه پـتـه اونـهٔ لـګېده ـ او کـه چا تـه پـتـه وه هم نـو څوک لـېونـي سپـي خو نـهٔ وو خوړلـي چې حـال بـه ئې وئـیـل ـ نـن خو د ریـحـان آبـاد د خـلقـو اختـر ؤ !

O

ســرور خـان دا کـلـه مـنـلـه چې دلاور خـان مړ شو او بـیـا داسې مـرګ
ـ ـ ـ ـ ! بـیـا بـیـا بـه پـرې چکر راتـلـو ، بـیـا بـیـا بـه پـریـوتـو ـ
د لـویـو لـویـو عهدو خلق د دلاور خـان جنـازې تـه راغلـي وو ـ د لـرې لـرې نـه خلق راغلـي وو ـ سرور خـان تـه بـه لاس نـیـوي تـه کـښېنـاستـل خو سرور خـان پـه خود چرتـه ؤ ـ د هغهٔ خو د غرور مـانـۍ نـړیـدلـې وه ـ
,, نـه ـ ـ ـ نـه ـ ـ ـ دلاور خـان نـهٔ دے مړ ـ دلاور خـان څنـګـه مړ کـېدے شي ـ دا خـلق دروغ وائـي ـ هغه اوس هم د ریـحـان آبـاد خـان دے ـ دلاور خـان بـانـدې څوک څنـګـه ګـوزار کـولـے شي ،،
سرور خـان پـه خود کـښې نـهٔ ؤ خو خپـل خپـلـوان ئې پـه خود کـښې وو ـ د لـرې لـرې نـه راچلـیـدلـي وو ـ سرور خـان کـلـه د چا سره خپـلـوئ کـولـې ـ هغه د سرور خـان

(c) ketabton.com: The Digital Library

مطلب ؤ ، د چا سره به ئې رشته نۀ
ساتله او اوس ئې د خپلوانو ، سرور
خان میرات شوے ؤ ــ دلاور خان ئې یکي
یو زوئے ؤ ــ څۀ لاړو چې د سرور خان د
خوبونو محلونه ئې اونړول ــ اوس د عمر
په آخرنۍ برخه کښې د سرور خان کل
کائنات ، د دلاور خان دوه لونړه وې ــ د
اتو کالو کائنات او د دوؤ کالو
سپوږمۍ !!
خپل خپلوان ټول د سرور خان نه ، په
سترګو کښې خـــوبـــونـــه
انغاړلي تاویدل او ځاریدل ــ هر چا به
خپل ځان د سرور خان د التفات اهل
ثابتولو کوشش کولو ــ هر څوک به ړنګ
ړنګ کېدو چې د دلاور خان په مرګ خو
نیم هم نۀ دے پاتې شوے ــ خو ســـرور
خان په خود چرته ؤ ــ د هغه خو د غرور
مانۍ نړیدلې
وه ــ
,, نه ــ ــ ــ نه ــ ــ ــ دا خلق دروغ
وائي ــ دلاور خان اوس هم ــ ــ ــ ،،

o

احمد علي خان به د فرید سره په رابطه
کښې ؤ ــ خو د ریحان آباد د اوسنۍ
واقعې نه پس خاص طور ورته ملاقات ته
راغلے ؤ ــ د دلاور خان د مرګ خبر په
اوریدو فرید خوشحاله شوے نۀ ؤ ــ بلکې

(c) ketabton.com: The Digital Library

يــو ورک ورک شانــې تــاثــر ئــې پــه مـخ راغلــې ؤ ــ
,, مــا هيڅ اونــۀ کــړے شول لالاجي !،، د فــريــد شونــډې اوخوځيــدې ,, پــه يــو سرور خــان بــه مــې تــټــر يخ نــۀ شي ــ دا ښۀ اونــۀ شول ،،
,, فــريــده ! ،، احمد علي خــان پــه نــرمــۍ سره اووې ,, بــچــے ! دا خــبــرې دزړۀ نــه اوبــاسه ــ تــاتــه ستاژونــد پــروت دے ــ ښکلــے ژونــد،،
,, سرورخــان بــه ژونــدے وي او زۀ بــه ژونــد تــه ژونــد وايــم لالاجي،، فــريــد پــه درد سره احمد علي خــان تــه اوکــتــل ,, او بــيــا زمــا پــه ژونــد کښې پــاتــې څۀ دي ــ اوښکې يــادونــه ، ويــنــې ويــنــې يــادونــه،،
,, وخت د هر زخم مــرهم دے فــريــده ،، احمد علي خــان پــه مــيــنــه د فــريــد پــه سر لاس راښکل ــ ,, خــپــل سوچ پــه غلطه لاره مــۀ بــوځــه ،،
فــريــد د احمد علي خــان د مــيــنــې پــه دغه انداز کښې څۀ خــواږۀ مــحسوس کــړي وو ــ فــريــد تــه د خــپــل بــابــا جــان خــبــره وريــاده شوه ــ فــريــد ورتــه وئــيــلــي وو ــ ,, تــاسو چې کــلــه هم مــاتــه پــه سر لاس کــيــږدئ نــو زۀ ډيــر عجيــبــه او خوشحــالــوونــکــے غونــدې سکون مــحسوسوم بــابــا جــانــه ،،
بــابــا جــان ورتــه وئــيــلــي وو ,, بــالــکــل بــچــے ! ځــنــې خــبــرې د فــطــرت او روحــانــيــت سره ډيــر زيــات ژور تــړون لــري ــ چــا تــه پــه سر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شفقت او مینې لاس کېښودل ډېر لوئے نفسیاتي اثر لري ـ مثبت اثر ـ شوریدګي کموي ، د هیجان او ذهني منفي شدتونو زور ماتوي ،،
فرید ، احمد علي خان ته اوکتل ـ هغه ډېر په غور فرید ته ځیر ؤ ـ فرید څو شیبې بیخي غلے ؤ ـ بیا ئې د ځان سره ورو غونډې، بیخي ورو غونډې اووې ,, خو زۀ د خپل مور پلار او خور قاتلان څنګه معاف کولے شم ،، ـ
د فرید دا خبره د احمدعلي خان سماعت ته نۀ وه رسېدلې ـ

o

وخت تیرېدو !
د احمد علي خان تبادله یو وارې بیا سنټرل جېل ته شوې وه ـ
,, فریده ! زما د نوکرۍ مدت هم پوره کېدو والا دے ـ بله میاشت ریټائر کیږم ،،
,, هم دومره راتګ ؤ ستاسو ،، فرید مسکے شو
احمد علي خان اوخندل ,, او ستا څۀ خیال دے ـ ټول عمر دلته تېروې ـ دوه کاله دې پاتې دي فریده ! بس ـ بیا به تۀ ئې او ستا دنیا ،،
,, زما دنیا ،، فرید په درد سره اووې ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, ودود صيب دي هېر دے ؟ ،، احمد علي خان د فريد په سترګو کښې اوکتل
,, هېڅ کله نه ،، فريد سر اوخوځولو ـ
,, د هغۀ درد او نظر واخله او وړاندې ځه ـ د هغۀ مشن پوره کړه د هغۀ ارمان پوره کړه ،،
د احمد علي خان لهجه خوږه او نرمه وه ـ
,, ماته د بابا جان د خولې يو يو ټکے ياد دے لالاجي ! ،، فريد اووې ,, هېڅ يو خبره مې ئې نۀ ده هېره ـ خو بابا جان د چا سره څۀ بد خو هم نۀ وو کړي او بيا هم ـ ـ ـ ـ زما دا هر څۀ څنګه هېر شي ،،
,, د ودود صيب د فکر او نظر ګټه ستا اصل ګټه ده فريده ،، احمد علي خان په نرمۍ سره اووې ,, دغه حکمت دے ، هم دغه سيالي ده ،،
فريد يو سوړ اسوېلے اوکړو او اوئې خندل ,, ستاسو خبرې مې هم د بابا جان په شان دي ـ تاسو ښۀ وايي خو بخښنه غواړم دلته زۀ لږ ناپوهه سهي ، غلط سهي ،،
احمد علي خان پُرخيال انداز کښې سر خوځولو ـ
,, سرور خان په څۀ کښې دے لالاجي ،، فريد تپوس اوکړو ـ
,, سرور خان مات شوےدے ،، احمد علي خان د فريد سترګو کښې کتل ـ ,, رنګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنـګ خـپـلـوان ئـې راپـېـدا شـوي دي ـ هـر چـا د خـپـل مـطلب ګـوډې پـه اوګـه ایـښـې دې ـ د چـا څـۀ طمع ده او د چـا څـۀ ـ ځـنـې د دلاور خـان د لـونـو د رشـتـو د غـوښـتـلـو پـه چـکـر کـښـې دي ، چې لا ورې دي ـ سـرور خـان سـاه اخـلـي او سـتـرګـې غـړوي بـس هـم دومـره ژونـدې دې ـ د هـغـۀ غـرور مـات شـوې دې ـ ،،

فـريـد ډېـر پـه عـجـيـبـه سـتـرګـو احـمـد عـلـي خـان تـه کـتـل ـ

احـمـد عـلـي خـان د ريـټـائـر کـېـدو نـه پـس هـم د فـريـد سـره بـرابـر پـه رابـطـه کـښـې ؤ ـ

O

دوه کـالـه نـور تـېـر شـول ـ

نـن پـه جـېـل کـښـې د فـريـد آخـري ورځ وه ـ سـحـر احـمـد عـلـي خـان د فـريـد د نـيـا نـيـکـۀ سـره سـنـټـرل جـېـل تـه راغـلـې ؤ ـ بـوډۍ او کـمـزورې نـيـا ئـې د ډېـر کـم نـظـر چـشـمـې پـه سـتـرګـو کـړې وې ـ فـريـد ئـې غـاړه بـاسـلـو او بـې واره ئـې ښـکـل کـړو ،، شـکـر دې خـدايـه ـ ـ ـ سـتـا ډېـر شـکـر دې زمـا بـچـې بـيـا زمـا غـېـږې تـه راغـې ،،

نـيـکــــۀ بـــابـــا پـه تـنـدي ښـکـل کـړو او پـه زړۀ پـورې ئـې جـوخـت کـړو ـ

احـمـد عـلـي خـان مـسـکـې ؤ ـ فـريـد د سـنـټـرل جـېـل د لـوئـې ګـېـټ نـه بـهـر ولاړ ګـېـر چـاپـېـر کـتـل ـ څـۀ ډېـر عـجـيـبـه غـونـدې احـسـاس ؤ ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوشحالـي هم وه خو پـه هغه خوشحالـۍ کښې
د درد موجونـه هم وو ـ
,, څو ؟ ،، احمد علي خان د فـریـد پـه
اوګـه لاس کېښو ـ فـریـد کـافـي ساعت د
احمد علي خان سترګو تـه کتل ـ بیـا ئې
ورو شان اووې ,, لالاجي ! د ډېـرو خبـرو
دپـاره ستاسو ډېـره مـنـنـه ،،
,, لېونـیـه ،، احمد علي خان فـریـد د
پـوزې نـه اوجکولـو ـ ,, څۀ د پـردو خبـرې
کـوې ،،
څۀ ساعت پس هغوي د احمد علي خان جیپ
کښې نـاست وو ـ
فـریـد اووې ,, لالاجي ! ریـحـان آبـاد ،،
احمد علي خـان پـه حېـرانـۍ سره فـریـد تـه
اوکـتـل
,, اول ریـحـان آبـاد ،، د فـریـد پـه لـهجه
کـښې قـطعیت ؤ ـ
احمد علي خان مسکـے شو ,, ښۀ ده ـ
ریـحـان آبـاد تـه روان یُـو،،
جیپ پـه خپل رفـتـار سره روان ؤ ـ فـریـد
ګېـر چاپـېـر مـنظرونـو تـه کتل راکـتـل ـ چې
پـه مـنډه وو ـ فـریـد غلـے غلـے، فکـر وړے
نـاست ؤ احمد علي خان بـه ساعت پـه ساعت
د فـریـد خاموشي مـاتـولـه ـ
جیپ د ریـحـان آبـاد پـه حدود کښې
رانـنـوتـو او کـلـه چې هغه لـوئـے مېـدان تـه
را اورسېـدو کـوم چــې د مــاشــوم
فـــریـد د لـوبـو مېـدان ؤ ـ نـو فـریـد د
احمد علي خان طرف تـه اوکـتـل ,, لالاجي !
هم دلـتـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـوزیـږو ،،
احـمـد عـلـي خـان مـسکـے ؤ ــ جـیـپ ئـې ادرولـو ــ وار پـه وار تـول راکـوز شـول ــ فـریـد پـه مـېـدان کـښـې ولاړ کـېـر چـاپـېـر کـتـل ــ مـخـامـخ د وفـا کـور ؤ ــ د ګـېـټ شـیـن رنـګ ئـې کـافـي تـت شـوے او خـړ شـوے ؤ ــ ګـېـټ تـه لـګـېـدلـې تـالا د لـرې نـه ښـکـاریـده ــ د فـریـد زړۀ ځـړیـکـه اوکـړه ــ بـیـا ئـې د خـپـل کـور طرف تـه مـخ واړولـو او ورو ورو ور روان شـو ــ تـالا دلـتـه هـم ګـېـټ تـه لـګـېـدلـې وه ــ فـریـد اول د خـپـل نـیـا نـیـکـۀ او بـیـا د احـمـد عـلـي خـان طرف تـه اوکـتـل ــ احـمـد عـلـي خـان مـسکـے ؤ ــ خـپـل لاس ئـې د فـریـد طرف تـه اوږد کـړو ــ پـه تـلـي کـښـې ئـې چـابـې پـرتـه وه ــ فـریـد پـه حـېـرانـی سره احـمـد عـلـي خـان تـه اوکـتـل ــ هـغـۀ تـه د خـپـل نـیـا نـیـکـۀ خـامـوشي او د احـمـد عـلـي خـان مـسکـا ډېـره مـعـنـي خـیـزه ښـکـاریـده ــ فـریـد د احـمـد عـلـي خـان د تـلـي نـه چـابـې واخـسـتـه او یـو قـدم ور وړانـدې شـو او پـه تـالـې کـښـې ئـې اولـګـولـه ــ

,, کـړک ،، تـالا کـهلاؤ شـوه ــ

کـور کـښـې د قـدم کـېښـودو سره پـه فـریـد بـانـدې یـو دم سر اوګـرځـېـدو ــ څـومـره څـومـره څـۀ پـه یـو لـمـحـه کـښـې د هـغـۀ پـه زړۀ او ذهـن یـرغـل کـړے ؤ ــ

,, مـه ظـالـمـه ــ ــ ــ ــ ،،

,, او ئـې تـړئ ــ ــ ــ ــ ،،

,, وئ بـابـا جـانـه کـنـه ــ ــ ــ ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــــر

فــــريــد هېڅ پــه ځــان پــوئــې نــهٔ شو ، څهٔ
مــنظرونــه وو چې انــتــهــائــي پــه
تــيــزی سره د هغهٔ د ســتــرګــو وړانــدې
واؤړېــدل را واؤړېــدل ـ څهٔ آوازونــه وو
چې پــه ســمــاعت كښې ئــې كــوكــې كــوكــې او
انــګــازه انــګــازه شــول ـ بــې خــوده او بــې
دمــه شــو ـ او چې كــلــه پــه خــود كښې راغــے
نــو ځــان ئــې د احــمــد علــي خــان پــه مــيــنــه
نــاكــه غېږه كښې اولــيــدو ـ
,, لالاجــي ،،
,, خــېــر دے بــچــے ،، د احــمــد علــي خــان
لــهــجــه د مــيــنــې نــه ډكــه وه ـ ,, مــوده پــس
راغــلــے ئــې ـ ـ ـ خــېــر دے بــچــے ،،
فــريــد حــېــران ؤ ـ كــور مــكــمــل صــفــا ســتــهــره ؤ
ـ هــر يــو څــيــز پــه خــپــل خــپــل ځــائــے د ســلــيــقــې
ســره پــروت ؤ ـ فــريــد پــه حــېــرانــی ســره
احــمــد عــلــي خــــــان تــه اوكــتــل ,, لالاجــي !
دلــتــه څــوک پــاتــې كــېــږي ؟ دا هــر څــهٔ ـ ـ ـ
ـ ،،
,, زمــا د يــار كــور دے ـ كــنــډر نــهٔ دے ،،
فــريــد حــېــران ؤ ـ
احــمــد عــلــي خــان مــســكــے ؤ ـ فــريــد د كــور پــه
ګُــټ ګُــټ ګــرځېــدو ـ ســتــرګــې ئــې وريــدې كــه
وريــدې ـ
,, فــريــده ،، احــمــد عــلــي خــان اووې ,, څــو
بــچــے ؟ ،،
,, چــرتــه لالا جــي ؟ ،، فــريــد ســرې ســرې
ســتــرګــې ور پــورتــه كــړې ـ
,, ســتــا خــپــل كــلــي تــه ـ ګــل كــلــي تــه ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

فـريـد نـفـي كـښې سر اوخوځـولـو ,, نـه لالاجي ـ تـاسو لاړ شئ ـ زۀ نـن
دلـتـه يـــم ـ زۀ مې د بـابـا جـان او مـور
جـانـي سره خـبـرې كـوم ـ ډېـرې
خـبـرې ،،
,, فـريـده ! ،،
,, پـلـيـز لالاجي ،، فـريـد اووې بـيـا ئـې د
نـيـا نـيـكـۀ طـرفـتـه اوكـتـل ,,بـابـا ، مـورې
ګـلـې ! تـاسو لاړ شئ ،،
,, مـونـږ سـتـا نـه بـغـېـر څـنـګـه تـلـے شو بـچـے
،، نـيـكـۀ بـابـا ئـې اووې ,,ښـۀ ده ـ سبـا
بـه يـو ځـائـے لاړ شو ـ ،،
,, تـاسو تـكـلـيـف مـۀ كـوئ ـ ،، فـريـد وار
پـه وار ټـولـو تـه اوكـتـل ,,تـاسو آرام
اوكـړئ زۀ دلـتـه لـږ شان تـنـهـائـي غـواړم ـ
مـا خو خـپـل مـور پـلار دلـتـه پـه ويـنـو كـښې
ډوب پـريـښـي وو ـ مـا هـغـوي سمـبـال كـړي هم
نـۀ وو ـ مـا ـ ـ ـ ـ ! پـه مـا د هـغـو
ټـولـو لـمـحـو قـرض پـروت دے ـ تـاسو خو
خـپـلـه بـرخـه ژړلـي دي خو زمـا اوښـكـې زمـا
پـه زړۀ ډنـډ ډنـډ ولاړې دي ـ تـاسو خو
تـېـره كـړې ده خو پـه مـا اوس تـيـرېـږي ،
سـتـاسو زړونـه خو صـبـر شـوي دي خو زۀ بـه
دې مـاشوم تـه ددې نـه پس تـسـلـئ وركـوم ،،
د نـيـا ادې پـه سـتـرګـو كـښې ئـې اوښـكـې
اوځـلـيـدې ,, ډېـره عـجـيـبـه خـبـره ده بـچـيـه
،،
فـريـد مـړاوے شان مـسـكـے شو ,, د دومـره
ډېـرو عـجـيـبـه خـبـرو نـه پس دا يـوه وړه
غـونـډې عـجـيـبـه خـبـره بـلـه هم سهـي ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــــر

څوارلس کاله مې ضبط کړے دے ـ نن مې
پرېږدئ ګني لېونے کيږم ،،
د فريد نيا نيکۀ احمد علي خان ته
اوکتل ـ د احمد علي خان
سره احساس ؤ چې د فـــريـــد زخمونه
يـــو دم تـــازه شوي دي ـ بيا
نوي شوي دي او په دې مرحله کښې زور
ښۀ نۀ دے ـ دغو شدتونو ته لار ورکول
پکار ده ـ او دې کړي فريد د خپل بابا
جان او مور جاني سره په تنهايئ کښې
خبرې ـ خو د احمد علي خان سره د يوې
خبرې ويره بيا هم څۀ نا څۀ په زړۀ
کښې موجوده وه خو د فريد د موجوده
مرحلې نه تيرېدل هم د وخت فېصله وه ـ
احمد علي خان د فريد په سر لاس کېښو
,, ښۀ ده فريده ! تۀ ايسار شه ـ مونږ
ځو ـ خو سبا به زۀ بيا راځم ـ دواړه
به يوځائے ځوګل کلي ته ـ ـ ـ ستاخپل
کلي ته ـ ـ ـ خوښه دې ده ؟ ،،
,, خوښه مې ده لالاجي ،، فريد ورک ورک
شان اووې ـ
,, دلته د ضرورت هر څيز موجود دے ـ د
ځان خيال اوساته ،،
,, مننه لالاجي ! د هغې فکر مۀ کوئ ،،
د هغوي د تلو نه پس فريد ګېټ بند کړے
ؤ او د کور په يو يو کُنج ګرځېدو ـ د
لېونو په شان به ئې په دېوالونو ،
څيزونو لاس وهلو ـ د ماشومانو په شان
ئې ژړل ـ داسې ورته محسوسيده چې بابا
جان او مور جانه هم دلته چرته دي ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــــر

درنګ ساعت لـه بـه ورتـه آواز اوکړي ،،
فـریـده ! تـا لا تـر اوسه د غرمې ډوډۍ هم
نـۀ ده خـوړلـې ! ،،
,, د بـابـا ځـانـه ! څۀ چل دے ! دومـره
خفـه ولـې ئـې ؟ ،،
فـریـد پـه هغـه ځـائـے کښې د پـنجو او ګـوډو
پـه سر کـښېـنـاسـتـو کـوم ځـائـے ئـې چې کـلـونـه
کـلـونـه وړانـدې مـور او پـلار ویـنې ویـنې
پـراتـۀ وو ـ کـافـي ساعت ځـوړنـد سر هـلـتـه
نـاست ؤ ـ پـه خـالـي خـالـي سـتـرګـو ئـې زمکې
تـه کـتـل ـ پـه هغـه ځـائـے ئـې لاس ورو ورو
وهـلـو شـونـډې ئـې ورو شان اوخـوځـېـدې ـ
,, تـۀ لا ژونـدے ګـرځې سرور خـانـه ! ،،
فـریـد د سـتـرګـو نـه اوښکې پـاکې کـړې
پـاسېـدو د ګـېټ ورکـوټـے ور ئـې بـېـرتـه کـړو
او بـهـر اووتـو ـ فـریـد مـاښام نـاوخت ؤ چې
کـور تـه واپـس راغـے ـ طمـاچـه ئـې ډېـره پـه
ګـرانـه پـېـدا کـړې وه ـ
ټـولـه شپـه فـریـد یـو ساعت تـه نـۀ ؤ اودۀ
شوے ـ پـه یـوه یـوه کـمـره بـه ګـرځـېـدو ـ
کـلـه بـهـر کـلـه دنـنـه د امـبـر خـنـدا بـه ئـې
پـه غـوږونـو کـښې انـګـازه شـوه ـ
,, ګـل لالا ! ښۀ ډارن ئـې ښه ،،
د ودود صېب مـیـنـه نـاک آواز بـه ئـې پـه
سمـاعـت کـښې واوړیـدو را واوړیـدو ـ
,, مـیـنـه ژونـد دے د بـابـا ځـانـه ،،
د مـور جـانـي مـیـنـه بـه ئـې پـه زړۀ شـوه ,,
او زمـا بـچـے بـه زمـا اسـتـاذ شي ـ زمـا
بـچـے هـوښیـار دومـره دے ،، او فـریـد بـه
بـې اخـتـیـاره پـه ژړا شو ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپه هم داسې تېره شوه ـ د نمر د راختلو سره فرید له کوره بهر وتلے ؤ ـ طماچه ئې په جامو کښې پټه کړې وه ـ مخامخ د سرور خان حویلي ښکاریده ـ د حجرې لوئے ګېټ ئې بېرته ؤ ـ فرید حېران ؤ ـ هغه حجره چې دګېټ مخې ته به ئې په یـــو وخت شپږ شپږ ټوپک مار ولاړ وو نن بیخي خالي وه ـ
نن وخت یو بل رنګ ورکړے ؤ ـ د عبرت رنګ ـ
فرید په احتیاط سره د حجرې دننه قدم کېښودو ـ په حجره کښې د چرچڼو د شور نه علاوه نور هېڅ قسم ته آواز نۀ ؤ ـ کومې چې د سرور خان په لویه حجره کښې د لګېدلو ونو د یو ښاخ نه بل ښاخ ته د وختونود تغیّر نه بې نیازه الوتې را الوتې ـ
فرید لږ نور وړاندې تېر شو ـ هغۀ ته دا هر څۀ ډېر عجیبه ښکاریدل ـ دا د هغه سرور خان حجره وه چې ټوله ټوله ورځ به ورته خلق سلام ته راچلیدل ـ او نن پکښې څوک هډو په نظر نۀ راتلو ـ فرید یو خوا بل خوا نظر زغلولو ـ یو طرف په یو چمنګي غوندې کښې څوک په کرسئ کښې ډډه وهلې ناست ؤ ـ خوا کښې ورسره امسا پرته وه ـ بل خوا ورسره یوه د نهو لسو کالو ماشومه ناسته وه چې د خان سره مشغوله ښکاریده ـ فرید قدم ور واخستو ـ په ښکالو سره سرور خان سر راپورته کړو ـ فرید ئې طماچه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کر

په لاس په سر ولاړ ؤ ـ سرور خان ګونجې
ګونجې مخ په حېرانۍ سره فرید ته کتل
ـ
,, فریده ! تهٔ ؟ ،، د سرور خان شونډې
اوخوځېدې
,, لښکرې دې څهٔ شوې سرور خانه ! ،،
د فرید لهجه د واورو په شان یخه وه ـ
د سرور خان په سترګو کښې د شکست
خوردګۍ تاثر نور هم
نمایان شو ـ فرید ته په خالي خالي
سترګو ځیر ؤ ـ
,, خدائې دې چرته لاړه سرور خانه ،،
فرید اوغرمبیدو ـ
د سرور خان په مخ نهٔ څهٔ ویره وه نهٔ
څهٔ غصه او جلال او نهٔ ملامتیا ـ بس خو
خپل مات شوے غرور ئې ټوټې ټوټې په مخ
او سترګو کښې نقش ؤ چې د یاس اوشکست
او ریخت رنګونه پرې ختلي وو ـ
,, دلاور خان دې څهٔ کړو سرور خانه !
،، فرید طماچه د سرور خان طرف ته
نېغه کړه ـ د سرور خان په سترګو کښې
اوښکې اوځلیدې ـ مخ ئې اوس هم بې
تاثره ؤ ـ د سرور خان ماشومې نمسۍ په
ویره ویره فرید ته کتل خو چې فرید
کله سرور خان ته طماچه اونیوه نو
رامنډه ئې کړه او د سرور خان نه ئې
خپل واړهٔ واړهٔ لاسونه چاپېر کړل ,, وئ
بابا جانه کنه ،،
د فرید د مخ په رنګ کښې تغیّر راغے ـ
داسې ورته محسوس شوه لکه چې دا د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویـرې ډک غږ امـبـر کـړے وي ،، وئ بـابـا جـانــه کـنـه ،،
مـاشـومـې اوس هم دسرور خـان نـه لاسونـه چـاپـېـر کـړي وو او پـه ویـره ویـره ئـې فـریـد تـه کـتـل ـ د هغـې پـه سـتـرګـو کـښـې هېڅ نـفـرت هېڅ لـوئـي نـۀ وه ـ هغه خو حېرانـه وه چـې دې سړي زمـا پـه بـابـا جـان بـانـدې طمـاچـه ولـې نـیـولـې ده ؟
،، نـۀ پـوهېږم چـې څـۀ درسره اوکړم ،،
فـریـد سرې سرې سـتـرګـې د سرور خـان پـه سـتـرګـو کـښـې نـیـولـې وې ،، خو نـه ، تـۀ د هم داسې ژونـد لایـق ئـې ـ سـتـابـه نـوره سزا څـۀ وي ،، فـریـد طمـاچـه ښکـتـه کـړه ـ د مـاشـومـې طرف تـه ئـې اوکـتـل ـ هغـې اوس هم پـه ویـره ویـره فـریـد تـه کـتـل ـ فـریـد پـه ډکـو سـتـرګـو مـاشـومـې تـه ځـیـر ۋ ـ خدائـے زده ولـې ورتـه امـبـر یـادیـده ـ
،، خفـه مـۀ شې بـچـے ـ ـ ـ ،، د فـریـد آواز پـه اوښکـو لـړلـے ۋ ـ ،، سـتـا بـابـا جـان تـه هېڅ نـۀ وایـم ـ سـتـا هېڅ ګـنـاه نـشـتـه ،،
د مـاشـومـې لاسونـه تـر هغـې پـورې د سرور خـان نـه چـاپـېـر وو ـ څـو چـې فـریـد بـهـر وتـلـے نـۀ ۋ ـ

o

فـریـد واپس راغلـے ۋ خو غلـے غلـے او خـامـوش خـامـوش ۋ ـ نـن ئـې ددې هر څـۀ نـه پـه شدت سره ویـزاري مـحـسوسولـه ـ د کـور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ديـوالـونـو خـوړلـو ـ پـه زړۀ او ذهن کښې
ئـې د جنګ شان کيفيت ؤ ـ سترګې ئـې
پـړسيدلـې وې او سرې وې ـ بـهر چا ور
اووهلو نـو د فـريـد د زړۀ زخمونـو بـې
اختيـاره څـړيـکه اوکـړه ـ يـو نـفسيـاتـي
اثـر ؤ ـ څـوارلس کـالـه وړانـدې د ور د
وهلو دغه آواز فريـد اوريـدلے ؤ ـ او
بـيـا ئـې هر څـۀ تـالا والا شوي وو ـ فـريـد
څو شيبې څۀ خيـال کښې ورک غونـدې ؤ او
بـيـا پـاسېـدو او ور ئـې بـېرتـه کـړو ـ
احمد علي خان ولاړ ؤ ـ
د فـريـد پـه شونډو مسکا راغلـه ,, راځئ
لالاجي ،،
احمد علي خان دننه قدم کېښو ـ فـريـد
ور بـيـا ديکه کـړو ـ
,, فـــــريــــده زمـــا بچو تـــه هر کـلے
نـۀ وائـې ؟ ،، احمد علي خان پـه
مسکي نظر فريد تـه اوکتل ـ ,, بـهر ولاړ
دي ،،
,, اوه لالا جي ! بخښنه غواړم ،، فـريـد
بـيـا ورتـه لاس يـووړو ـ
,, خوشحالـه بچے راځه ـ راځه ګلالـۍ بچے
،، احمد علي خان اووې ـ
فـريـد خوشحال تـه او بـيـاګلالـۍ تـه اوکتل
ـ ورسره د يـو دريـو کـالـو مـاشوم هم نـېغ
نـېغ رانـنـوتـلے ؤ ـ
,, ګلالـۍ ؟ ،، فـريـد د ځـان سره پـه حيـرت
اووې ـ د خـوشحال پـه مخ د ښائـستـونـو نـه
ډکه خندا خوره وه ـ فـريـد تـه ئـې لاسونـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــــر

واکـړل ـ فـریـد ځـان تـه کـلـک تـرغـاړه بـاسـلـو ـ
د فـریـد سـتـرګـې بـیـا بـیـا د ګـلالـۍ طرف تـه پـورتـه کـیـدلـې ـ
د ګـلالـۍ پـه مـخ د خـوشـحـالـۍ هـر رنـګ مـوجـود ؤ ـ مـسـکـۍ ولاړه وه ـ پـه سـتـرګـو کـښې ئـې شـرارت ؤـ یـو مـانـوس شـان شـرارت ـ
,, ګـل لالا ! زمـا دپـاره دې پـه غـېږه کـښې هـېڅ ځـائـے نـشـتـه ؟ ،،
فـریـد یـو دم د احـمـد عـلـي خـان طرف تـه اوکـتـل ـ د فـریـد پـه مـخ د زلـزلـې شـان کـېفـیـت ؤ ـ کـوم څـۀ چـې د هـغـۀ زړۀ مـنـل پـه هـغـې یـقـیـن پـه اسـانـه نـۀ شـو کـېدے ـ د احـمـد عـلـي خـان سـتـرګـې نـمـجـنې وې او پـه شـونـډو ئـې مـسـکـا وه ـ شـونـډې ئـې ورو شـان اوخـوځـېدې ,, امـبـر ،،
فـریـد د حـېـرانـتـیـا او خـوشـحـالـۍ پـه شـدیـد تـریـن کـېفـیـت سـره سـتـرګـې ور واړولـې ـ خـو د امـبـر سـتـرګـې اوس وریـدې ـ خـپـل ګـل لالا ئـې نـور حـېـرانـۍ تـه پـرې نـۀ ښـو ـ یـو دم ورتـر غـاړه وتـه ـ بـې واره ئـې پـه دواړه مـخـه ښـکـلـولـو ـ
فـریـد د امـبـر مـخ خـپـلـو لاسـونـو کـښې اونـیـوۀ ,, امـبـر ! امـبـر ! خـورکـې دا زۀ خـوب خـو نـۀ ویـنـم ،، د فـریـد پـه سـتـرګـو کـښې ډنـډ ډنـډ اوښـکـې اودریـدې ـ نـن څـۀ عـجـیـبـه خـوشـحـالـي وه ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

امـبـر پـه شـوخـی سره مـسكی شـوه ـ ,, گـل
لالا ! د خـوبـونـو د لـيـدو زمـانـې لاړې ـ ـ
ـ اوس د تـعـبـيـر وخـتـونـه دي ،،
,, مـا مـعـاف كـړه امـبـر زمـا نـيـازبـيـنـې
خـورې ! مـا مـعـاف كـړه ـ ،،
د فـريـد لـهـجـه اوښـكـې وه ـ
,, گـل لالا ،، د امـبـر د گـيـلـې او نـاز هـم
هغـه پـخـوانـے انـداز ؤ ,,پـوزې تـه خـو دې
اوگـوره ،،
فـريـد بـې اخـتـيـار پـه ژړا شـو ـ امـبـر ئـې
د زړۀ پـورې اونـيـوه ـ د جـذبـو زاړۀ
نـاسـور ئـې نـن تـكـور مـونـدلـے ؤ ـ او هغـه
هـم داسې چې يـقـيـن ئـې نـۀ كـيـدو ـ
حېـرانـي ئـې اوس هـم نـه وه ختـمـه ـ
خـوشـحـال تـه ئـې مـخ واړولـو ، بـيـا ئـې
احـمـد عـلـي خـان تـه اوكـتـل ـ احـمـد عـلـي
خـان سـر اوخـوځـولـو ـ ,, امـبـر زمـا
ايـنـگـور ده فـريـده بـچـے ! زمـا گـلالـی بـچـی
ده ـ وخـت او حـالات هـم داسې وو ـ سـتـا
پـه ذهـن او زړۀ كـښې ئـې تـيـارې خـورې كـړې
وې ـ تـۀ ويـريـدلـے وې ـ سـتـا سـره هـزارهـا
انـديـښـنې مـل وې ـ د خـپـلـې ويـرې ،
انـديـښـنـو او درنـو كېـفـيـتـونـو د اثـر لانـدې
تـا هغـه فـېـصـلـه اوكـړه ـ تـا پـه خـپـل خـيـال
كـښې امـبـر د ژونـد د قـېـد نـه ازاده كـړه
ـ خـو امـبـر بـچ وه ـ د دلاور خـان او
سرور خـان د دښـمـنـی انـديـښـنـه بـهـر حـال
مـوجـوده وه نـو مـا سـتـا نـيـا نـيـكـۀ تـه
سـوال اوكـړو چې زمـا گـلالـی بـچـی مـاتـه
راكـړئ ـ د هغـوي سره هـم دوخـت او حـالاتـو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

د نـاز کـیـو ادراک ؤ ـ هغوي زمـا خـبـره
اومـنـلـه خـو مـونـږ سـتـا نـه دا خـبـره پـټـه
اوسـاتـلـه ـ سـتـازړۀ او ذهن د مـسـلـسـل
اذيـتـونـو نـه تـيـريـدل ، مـونـږ نـۀ غـوښـتـل
چې تـۀ دې پـه دغه حـوالـه يـو ځل بـيـا د
انـدېـښـنـو د عذاب سره مخ شې ـ مـونـږ
غوښـتـل چې تـاتـه داسې سرپـرائـز خوشحالـي
کـيـږدو چې ورسره تـۀ د جېل نـه واپـسي ،
ارومـرو د ژونـد طرف تـه واپـسي مـحـسـوس
کـړې ـ سـتـا د زړۀ زخـمـونـو تـه ټـکـور شي
او سـتـا سـوچ او فـکـر تـه دوا او دارو شي
،،
فـريـد ژړل ـ امـبـر ئـې پـه اوګـه سـر ايـښـے
ؤ ـ
احـمـد عـلـي خـان وئـيـل ,, د خـوشـحـال تـعـلـيـم
پـوره شـو ـ نـو مـا سـتـا نـيـا نـيـکـۀ تـه يـو
وارې بـيـا سـول اوکـړو ـ امـبـر مې تـرې يـو
وارې بـيـا اوغـوښـتـه ـ د خـوشـحـال دپـاره ـ
مـا خـو د امـبـر نـه د جـدا کـېـدو تـصـور هـم
نـۀ شـو کـولـے ـ مـا تـه خـو خـدائـے زمـا
ګـلالـۍ بـچۍ بـېـرتـه راکـړې وه ـ د امـبـر او
خـوشـحـال د وادۀ پـحـقـلـه مې سـتـا نـه تـپـوس
نـۀ ؤ کـړے د هغې راتـه بـخـښـنـه کـوه ،، د
احـمـد عـلـي خـان پـه مخ د مـيـنـې او شـفـقـت
نـه ډکـه مـسـکـا خـوره وه ـ
,, لالا جي ! ،، د فـريـد پـه سـتـرګـو کـښـې
اوس هـم اوښـکې ځـلـيـدې ,, تـــاســـو خـــو
پـــه مـا ډيـر لـوئـے احسان کـړے دے ـ د
ژونـد هـومـره
احـسـان ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

فـریـد مـاشوم تـه مخ ور واړولـو چې ډېـر
پـه غور ئې فـریـد تـه کـتل خو چې سترګې
ئې خپلـو کښې اولـګېدې نـو یـو قـدم را
وړانـدې شو ـ
,, مـامـا ! زۀ طلـځه ،،
د فـریـد پـه سمـاعت کښې مـوسیقي شانـې
خوره شوه ـ ژونـد څۀ ساز غونـدې چېړلـے
ؤ ـ فـریـد ور ټـیټ شو ـ لاسونـو کښې ئې
را اوچت کړو اوجوخت ئې پـه زړۀ پـورې
اونـیـولـو ـ ,, یـو ځل بـیـا اوواېـه ،،
,, مـامـا ! زۀ طلـځه ،، مـا شوم بـیـا
اوو ې
,, هم م ـ ـ ـ طلـځه ،، فـریـد د مـاشوم
د پـوزې سره پـوزه اومښلـه ـ
د احمـد علـي خـان نـظر یـو دم پـه کټ کـښې
پـرتـې طمـاچې بـانـدې پـریـوتـو ـ کومـه چې
فـریـد ګـوزار کړې وه ـ د احمـد علـي خـان
رنـګ بـدل شو ـ
,, فـریـده ! دا څۀ ؟ ،، احمـد علـي خـان
د طمـاچې طرف تـه اشاره اوکړه ـ
فـریـد ، طلـځه پـه زړۀ پـورې نـور هم جوخت
کړو ـ
,, د سرور خـان طرف تـه تـلـے ووم لالاجي
،، د فـریـد پـه لـهجه کښې بې نـیـازي وه ـ
,, نـو ؟ ،، د احمـد علـي خـان پـه لـهجه
کښې بې قـراري وه ـ
,, واپس تــــرې راغــــلــــم ،،
فــــریــــد خپل مخ د طلــــځه د مخ سره
اوجنـګـولـو ـ ,, پـرې مې ښودو چې ژونـدے
وي ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

احمد علي خان يوه اوږده ساه واخسته ـ بيا مسکے شو ـ
,, څۀ مو خوښه ده ـ روانيږو ګل کلي ته ؟ ،،
,, بسم الله ،، فريد ، طلحٰه هم هغه شان په زړۀ پورې نيولے ؤ ـ
د احمد علي خان جيپ بهر ولاړ ؤ ـ
د روانېدو په وخت د فريد سترګې بيا بيا دوفا د کور د ګېټ طرف ته اوچتيدې چې يوه غټه شان تالا ورته لګېدلې وه ـ
د امبر سترګې په خاموشۍ سره د فريد په نظر پسې غړيدې ـ

O

فريد د ريحان آباد نه ګل کلي ته د تلو په دوران کښې د خواؤ شا يو يو څيز ته ډېر په انهماک سره کتل ـ جوړ دا هر څۀ ئې نظر ښکلول ـ دا خو د هغۀ خپلې لارې وې ـ په مينه ئې ورته کتل خو د څۀ نيمګړتيا احساس ئې په زړۀ کښې بهر حال موجود ؤ ـ
جيپ د ګل کلي په حدود کښې داخل شوے ؤ ـ مخامخ د سباؤن سکول عمارت ښکاريدو ـ ښکلے ښکلے ، روښان روښان ، فريد ، احمد علي خان ته اوکتل ـ
,, سباؤن ،، احمد علي خان د فريد په سترګو کښې اوکتل ـ
فريد په اثبات کښې سر اوخوځولو ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

احمد علي خان جيپ د سباؤن سکول طرف
ته تاؤ کړو ـ
د مينې د ريښتينو جذبو سره د فريد
استقبال اوشو ـ سر عديل په تندي ښکل
کړو ـ په سترګو کښې ئې اوښکې ځليدې ـ
فريد حېران ؤ ـ د سباؤن سکول په سټاف
کښې ئې خپل کلاس فيلو ملګري هم اوليدل
ـ توفيق ترې لاسونه چاپېر کړل ـ فريد
په اوګه ورو شان اووهلو ـ ,, توفيق !
ستا خو ډېر لوئے خوبونه وو يار
چې په کلاس روم کښې به نۀ ځائيدل ،،
توفيق اوخندل ,, او ـ ـ ـ ـ خو زما
خوبونه د خپل ذات دپاره وو ـ ځۀ
ناپوهي غوندې وه ـ اوس خو مې بس يکي
يو خوب دے ـ د ودود صېب د خوب تعبير
ته رسيدل ـ او زۀ فخر محسوسوم چې زۀ
هم د هغوي د ټيم حصه يم ،،
فريد ورته په مينه کتل ـ
د چائې د راتلو نه وړاندې فريد هسې د
دفتر نه بهر را اووتلو او بيا هېڅ په
ځان پوئې نۀ شو ـ سحر زده شان ، ځۀ
خيال او فکر وړے وړاندې تلو ـ د
سباؤن سکول د يو يو ځائے سره د هغۀ
بې شمېره ، ښکلي ، جنتي شان يادونه
تړلي وو ـ قدمونه ئې ورو ورو اخستل د
يوې يوې کمرې وړاندې تيرېدو ـ ډيوې
بلې وې ـ د رڼا سفر جاري ؤ ـ فريد
هره لحظه ځۀ عجيبه شان کېف محسوسولو
ـ د مودو مودو خبرې او يادونه ئې په
زړګي د ګرمۍ د موسم د وړومبي باران

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــر

پـه شانـې راوريـدل ـ دغو لـمحو پـه خپلـه غېږه کښې نـاقـابـل بـيـان خوږلـتونـه نـيـولـي وو ـ فـريـد لـکـه پـه تـنـويـمي کېفـيـت کښې وړانـدې روان ؤ ـ مـخکښې پـرائـمري سيـکشن ؤ ـ د فـريـد زړۀ يـوه ځړيـکـه اوکړه ـ هغۀ ,, د مـيـنـې سنـدره،، د ودود صېب نـه پـه وړومبـي ځل دلـتـه اوريـدلـې وه ـ

,, د رڼـا خوب بـه تـعبـيـر
تـه رسومـه ،،
زۀ ډيـوه يـم تـورتـمونـه
ختـمومـه

د فـريـد پـه سترګـو کښې اوښکـې راغلـې ـ اوس هم څۀ تـېرو هېرو يـادونـو پـه مـخه اخستـې روان ؤ ـ خو يـو ځائـے يـو دم اودريـدو ـ پـه کـلاس روم کښې مـاشومـانـو تـه ,, دمـيـنـې سنـدره ،، اورولـے شوه ـ مـاشومـانـو بـه هم پـه اوچت اواز سره تـکـرارولـه ـ

,, د مـرام پـه لـور مـزل
کـوم روان يـم
د ژونـد سختـو مـرحلـو تـه
امـتـحان يـم
زۀ پـه مـيـنـه ګـټم زړونـه
، پـالـوان يـم ،،
بـريـالـے يـم د هـر چـا د
زړۀ سلـطان يـم
خنـداګـانـې اوچـو شونډو
تـه راوړمـه
زۀ ډيـوه يـم تـورتـمونـه
ختـمومـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

فـريـد غـونـي غـونـي او ګـونـګ سـونـګ ولاړ ؤ ـــ دا آواز ـــ ـــ ـــ دا آواز د هغـۀ نـه کـلـه غلطيدے شو ـــ ـــ ـــ د وفـا اواز خـو هغـۀ پـه زړګـونـو ، لـکـونـو اوازونـو کـښـې پـېژنـدے شو ـــ فـريـد د حـېرانـتـيـا او خـوشحالـۍ پـه يـو پُـرشـور کـېفـيـت کـښـې د کـلاس روم طرف تـه قـدم پـورتـه کـړو ـــ وفـا د ور طرف تـه اوکـتـل نـو يـوه واضحه مـسکـا ئـې پـه مـخ او سـتـرګـو کـښـې اوغـوړيـده ـــ چـې حيـرانـي پـکـښـې بـالـکـل نـۀ وه ـــ خـو فـريـد حـېـران ؤ ـــ بـيـخـي حـېران ـــ وفـا د مـاشومـانـو طرف تـه اوکـتـل ـــ ,, اوس تـاسـو خـپـل د لـيـکـلـو کـار اوکـړئ ـــ ټـيـک ده ګـلـونـو ! ،،
وفـا د کـلاس روم نـه بـهـر را اووتـه ـــ

O

د دوا ړو پـه سـتـرګـو کـښـې اوښکـې څـلـيـدې ـــ ,, لالا جي ټـول مـنـع کـړي وو ـــ ،، وفـا وئـيـل ,, تـاتـه هغـوي سـتـا پـه واپـسـۍ سـرپـرائـز درکـول غـوښـتـل ـــ سـتـا زړۀ او ذهـن خـاص طـور د غـېـر مـعـمـولـي صـورتـحـال سـره مـخ وو ـــ پـه صحت مـنـدۍ کـښـې بـه ئـې فـرق خـامـخـا راتـلـۀ ـــ دا هـر څـۀ د هغـې دپـاره شوي وو ـــ ،، وفـا د فـريـد پـه سـتـرګـو کـښـې اوکـتـل ,, او بـيـا تـا خـو هسـې هـم زۀ مـنـع کـړې وم د درتـلـو نـه ،، فـريـد مـسکـے شو ـــ ,, حـالات حقـيـقـتـاً انـتـهـائـي غـيـر مـعـمـولـي وو ـــ خـو مـاتـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدائـے مـشران هم د غېر معمولـي
صلاحيتونـو حامل راکړي ـ د لالا جي مينې
واقعي چې زهٔ کافي سمبال ساتلے يم ـ
هغوي واقعي چې زما دپاره ژوند ژوند
زيري ايخي وو ،،
وفــــا اووې ،، دبــــابــــاجـــان خوکشران
هم غېرمعمولـي صلاحيتونه
لـري ،،
،، عفت آپا او ارسلا کاکا څنګه دي ؟
،، فريد تپوس اوکړو ـ
،، ښهٔ دي ـ ټول ستا په انتظار دي ،،
،، وفا ،، فريدبې اختياره تپوس
اوکړو ،، وادهٔ دې کړےدے؟ ،،
وفا لېمهٔ ښکته کړل ـ د فريد زړهٔ بې
واره اودرزيدو ـ په يو ساعت کښې ئې
په زړهٔ بلا انديښنو خولې خخې کړې ـ
وفا سترګې راپورته کړې او د فريد لاس
ئې په خپلو لاسونو کښې اونيوۀ ـ
انديښنې والوتې خو د فريد په زړهٔ کښې
د مودو مودو نه پرتې يوې معصومې شان
ګيلې ژبه اوکړه ـ
،، جينکۍ خو د هلکانو لاسونه نهٔ نيسي
کنه ،،
وفا په قلاره اووې ،، دا لاس
مادپرېښودو دپاره نهٔ دے نيولے،،
،، دا ستا همدردي ده که زما سره د
مينې اظهار ؟ ،،
،، اظهار ،، د وفا په مخ يو ښکلے رنګ
اوغوړيدو ـ ،، چې ستا نه کله او نهٔ
شو ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

فـريـدلـهٔ ډېـرحېرتـه پـه بـقـوبـقـوسـترګـووفـاتـه اوکـتـل ـ وفـامـسکـۍ شـوه ـ
,, فـريـدکـه سل کـالـه پـس هم راتـلـےنـووفـابـه سل کـالـه انـتـظـارکـولـو،،
فـريـدډېـرپـه مـيـنـه وفـا تـه کـتـل ـ وفـانـن هم دپـخـواپـه شـان ښـکـلـې وه ـ
وفـــا وئـيـل ,, مـونږ چې ريـحـان آبـاد پـرېـښـودو نـو داجي او مـور ډېـر پـريـشـان وو ـ خـبـره هم د پـريـشـانـۍ وه خـو زهٔ ډاډه ووم ځـکـه چې زهٔ مـې د بـابـا جـان کـور تـه راتـلـم ،،
,, خـپـل کـور تـه ،، د فـريـد پـه لـهـجـه کـښې شـرارت ؤ ـ
وفـا مـسکـۍ شـوه ,, او ــ ــ ــ خـپـل کـور تـه ،،

⭘

وخت مـرهم مـرهم ، ټـکـور ټـکـور تـيـريـدو !
ريـحـان آبـاد کـښې د سبـاؤن سکـول او کـالـج تـعـمـيـر پـه آخـري مـرحـلـو کـښې ؤ ـ د ريـحـان آبـاد خـلـقـو خـپـلـې زمـکـې ، خـپـل پـولـې پـټـې د سـرور خـان د قـبـضـې نـه خـلاص کـړي وو ـ
سـرور خـان پـه خـپـل انـدرون کـښې ريـزه ريـزه ؤ ـ هـغـه د مـاتـيـدو د يـو لـوئـے عمل سره مـسلـسل مخ ؤ ـ دلـتـه اوس مـاښـامـے ؤ نـو نـمـر پـرسـتـو خـپـل مـخـونـه بـل خـوا اړولـي وو ـ
پـه ريـحـان آبـاد کـښې سکـول او کـالـج جـوړيـدل نـو د خـلـقـو مـيـنـه ئـې د کـتـو وه ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــــر

شپـه او ورځ ئـې پـه ځـان يـو کـړې وه ـ د
ښار د کـالـج ذمـه واری احمد علـي خـان پـه
خـپـل سر اخستـې وې خـو دلـتـه ئـې هم فـريـد
يـوائـې نـهٔ ؤ پـرېـښے ـ سر عديـل او د
سبـاؤن سکول نـور سيـنـئـرز بـه هم ورسره
وار پـه وار مـوجـود وو ـ کـورنـے لـښکر هم
ورسره اوګـه پـه ولاړ ؤ ـ عفت آپـا
بـه ئـې بـيـا بـيـا نظر مـاتـول ـ د امـبـر نـه
هغـه د شوخـی کـولـو عـادت نـهٔ ؤ تـلـے ـ
تـنګـولـو راتـنګـولـو بـه ئـې ـ خـو فـريـد بـه
ئـې پـه مـيـنـه کـلـه مـړيـدو ـ وفـا اوس د
امـبـر پـه بـهـابـهـي وئـيـلـو نـهٔ خفـه کـيـده او
خفـه کـيـده بـه ولـې ؟ بـهـابـهـي خـو ئـې وه ـ
نـيـا نـيـکـهٔ خـو ئـې لـکـه سم چـې پـه آخـري
عمـر کـښې زلـمـي
شوي وو ـ
د خوشحال مـوجـودګـی فـريـد تـه کـافـي اسانـی
پـېـدا کـړې وې ـ
سبـاؤن سکـول او کـالـج بـس نـن سبـا کـښې
تـيـار ؤ ـ
نـن هم سحر سحر فـريـد د هر څـهٔ جـاج
اخستـو چـې چـا ورتـه د شـانـه پـه اوګـه لاس
کـېښو ـ فـريـد مخ ور واړوهٔ ـ دومـره
مـوده پـس هم شفـيـقے د فـريـد نـه غلط نـهٔ
شو ـ
,, شفـيـقـه تـهٔ ،،
,, شفـيـقے راتـه اووايـه فـريـده ،، شفـيـقـي
بـې اختـيـاره اوژړل او فـريـد تـه ور تـر
غـاړه وتـو ـ ,, مـا خـو ځـان تـبـاه کـړو ـ
ددې نـه پـس بـه څـهٔ شفـيـق کـيـږم ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, د الله نـه نـا امـيـده ئې ؟ ،، فـريـد د
شفـيـقـي پـه اوګـه لاس کـيـښو ـ ,, هېڅ تـلـي
راغلـي نـۀ دي ـ ژونـد خو پـه سر پـروت دے
ـ ،،
شفـيـقـي پـه خـپـل خوا کـښې ولاړ مـاشوم پـه
سر لاس کېښو ,, يـو سوال تـه راغلـے يـم
فـريـده ،،
,, دا کـوم انـداز دے د خـبـرې ـ ـ ـ ،،
فـريـد د نـاراضګۍ سره اووې ,, حـکـم کـوه
،،
,, دا زمـا بـچـے دے ،، شفـيـقـي د مـاشوم
طرف تـه اوکـتـل ـ ,, زۀ نـۀ
غـواړم چې دے زمـا پـه پـل لاړ شي ـ دۀ تـه
لار اوښايـه ـ پـه مـا بـه دې
لـوئـے احسان وي ،،
,, لار خو الله ښائـي شفـيـقـه ـ بـس دومـره ده
چې رڼـا لارې وي نـو پـه تـيـارو لارو څوک
هېڅکـلـه قــــــدم نــــۀ ږدي او کـۀ خدائـے
کـوي نـو د
تـيـارو د ختمېدو وخت راغلـے دے ،، ـ
بـيـا فـريـد د پـنـجـو پـه سر کښېناسـتـو او د
مـاشوم طرف تـه ئې خـپـل لاس ور اوږد کـړو
,, راشه لاس مـلاؤ کـړه بـچـے ،،
مـاشوم ورو شان وړانـدې راغـے او فـريـد
تـه ئې لاس ورکـړو ـ
فـريـد د سکـول او کـالـج د عمـارت طرف تـه
ګـوتـه اوږده کـړه ـ ,,دا سکـول مـونـږ سـتـا
دپـاره جوړ کـړے دے بـچـے ـ سبـق بـه وائې؟
،،
مـاشوم پـه اثـبـات کښې سر اوخوځـولـو ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, شاباش ـ ـ ـ نوم دې څۀ دے بچے ؟ ،،

,, اکبر ،،

,, ځومره ښکلے نوم دے ـ دلته مونږ ستا دپاره یو د لوبو مېدان هم جوړ کړے دے ـ سبق هم او لوبې هم ـ ټیک ده کنه ؟ ،،

ماشوم بیا سر اوخوځولو ـ

,, سکول دې خوښ شو ؟ ،،

,, او ،، ماشوم ورو غوندې اووې

,, خو دا خو دې د بهر نه لیدلے دے ـ راځه چې دننه ئې هم اوګورو ،،

فرید پاسېدو ,, راځه شفیقه چې زلمي ته ټول سکول اوښایو،،

د شفیقي سترګې د اوښکو نه ډکې وې ـ

○

فرید حېران ؤ ـ

د سکول او کالج د باقاعده پرانستې دپاره ټولو د یو تاریخ تجویز ورکړے ؤ ـ ۲۹ فروري ـ او دا د ودود صېب دپاره د هغوي د زیږیدنې په نېټه ډالۍ وه ـ

فرید سحر وختي د ودود صېب فریم کښې لګیدلي تصویر ته ولاړ ؤ ـ اوښکو ئې د سترګو لار نیولې وه ,, آئي لو یُو بابا جانه ! تاسو زړونه ګټلي دي باباجانه ـ تاسو چرته تلي یئ ـ راشئ اوګورئ کنه ـ ـ ـ ـ ،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

فـريـد تـه احساس هم نـهٔ ؤ شوے چې وفـا څهٔ وخت د هغهٔ خوا تـه راغلې ده ــ وفـا د فـريـد پـه اوګـه سر کېښو ــ د هغې سترګې هم د ودود صېب تـصويـر تـه غړيـدې ــ ،، تـاسو ژونـدي يـئ بـابـا جانـه ! تـاسو بـه ژونـدي يـئ بـابـا جانـه ،،

،، هيـپي بـرتـهـــ ډے ټـو يُـو ــ ــ ــ ډئـيـر بـابـا جانـه ،،

ودود صېب پـه خپـل انـځـور کښې ژونـدے ژونـدے مـسکے ؤ ــ

O

،، د رنـا خـوب بـه تـعـبـيـر تـه
رسـومـه ،،
زهٔ ډيـوه يـم تـورتـمـونـه
خـتـمـومـه

ټـول مـاشومـان ،، د مـيـنـې سنـدرې ،، تـه غوږ غوږ نـاست وو ــ

فـريـد وار پـه وار د ټـولـو مـاشومـانـو نـومـونـه پـوښتـل ، تـپـوسونـه ئې تـرې كـول ــ د يـوې ښكلـې شان مـاشومې نـه ئې تـپـوس اوكړو ،، ستـا څهٔ نـوم دے بـچـے ؟ ،،

،، جي سپـوږمـۍ ،،

،، جي سپـوږمـۍ كـه صرف سپـوږمـۍ ،،

،، نـه جي سپـوږمـۍ ،، د مـاشومې پـه مخ خـنـدا خـوره شوه ــ

،، ښه ــ ــ ــ اوس د جي سپـوږمـۍ نـه ، نـه جي سپـوږمـۍ شوه ،، ــ

ټـول مـاشومـان پـه خـنـدا شول ــ سپـوږمـۍ هم خـنـدل ــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

,, ښه سپوږمۍ بچے به ماته د خپل بابا نوم اوښائي ؟ ،،
,, جي ـ ـ ـ دلاور خان ،، سپوږمۍ ښکلې ښکلې ولاړه وه ـ
فرید حېران حېران ماشومې ته اوکتل ـ ,, او د نیکهٔ بابا نوم؟ ،،
,, سرور خان ،،
فرید بې اختیاره څهٔ شېبه هغې ښکلې ښکلې ماشومې ته څهٔ
په فکر وړي انداز کتل بیا ورته ډېر په مینه مسکے شو ـ ,, ښه نو سپوږمۍ بچۍ به مې څهٔ جوړیږي چې سبق اووائې ؟ ،،
,, جي زهٔ به ډاکټره جوړیږم ،، ماشومې زړهٔ ور زړهٔ ور اووې ـ
,, بالکل ،، فرید د مینې نه ډکه لهجه کښې اووې ,, سپوږمۍ بچے خو به مې خامخا ډاکټره جوړیږي ـ کښېنه بچے ،،

,, د رڼا خوب به تعبیر
ته رسومه ،،
زهٔ ډیوه یم تورتمونه
ختمومه

ماشومانو ,, د مینې سندره ،، اوریدو فرمائش بیا بیا کولو ـ

o

دا د سپرلي یو ښکلے او پرسکون سحر ؤ ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شپې تـيـارۀ لا پـوره نـۀ وه ختـمـه خـو خـپـل څـادر ئـې راټـولـولـو ـ فـريـد د کـور نـه بـهـر قـدرې پـه لـوړه ولاړ لـرې ، ډېـر لـرې پـه فـضـاء کـښې کـتـل ـ نـرى نـرى هـوا لـګېده چې نـکـهـتـونـه تـرې څـڅېدل ، څـڅېدل ـ لـمـحه لـمـحه تـيـارۀ پـټېده ، لـحـظه لـحـظه رڼـا خـوريـده ـ د اسـمـان لـمـنې ورو ورو سرې کـيـدې ـ د نـمـر بـڅـرو د کـائـنـات د رنـګـونـو تـشـريـح کـولـه ـ مـخـامـخ د سـبـاؤن سـکـول او کـالـج عـمـارت د آن او شـان سـره ولاړ ؤ ـ او عېن شـاتـه ئـې نـمـر سـر پـورتـه کـولـو ـ

دا د سـپـرلـي يـو ښـکـلـے او پُـرسـکـون سـحـر ؤ ـ

o

ختم شد

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــــر

زۀ په دې خبره کښې هېڅ باک نۀ ګڼم که اووایم چې د *سلطان باش خېل* ناول ,,کر،، د پښتو د ډېرو معیاري ناولونو مینځ کښې د کېښودلو جوګه دے ـ

زۀ خوشحال یم چې ما د پښتو یو ښۀ ناول اولوستو او زۀ په دې هم ویاړم چې زما د افریدو قبیله کښې، موده پس سهي ولې یو معیاري شاعرئ سره ، معیاري نثر لیکونکے دې مېدان ته را اووتو ـ

(طاهر افریدي)

د نن دور په دوه درې ناول نګارانو کښې د سلطان باش خېل د ناول نګار په حېث اضافه د پښتو د تخلیقي ادب دپاره یو زېرے دے ـ

سلطان باش خېل افریدے د ستائیلو وړ دے چې د ناول لیکلو او د ناول په ذریعه د پښتانۀ د ټولنې د اصلاح اعلٰی مقصد ئې تر سره کړے دے ـ دا یو کامیاب اغاز دے ـ زۀ مبارکي ورکوم او هم ئې مننه کوم چې ماته ئې په دې ښکلي ناول د څو کرښو لیکلو دپاره اووېـ ـ

(ډاکټر راج ولي شاه خټک)

د سلطان ,, کر ،، د قلم د تقدس او حرمت پلوشه دے ـ د رڼا مشال په لاس د خپل ریښتوني درد هم رکاب سلطان د نُور پېرزوئنې ډالۍ کوي ـ

,, کر ،، د *سلطان باش خېل افریدي* له اړخه پښتو ادب ، پښتون اولس او همه انسانیت ته یوه درنه تحفه ده ـ چې په یو وخت د هغه د پاخۀ فن او فکر متناسب کړۀ وړۀ لري او چرته مې لوستي وو چې ، حسن د تناسب نوم دے ـ

(پروفېسر علي افریدي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library